

Šumarski list.

Organ

hrv. slav. šumarskoga društva

Uredjuje

Fran Xav. Kesterčane

kralj. nadšumar županije zagrebačke, član upravljajućega odbora hrv.-slav. šumarskoga društva i t. d.

List izlazi

1. siječnja, ožujka, svibnja, srpnja, rujna i studenoga.

SADRŽAJ.

Strana od — do

Ubaviest i poziv.

VIII. Glavna skupština 173—174

K 25-godišnjici službovanja kr. šum. nadzor. kr. Mije Vrbaniča 174—176

Crtice sa hrvatsko-primorskog Krasa. Priobćuje J. Etinger, kr. kat. šum. nadzornik 176—179

Stanje šumarstva područja županije virovitičke 179—183

Nacrt šumskog zakona za kraljevinu Srbiju 183—204

K preustrojtstvu uprave imovnih obćina. Piše M. Starćević, šumar. 205—311

Različite vesti: Ovogodišnji šumarski sastanak u Novoj Gradiški. — Sjednica upravljajućega odbora. — Umrli. — Lugarski ispiti. — Prinos poviesti. — Naši šumarski državni ispiti. — Opet šumski požar. — Previšnje lovište u obedskoj bari nedaleko Kupovina. — Dvadesetpetgodišnjica hrvatskog šumarskog učilišta. — Izkaz javnog šum. osoblja u Hrvatskoj. — Lovačke crtice. — Kako se ustanovljuje prirastni postotak? — Nova šumarska škola u Magjarskoj. — Žalostni pojavi. — Sabirajte koru žutikovine. — Riedki pojav. — Reci da ti nereknem. — K statistiki šumarstva. — Šumarska izložba u Edinburgu. — Kongres lovoobranbenih društva. — Gorivost nekih vrsti drveća. — Bukovi šliperi. — Stogodišnjica strijeljačkoga društva u Osieku. — Hrvatsko planinsko društvo. — Barbarizam. — Nove društvene povelje. — Glas iz Dalmacije o šumarskom društvu i listu. — Nova promjerka. — Lugarski poučnik. — Strukovni zavodi za drvarsku industriju. — Kako ćemo povisiti trajnost drva. — K pitanju riešavanje prijava šumskih šteta. — Potrošba gorivog drva grada Beća. — Potrošba divljači u Beču. — Zemaljsko kulturno vieće i šumarstvo. — Imenovanja 312—322

Potvrda 323

Stanje blagajne 324

Dopisnica uredništva 324

Ubaviest i poziv.

P. n. gospodine!

Čast je podpisanomu predsjedničtvu hrv.-slav. šumarskoga društva ovime Vas p. n. gospodine ubaviestiti, da će se po zaključku 3. odborske sjednice upravljujućega odbora držane dne 26. i 27. ožujka t. g., ovogodišnja, po broju VIII. glavna skupština našega društva u savezu sa poučnom ekskurzijom držati dne 5. i sljedećih danah kolovoza u Novoj Gradiški sa sljedećim programom:

4. kolovoza, dolazak u Staru Gradišku; poslje podne odlazak u Novu Gradišku.

5. kolovoza, poučna ekskurzija u šume imovne občine Gradiške.

6. kolovoza, u 9 sati jutrom, u prostorijah po poslovodji odredjenih, glavna skupština uz sljedeći dnevni red:

1. Pozdrav skupštine po društvenom predsjedniku.
2. Izbor izviestitelja ekskurzije i perovodje za glavnu skupštinu.
3. Izviešće društvenoga tajnika o djelovanju upravljujućega odbora hrv.-sl. šumarskoga društva tečajem godine 1884.
4. Izpitivanje zaključnoga društvenoga računa za godinu 1883 po glavnoj skupštini.
5. Ustanovljenje društvenoga proračuna za godinu 1885.
6. Skontrovanje društvene blagajne i društvenih zakladah naime, zaklade utemeljiteljne i zaklade pripomoćne.
6. Odstup upravljujućega odbora, izbor novoga odbora u smislu novih po visokoj vladi odobrenih društvenih pravilah, § 13.
8. Znanstvena razprava: Koji su uzroci, da u posavskih šumah naravnim pomladjivanjem odgojene sastojine većim dielom zapremlije jasenovina i briestovina, te koja su najshodnija sredstva tomu predusresti.
2. Pojedini predlozi društvenih članovah, koji se imaju u smislu pravilah § 22., prije skupštine predsjedničtvu pismeno prijaviti.
10. Ustanovljenje mjesta za buduću glavnu skupštinu.
11. Ovjerovljenje skupštinskoga zapisnika.

7. kolovoza, razlaz i povratak u Staru Gradišku a uz put razgledavanje tamošnjih obližnjih šumskih sastojinah.

Na ovu skupštinu čast nam je pozvati Vas p. n. gospodine, a u čvrstoj nadi da ćete se ovomu pozivu odazvati, umoljavamo Vas da to izvolite što prije prijaviti podpisanomu predsjedničtvu, da se pravodobno dostaviti mogu društvene izkaznice, svakomu učestniku potrebite za putovanje željeznicom i parobrodom uz snižene cene, za što će se predsjedništvo pravodobno pobrinuti.

Predsjedništvo hrv.-slav. šumarskog društva.

U Zagrebu 1. srpnja 1884.

Predsjednik:

Milan Durst.

Tajnik:

Dr. V. Köröskényi.

Šumarski list.

Br. 4. U Zagrebu, 1. srpnja 1884. God. VIII.

VIII. Glavna skupština.

Ovogodišnja glavna skupština našega društva, sakupiti će hrvatske šumare u Novoj Gradiški. — Nakon trijuh godina sastati nam se ljetos i opet u liepoj Slavoniji, za da razpravljamo, o dobrobiti društva i unapredjenju šumarstva domovine naše.

Sastanci ti, kojima se uzajamnost društvenih članova, jedinstvenost hrvat-skog šumarskog stališa, a i snaga samoga društva, manifestirati imade, u ko-liko možda do sada i nisu, od sada ipak treba, da nam budu stecište djelatnosti.

Upravljaajući odbor, odabravši Gradišku, mjestom sastanka, mislio jest time medju ostalim, poglavito takodjer i na to, da čim većemu broju društvenih članova omogući prisustvovati sastanku tome.

Šumari državnih susjednih šumarija, kao i oni imovnih občina u Brodu, Petrinji, Gradiški, Glini i Mitrovici, imat će ljetos najliepšu zgodu, da prigodom glavne skupštine, svoje težnje i misli predsjedničtvu i upravljajućemu odboru lično predstave. A s toga se i pravom možemo nadati, da će ta glavna skupština biti dostojno i mnogobrojno zastupana — nadamo se tome pako još i tim prije, što je, žali bože, lanjska glavna skupština bila jedna najslabije posjećenih, a napokon i s toga, što nam nova struja života, obuhvaćajuća u najnovije doba društvo naše, donjekle zajamčuje, napredovanje interesa društvenih članova za društvo samo.

Istina jest, nejma na dnevnome redu, ovogodišnjih skupštinskih razprava, ni tema šumskog zakonarstva, ni onaj organizacije uprave, organizacije šumar-skog naukovanja, zakona lovnog i t. d. kako no to za posljednjih godina bivalo, nu zato ipak i svaki sliednji naših veleuvriednih sudrugova može, svojim željam i nazorom podati oduška i izražaj u podpunoj mjeri, samo mu se valja poslužiti pravom, stavljanja predloga.

Razprava društvenog proračuna, izbor upravljajućeg odbora društva na dalje, sjegurno su ne manje važni predmeti dnevnoga reda, dočim s druge strane i opet izvyješće odbora, članovom omogućuje kontrolu rada i mara istoga oko unapredjenja društvenih svrha. — S toga dakle mislimo, da se možemo i

opet pravom nadati, da će društveni članovi u interesu svome, kao i čitavoga društva, ovogodišnjoj glavnoj skupštini po mogućnosti mnogobrojno prisustvovati.

Čujemo često, gdje se ovaj ili onaj tuži na koji učin društva, odnosno odbora, pa neka — nu samo glavna skupština, nam mora biti sudište i poprište. Tuj neka svaki iznese svoju — pa tad nećemo trebati lutati po nepoznatom, bez cilja i svrhe. — Glavna skupština neka se služi svojim pravom u podpunoj mjeri, neka upravljajućemu odboru dade uputu i biljeg, koji misli da društvo hrvatskih šumara, uz današnje okolnosti imati mora i slijediti treba, hoće li da zadovolji svom zadatku i namisli utemeljiteljah mu.

Istina je nadalje, da prisustvovanje skupštini, osobito odaljenijim članovom društva, namiče žrtve, i to dosta znatne žrtve u materijalnom pogledu, nu bez žrtva nejma ni pobjede — a napokon u tu svrhu izdani novac, budemo li se umjeli i zbilja koristiti društvom, bit će sjegurno valjano i koristno uložen. A samo onda, ako glavne skupštine budu sastanci zabave i pustolovine pojedinih, bez one trajne ozbiljnosti u strukovnom radu, i toli koristnom uzajamnom stručnom djelovanju, one će biti tudje, boljim, vrstnim i ozbiljnim elementom. Svaki nas neka s toga dolazi na skupštinu s nabjedenim iskustvom i naukom, ter pripravan sve svoje sile žrtvovati za dobrobit zajedničke stvari. Ozbiljan rad, nauka, uputa i na temeljih iskustva i znanja osnivajuća djelatnost, treba da karakteriše u buduće te naše društvene sastanke. Ta koliko li nam je toga zajednički pretresati i razglabati, na polju šumoznanstva i šumskog gospodarstva, koliko li nam toga još potrebno, nejasno il neznano.

Nejmaju biti glavne skupštine, stecište zabava i izborni sastanci, one mora, da budu sastanci strukovnjaka, kojih zaključci osnivajući se na gori iztaknutih temeljih, od bitnog i nedvojbenog upliva po razvoj struke i stališa našeg, u domovini našoj postati moraju.

Za dovinuti se pako tom cilju, svaki nas neka doprinese svoju. U to ime kličemo drugovom našim, pozivajući ih, da se što mnogobrojnije na dne 4. kolovoza sakupe u gostoljubivoj Slavoniji, srdačni, do vidjenja na VIII. glavnoj skupštini hrvatsko-slavonskog šumarskog društva u Novoj Gradiški!

K 25-godišnjici službovanja kr. šum. nadzor. g. Mije Vrbanića.

Dne 11. kolovoza t. g. biti će dvadeset i pet godina, od kako no je, nakon svršenih šumarskih nauka, sadanji kr. šumarski nadzornik velemožni g. Mijo Vrbanić, u svojstvu privremenog c. kr. šumara, stupio u hrvatsku državnu šumarsku službu.

Činjenica ta, ponuka je, da u čast svečaru, kano ti jednom najodličnijih i najzaslužnijih članova hrvatsko-slavonskog šumarskog društva, tuj koju iztaknemo, a visoko poštovani svečar, neka nam oprost, što taj po njega toli znameniti dan

uzimljemo kao zgodu, da njegovom prošlosti upoznamo hrvatske šumare, njegove štovatelje i prijatelje.

G. Mijo Vrbanić prave je hrvatske korenike, otac mu bio učitelj (magister scholae nationalis) u Otočcu, gdje se i on sam na dne 3. pro-inca 1839. godine rodio.

Svršivši pučku školu u rodnome mjestu, zatim gimnaziju u Senju i Zagrebu, odlikujući se vazda odličnimi nauci, neumornom marljivošću i odličnom čudorednošću, stupi g. 1857. u jeseni, kao štipendista bivše Krajine, u I. tečaj, dvogodišnjeg naučnog tečaja, za onda na daleko slovećeg šumarskog zavoda u Mariabrunnu.

Kad no je zatim ostavio, kao izučeni šumar g. 1859. taj zavod, bude dekretom od 11. kolovoza 1859. privremeno imenovan šumarom 3 razreda, ter dodieljen c. kr. krajiškom šumarskom ravnateljstvu u Zagreb. — Nu već 15. rujna bude i opet pridieljen na službovanje c. kr. okružnom šumaru Antunu Brosigu u Korenici, gdje no je ostao, do 30. studena 1859., kad no bude naimenovan c. k. okružnim šumarom u Krasnom, gdje je ostao, radeć svjestno i uharo na polju odabrane si djelatnosti sve do 16. listopada 1860. godine.

Podvrgav se u listopadu (22.—27.) iste godine državnom izpitu za samostalnu šumarsku upravu, bude po osposobljenju, dekretom od 25. siečnja 1861. imenovan, definitivnim šumarom III. razreda, imajući kao takav podjedno i mjerničko-taxatorske radnje, kod otočke krajiške pukovnije obavljati.

U Otočcu služio je, sve do 21. rujna 1870., kad no bude imenovan privremenim šumskim mjernikom i taxatorom kod kr. šumsko-prihodarskoga ureda u Fužini, a godine 1871. nadšumarom istoga ureda.

Kadno se pako g. 1871. radilo ob ustrojstvu šumsko-imovnih obćinah u teritoriju bivše vojne Krajine, bude imenovan najprije privremenim c. kr. a kašnje definitivnim kr. šumskim nadzornikom, kod unutarnjeg odjeka Generalkommande, u kojemu svojstvu ga eto i danas pozdravljamo, kano ti odličnog zastupnika hrvatskih šumara i struke.

Djelovanje g. Mije Vrbanića, akoprem od prije ograničeno manje više, lih samo na područje gornje Krajine obuhvaća ipak osobito za poslednjih godina, malo ne sveukupnu šumarsku djelatnost u zemlji. Naročito pako, rukovodio je isti kroz više godina sveukupnu upravu imovnih obćina, te si pri tom stekao liepih zasluga po narod i domovinu.

Hrvatsko-slavonskom šumarskom društvu jest od prvoga početka vriedan i gorljiv zagovornik, te ga kao takova društvo odlikova, u svoje vrieme tajničtvom, a kasnije i opetovano čašću društvenog predsjednika, a bilo je vrieme, kad no je njemu jedinome donjekle, baš i obstanak društva zahvaliti.

Uz društvo, imade mu i hrvatska šumarska knjiga mnogu zahvaliti, u koliko je bo bivši njeko vrieme urednik „Šumarskog lista“ i izdavatelj „Šumarskog koledara“, a i inače mnogo na korist hrvatske šumarske literature napisao i objelodanio, a visoka kr. zemaljska vlada opetovano ga odliko-

vaše, imenovavši ga članom našeg stalnog povjerenstva za šumarske državne izpite.

Na domaku dvadesetpetgodišnjeg zaslužnog, revnog i po narod, domovinu i hrvatsko šumarstvo dičnog službovanja g. Mijo Vrbanić, može zadovoljstvom razmatrati, prevaljeni put, a hrvatski šumari mogu ponosno s nama složiti osjećaje iskrenog poćitanja i prijateljske ćestitke, k liepoj svećanosti dvadesetpetgodišnjice službovanja njegovog.

Ćeleć, da nam još dugo ostane zagovornikom i vodjom, bila mu ovime, naša najiskrenija ćestitka — ćivio nam ga Bog još mnogo i mnogo ljeta!

U Samoboru, poćetkom lipnja 1884.

I. Partaš.

Ćrtice sa hrvatsko-primorskog Kraša.

Priobćuje J. Ettinger kr. kat. šum. nadzornik.

Oko polovice mjeseca svibnja t. g. zaputim se u hrvatsko Primorje, t. j. u jućni dio riećke ćupanije, poćam od obćine Novi do Jelenja, iliti izvora rieće Rećine.

Kada ćovjek timi predieli šumama zadje, vidjevat će razne vrsti drveća i šikarja, koja drugdje u naših šumskih predielih nije vidjeti.

Od drveća i šikarja koje sam opazio, da su ondje udomaćene, navesti mi je: Hrast medunac (*Quercus pubesceus*), Ćasen crni (*Fraxinus ornus*), Pajasen (*Ailanthus glandulosa*), Smrdelj ili Ćudikovina (*Pistacia Terebintus*), Koprivić (*Celtis Australis*), Šestilj ili maklen (*Acer monspesulanum*), Grab crni (*Carpinus duiensis*), Grab melikasti (*Oštria carpini-folia*), Rašeljka ili Šederka (*Prunus mahaleb*), Krunica grmolika (*Coronila emerus*), Ćiraka trnasta (*Paliurus aculeatus*), Smrić ili smrek (*Juniperus onydrus*), Konopljika (*Viten agnus castus*) raste samo na obala mora ponajviše kod Kraljevice kao ćbun. Osim navedenih vrstih drveća, viditi je rasti pokraj cestah, po pašnjacih i vrtovih lipu, topolu, jagnjed, dud bieli i crni, dudovca (ili kako ga još morskim dudom imenuju), zatim bresta, bagren, uljik, smokvu, lovoriku (*Laurus nobilis*), trešnjju divlju uz više vrstih oplemenitoga voća.

U istih predielih napram jugu (moru) lećećih, nigdje nisam opaziti mogao odrašćeno koje drvo od jele, smreke ili bora, izim tekak presadjenih biljka u obćini Grobnik, Novi i Ćrljinu, koje su u zabranu Kraša, drugimi biljkami presadjene, s toga i dvojim, da će za rukom poći u obće takove tuj odgojiti, jer kako sam se mogao osvjedoćiti, presadjene se biljke tuj imadu sa jakim burom i ćegom sunca boriti, dok se podignu. Nećake biljke, koje sam u uzgoju presadjene pregledao, (i na iste me naćelnik g. Polić upozorio), je bura mnogo borovih biljka do korena prelomila, uz veliku ćegu i sušu, koja u tih predielih dugo traje, tećko dakle da će odoliti, kako jur rekoć, ja nevidjeh u tih predielih nigdje starog bora, jelu ili smreku, da raste od naravi, medjutim pokus

je učinjen, pa ćemo za koju godinu vidjeti, dali će napredovati, kano što pajasen, crni jasen, grabi koprivić koji su u smiesi presadjeni i u tih predielih.

Hrast međunac zauzimalje prvo mjesto, u hrvatskom Primorju, od pamtivjeka, a i dan danas on raste većinom u občinskih šuma, kao šiprak, jer se tuj šume nizko gospodare, u pašnjacih posjednikah, viditi je medjutim i debelih stabalah, ali su obće nepravilnog uzrastaja. Drvo međunca je osobito tvrdo, te stoji u dobroj cieni, jer ga rabe za brodove, samo se žali Bog takovog debelog hrašća malo nalazi.

U občini Grižane, nablizu sela, pokušalo se ove godine i našim hrastom lužnjakom. Žir je posadjen jesenas, i dobro je počerao, a nadati se da će se uzdržati, jer je tuj kras vlažan, tako da i topole (jagnjed) koje su posadjene, ove, i prijašnjih godinah, sasma dobro napreduju. Kod vrela (zdenca) u Grižanih nalazi se jedna ogromna velika topola, koja ima 2 metra u promjeru a podpuno je zdrava.

Bagrenu posadjenu u istoj občini, čini mi se, da neprija krašno tlo, jer raste skerdljivo a nejma nade da će se do pravoga stabla podignuti.

Drvo koprivić, koje je tuj svagdje udomaćeno, raste bujno, ali ga je po šuma riedko vidjevati, jer se šume brzo sjeku, u koliko se tuj sitnom šumom gospodari. Na Trsatu kod Rrieke nalazi se stabalah koprivića od znatne debljine i visine, u istom mjestu naidjoh na nasječeno stablo, koje bijaše u promjeru debla 92 cm. debelo i 370 godinah staro, (to je drvo dakle godine 1578. poniklo, odnosno onda, kada se je Vuk Krsto Frankopan Tržački rodio, i kad su turci taj grad oteli), po tom sudeć, može koprivić više stotina godina živiti. Drvo koprivića je žutkasto-bielo, čvrsto, osobito žilavo, toga radi traže ga za raznovrstno orudje, koje napose iziskuje žilavo drvo. Od istoga drva prave se i dobra bičala, koja su u trgovini dobro poznata, a i za ogriev je takodjer izvrstno drvo.

U istom mjestu nalaze se stabla od šestilja (maklena) riedke debljine i visine, tako izmjerih ondje jedan panj, koji imadjaše u promjeru 37 cm. a star bijaše, kako sam pronaći mogao 250 godina. Iz toga se vidi, da šestilj na Krašu može više stoljeća živiti.

Od ostalih drveća, opazio sam tuj nekoliko stabala od Judikovine (turdelja), znatne debljine i visine, kao u koprivića, a mogu biti i u godinah jednako stari kao spomenuti koprivić. Judikovinu je po šumah tamošnjih samo žbunj. Lišće mu je liho, na glavnoj 10—14 cm. dugačkoj petlji stoji 5—7 jajoliko dugoljastih obostrano sauženih listića, lišće je obično 4 cm. dugačko do 2 cm. široko, gladko, kožno, s lica svietlo-zeleno, s naličja mrkije a ostaje dugo preko zime na stablu. Na lišću vidjaju se miehuri, koje bagude prouzročuju.

Plod pečkovica, velik kao grašak, modrast i mrko-piknjast ima malo soka, koji zaudara kiselinom.

Drvo Judikovine u obće je cienjeno, samo što kod nas u onoj mjeri neraste, da bi moglo za veliku porabu služiti. Stolari i tokari rabe ga za fino orudje, jer je čvrsto, a dade se i fino izraditi i laštiti. Osobito cienjeno je to

drvo na otoku Chiosu, gdje stabla zasjecaju, i iz njega vade smolu iz koje se dobije pravi terpentini.

Grab crni (*Carpinus duinensis*), raste samo u tih predielih hrvatskoga Primorja, viditi ga je više žbunasta nego li stablasta jer se rano posjeće; raste vrlo polagano, niti nerazširuje grane u veliku krošnju, već rastu skupa sbite. Sjeme naliči onom beloga graba, samo što je za dvie trećine manje kao i lišće. Drvo ovoga graba osobito je teško, žilavo i bijelo, rabe ga rado obrtnici za raznovrsto pokućstvo.

Grab meljikasti, vidjati ga je manje razplodjena nego prvašnjeg. Ovaj grab u obće naliči na bijeli grab — samo je velika razlika u plodu, koji leži u žutkasto-smedjenom mehuriću poput meljike. Drvo meljikovine takodjer je čvrsto, teško i žilavo.

Šedarka ili rašeljka, raste svagdje, i naraste do sriednjega stabla, izgledje kao obična višnja, (ove godine stradala je miestimice od gusjenica, te je od lišća sasma lišena), isto tako je na mnogih miestih hrušt (*melolonta vulgaris*) hrasta medunca sasma lišća lišio.

Pajasen uspieva svagdje dobro, viditi ga je više kraj cestah, i nablizu selah razplodjena, raste brzo, tjera iz žilja izdanke i brzo se razplodi, u mjestu Jelenju iznuerih jedan pajasen koji imade u promjeru debla 40 cm. i liepo je uzrašćen, a kako mi više ljudih kazivaše, ima mu 19 godinah.

Diraka trnasta, raste u tih predielih svagdje kao u nas glog, vidjao sam ga baš tada u cvietu, koji je žut.

U obćini Novi napreduje dud vrlo dobro, (kako sam u razsadniku opaziti mogao), te će se sa pajasenom i crnim borom, kako je sadnja po tom Krašu započeta i u buduće nastaviti.

Vrbah, opazio samo gdje gdje po koju po vinogradih rasti, u obćini Grobnik, na grobničkom polju, (gdje se šljunjak nalazi), učinjen je pokus prije 3 godine sa ruskom vrbom (*salix uralensis*), ova ima više crljenkastu koru, raste žbunasto, i naliči sasma našoj vrbi rakiti, ista vrba napreduje tuj dobro, a i ove godine posadjene šibke sve su se primile, te je nade, da će se to šljunjačko polje svremenom sa vrbakom pošumiti. Pokus učinjen sa bielim borom od prijašnjih godina, kako mi lugar reče, nije uspio.

Kako sam se istom prilikom osvjedočiti mogao, stavila je riečka podžupanija preko 10.000 rali Kraša u zabranu, nu kako mi rekoše, premalo je čuvarskoga osoblja postavljeno, koje neće biti kadro da od navale marve, te zabrane sačuva, tim manje, što iste nisu suhim zidom omedjene, kako je inače obićajno, te branjevine ogradjivati.

Stanje šumarstva područja županije virovitičke.

U svoje vrieme ocrtasmo u ovome listu*, na kratko stanje občinskih šuma u području kr. podžupanije zagrebačke, za da pako čim jasnije dokažemo, da je u nas zlo, posvuda jednako, saobćiti ćemo u slijedećem izvadak sadržaja godišnjeg izvješća kr. žup. nadšumarskog ureda u Osieku, o svestranom šumskom poslovanju u području županije virovitičke** godine 1883.

U području kr. podžupanije osiečke, u koliko nadzor, sa gle-dišta šumskog redarstva, i obzirom na ustanove § 23. šumskog zakona, pripada u interesu narodnog gospodarstva, i nad šumami privatnih posjednika, tom kr. žup. nadšumarskom uredu, nije se od strane istoga opazilo, kod nijednoga vlastelina, da bi isti bio protiva ustanovom §§ 2, 3. ili gore rečenog zakona, postupao, jer se kod svih vlastelinstvah područja rečene podžupanije šume goje po mogućnosti valjano.

Što se pako onih slučajeva pretvorbe uzgoja, odnosno krčenja šuma (u smislu ustanova § 2. zakona šumskog) tiče, u kojih su od strane političke oblasti odnosne dozvole izdane, to su odnosni razpravni spisi, vazda, u smislu visoke naredbe od 12. veljače 1876. br. 2914 visokoj kr. zemalj. vladi na uvid podnešeni.

Što se nadalje pod upravom i nadzorom tog kr. županijskog nadšumara stojećih občinskih šuma tiče, uvedene su u svih šumskih predielih, gdje bje, putem javne dražbe, jur sječi dozrielo brašće prodano, pogledom na obstojeće okolnosti valjane šumske gojitbe. — Šumske te gojitbe stranom su naravnim, stranom pako ručnim načinom pomladjenja provedene. Ukupna površina tih branjevina iznaša u području kr. podžupanije osiečke 2051-750 hektara površja. Uspjeh i napredak tih šumskih uzgoja, u svih je onih šuma, koje su valjano ogradjene, vrlo dobar, — u onih pako, gdje se žiteljstvo protivljuje ogradjivati branjevine bojati se, ako se i nadalje ošamćenje odlagalo bude, da će sasma propasti.

Da se to preprieči, predlaže nadšumar, da se ošamćenje branjevina provede, i to na trošak odnosnih občina, iz kamata šumskih glavnica, u koliko nejma nade, da će se to kroz občinske radnike ikada valjano provesti, dokaz tomu, što je i lanjske godine po kr. podžupaniji od 23. travnja 1883. br. 4543. izdana naredba, s malom iznimkom ostala bez svakoga uspjeha. Moli nadalje, da se občinskim poglavarstvom ponovno podieli strogi nalog, da što prije, sporazumno sa kotarskim šumarom, upitno ogradjenje, uz gotov novac, iz kamata šumskih glavnica, provedu.

Sa provenim ogradjenjem občinskih šuma, koje većom stranom pod za-

* Vidi; „Šumarski list“ g. 1883. br. 6. strana 296.

** Opazka: To je izvješće visoka kr. zemalj. vlada, visokim riešenjem od 6. svib. 1884. br. 15811. ustupila društvu shodne porabe radi za „Šumarski list“.

branom stoje, postati će i nadzor istih lagljim, u koliko će bo onda prestati svaki pristup istih, te bi se sve one šumske čestice, koje na blizu leže, mogle povjeriti čuvanju jednoga lugara, onim načinom kako to jur prošle godine predloženo. (Glasom kojeg predloga bilo bi ukupno ono područno šumsko površje od 6855·449 hektara porazdieljeno među 50 čuvarija. — Ukupni izdatci čuvarsko-lugarski pako iznašali bi 6506 for. za čitavo područje kr. županijskog nadšumarskog ureda).

Gledom na šumske štete, izviešćuje, da iste svake godine rastu, — krivnja tomu pako jest u tome, da se dosudjene odštete i globe po občinskih poglavarstvih mlitavo utjeravaju, što je i opet razlogom, da pučanstvo svu bojazan pred šumskim osobljem gubi, navaljujuć još češće na šume. — Dapače štetočinci su toga radi, već tako bezobrazni, da šumskom osoblju u brk kažu; — bilježi me kako te volja — već si me toliko puta prijavio, pa što mi je bilo — bio sam doduše na ročištu — nu platio ipak štete nisam i t. d.

S toga bi od priekie nužde bilo, da se občinska poglavarstva ozbiljno posla late, da se strogo drže nalogah kr. podžupanije, a dobro bi bilo i to, da se procjenbeni iznos šumske štete, na dotičnoj razpravnoj pozivnici označi, tako da bi se odšteta odmah kod ročišta mogla pobrati, u koliko bo izkustvo uči, da mnogi štetočinci liquidirane svote, odmah u pripravnosti drže, a time bi se občinskim poglavarstvom, mnogo truda i vremena — odpadajućeg na utjerivanje šumskih odšteta i globa prištedilo.

Uživanje ovopodručnih občinskih šumah sledi na temelju jur po visokoj vladi odobrenih šumsko-gospodarstvenih osnovah. Kod uredjenja šumskog gospodarstva nekijh občinskih šuma, naišlo se na dosta velike zaprieke. Njeke obćine bo dobile su putem segregacije, dotične občinske šume u neposrednoj blizini sela, za da se ipak budući uzgoj šume omogući, pristale su, da se te šumske kompetencije, na druga prikladnija mjesta prenesu, te je u tom smjeru promiena provedena, u urbarnih obćinah, Vinogradce, Satnica, Josipovac i Petrievece, dočim se u šumi urb. obćine Marjanec samo svrsi shodna arondacija šume provesti ima, a isto tako imat će se tomu primjereno i njeke šumsko-gospodarskih osnova promieniti.

Obzirom na prihod onopodručnih urb. obćina, ostaje spomenuti, da iste bez svake dalnje pripomoći troškove uprave podmirivati mogu.

Šta se nadalje ovećih šumskih prodaja tiće, to su prodani pridržani sjemenjaci, iz šume urb. obćine Galince i Harkonovce, dozvolom visoke vlade.

Prelazeć na opis stanja šuma u području kr. podžupanije djakovačke, spomenuti je sliedeće: U području kr. te podžupanije, stoji šumsko gospodarstvo privatne vlastele, na mnogo nižjem stepenu, nego li je to u vlastele područja kr. podžupanije osiečke, osobito kod vlastelinstvah Djakovo, Podgorać, Feričanec i Orahovica, dočim se kod vlastelinstva Našičkog bar zadnje vrieme počelo oko gojitbe šuma raditi.

Što se občinskih šuma tiče, to postoje za takove, šumsko-gospodarske osnove, do sada samo za šume občina, Punitovce — Tomašince i Širokopolje — dočim će se za ostale, takove tek imati sastaviti.

Da se u tom području u obće, dosada više učinilo nije, leži razlog u tome, što bje za šumski kotar djakovački tek koncem g. 1882. postavljen občinski šumar.

U šumskom kotaru Našičkom, gdje je već od g. 1876. namješten šumar, izvedene su šumske gojitbe, na temelju postojećih a i po visokoj vladi jur odobrenih šumsko-gospodarstvenih osnova. Pomladjenje šuma sledilo jest stranom naravnim, stranom i ručnim načinom, te je samo žaliti, da nadšumarskom uredu nije moguće provesti, ošamčenje odnosnih branjevina — bez česa se ni uspjehu nadati moći nije — pa ipak bi kr. podžupanija te radnje mogla tim laglje dat provesti, što imade u kamatih postojećih šumskih glavnica tomu dovoljno razpoloživih sredstva. Utjerivanje šumskih šteta vrši se i u području te kr. podžupanije veoma mlitavo, te se i tuj iste posljedice te nemarnosti pokazuju, kako no ih i za podžupaniju osiečku spomenusmo.

Njeke onopodručnih prastarih občinskih šuma, imat će se već tečajem sljedeće godine u korist občina unovčiti, u koliko bo vrijednost istih danomice i na štetu vlastnikah pada.

Željeti bi bilo nadalje, da kr. podžupanija obćinam strogo naloži, da lugarsko osoblje redovito plaćaju, jer po dosadanjem običaju lugari više izgube moljakanjem za plaću — nego li jim ista iznaša.

Što se pako napokon onog djela izvješća tiče, koji se odnosi na opis stanje šumarstva u području kr. podžupanije virovitičke, spomenuti je sljedeće:

U područje te kr. podžupanije nastoji, jedino vlastelinstvo virovitičko — Slatina — Mikloško — spadajuće knezu Schaumburg-Lippe-u — oko svojih šuma, dočim ostala vlastela tek da i počimlju sa šumskim uzgojem — akoprem je po nizini tako rekuć već šuma i nestalo.

Obćinske šume stojeće pod nadzorom dvijuh kotarskih šumara, nalaze se primjereno postojećim odnošajem, u dosta povoljnom stanju. Šumske gojitbe mjestimice liepo napreduju, osobito one na novo zasadjene — veoma su krasne, a i one gojitbe koje su naravnim načinom pomladjene, bile bi u dobrome stanju, kad bi kr. podžupanija bila nastojala, oko svrsi shodnog ogradjenja branjevina.

Lanjske se godine nemogoše poduzeti gojitbene radnje, zbog uzrujanosti tamošnjeg pučanstva, te bi kr. ova podžupanija tomu primjereno, bar tečajem ove godine udovoljiti mogla, a osobito bi valjalo i ovdje oko svrsi shodnog ogradjenja branjevina nastojati.

Glede šumskih šteta, izvjestiti je, da občinska poglavarstva i ovdje takove vrlo mlitavo utjeravaju, jer u njekojih ob-

čina kroz čitavu godinu ni jednog novčića utjerano nije, što nedvojbeno samo još povećaje indolenciju pučanstva, a posljedica tome pokazuje se i u tome, da pučanstvo svaki strah pred šumarskim osobljem gubi.

I tako u mjesto, da šumska uprava napreduje, ona nazaduje, a tko je tomu kriv, do političke uprave, jer se ista najmanje za tako važnu stvar brine, pa ipak je baš u tamošnjem području šumski uzgoj od najveće važnosti, a to još i tim više, što će u tamošnjoj Podravini malom iznimkom, za kratko preostati samo još obćinske šume, kojih upliv u klimatičnom pogledu domovine danomice raste.

Za uvesti pako bar neki red u šumskoj upravi, trebalo bi, da kr. podžupanija, već jedared utjeranje šumskih šteta poskori, ili bar u obće oko začeca te radnje nastoji.

Dohodci šuma, ponajviše potiču od unovčenja šumskih nuzužitaka, u koliko se bo prijašnjih godina, žali bože novac dobiven od razprodanih hrastova, medju ovlaštenike porazdielio. Isto tako bi korisnije bilo po seljaka, da se i one glavnice potičuće od lanjskih prodaja, uglavniče, no da se po dosadanjem običaju, medju ovlaštenike podiele, jer si žitelji tim novcem neće ništa pomoći, dapače oni se tako samo kvare i upropašćuju još više.

Dužnost bi pako bila oblastih, da se iste takodjer i za buduće generacije pobrinu, jer šume nisu obćinam dane, da ih ove najedanput iscrpe, već zato da si iz njih potrajno podmiruju potrebštine, a to se najbolje dade postići, uloženjem glavnica, potičućih od prodaja sječi doraslih hrastika.

Glavna mana šumske uprave i u obsegu te podžupanije medjutim leži u neurednom izplaćivanju šumsko-upravnog kao i lugarskog osoblja, jer nije ništa vanredna, da dotični šumari i lugari, više puta šest i više mjesecih na pripadajuću im zašlužbu čekati moraju, te bi obzirom na to bilo uputno, kad bi se i u obsegu te podžupanije uveo modus, koji jur i kod kr. podžupanije djakovačke postoji, sastojeći se u tom, da obćinska poglavarstva, odnosno tangente k plaći obćinskog šumara, mjesečno kr. podžupaniji podnašati imaju, koja i opet izplaćanje šumarah preuzimlje, u koliko se bo samo tim načinom neki red zavesti mogao bude“.

Time spomenusmo najglavnije iz ovogodišnjeg izvještaja kr. žup. nadšumara za županiju virovitičku g. J. Šmidingera, od kuda je lasno razabrati moći, da nisu obćinski šumari i kr. žup. nadšumari prvi i glavni uzrok žalostnim postojećim šumarsko-gospodarskim odnošajem, u obćinskih šumah Hrvatske i Slavonije, no da se po najveći dio krivnje tih odnošaja, jedino političkim oblastim, a naročito kr. podžupanijam pripisati imade.

Nacrt šumskog zakona za kraljevinu Srbiju.

Dobrotom visokopoštovanog g. J. Novakovića kr. srbskog referenta za šumarstvo, kod ministarstva narodne privrede, omogućeno nam ovime objelodaniti „projekt za šumski zakon“, kako no ga on izradi, ter vladi podnese, za da ga ista podastre na ustavni pretres zakonodavnomu tielu kraljevine.

Veleznameniti taj nacrt glasi po izvoru:

I. Podela i ograničavanje šuma.

Članak 1.

Šume i planine, u Srbiji su:

- a) državne
- b) obćinske odnosno seoske,
- c) manastirske odnosno crkvene, i
- d) privatne.

Državne šume i planine one su, na koje niko posebno pravo sobstvenosti zakonom priznatim putem pribavio nije, i koje je država do sada u korist svoje kase eksploitisala i nadzor vodila pa ma se i u obćinskim atarima nalazile.

Ovamo spadaju i ona državna dobra, sa kojima država sada pravno razpolaze, a koja većim delom služe za proizvodnju drveta.

Obćinske, odnosno seoske šume, planine one su, koje su obćine, odnosno sela, počimajući od 26. oktobra 1855. god., same od malena podigle, ili su do pritjažanja istih došle drugim kojim zakonitim putem.

No u novo oslobođenim predelima za obćinske šume smatrat će se one, koje ministar narodne privrede pojedinim obćinama odredio bude.

Monastirske, odnosno crkvene šume i planine one su, koje manastiri odnosno crkve sada pravno uživaju.

Privatne šume (zabrani) one su, koje kakvom privatnom licu odnosno selu ili zaseocu, po pravu svojine pripadaju, pa bilo, da ih je ono samo od malena odgojilo i podiglo bilo, da je kojim drugim zakonitim putem do pritježanja njihovog došlo.

Članak 2.

Državnim šumama razpolaze i upravlja država; a nad obćinskim i seoskim, manastirskim odnosno crkvenim, vodi nadzor.

Članak 3.

Radi lakšeg nadzora i čuvanja šuma, imaju se:

- a) državne, obćinske, manastirske odnosno crkvene i seoske šume, od privatnih imovina odieliti i ograničiti, njihove granice premeriti, opisati i trajnim vidljivim belegama obeležiti.
- b) izdvojiti i obelježiti one šume i planine, koje se iz klimatskih, higijenskih ili drugih kojih obzira imaju svagda u pošumljenom stanju obdržavati i pod naročiti nadzor državni staviti, pa bile one državne ili ne, i

- c) sve šume u Srbiji, podeliti na izvrstan broj šumskih okruga, bez obzira na političku podelu zemlje.

Članak 4.

Podieljenje i ograničavanje šuma, vršit će naročito za to odredjena komisija.

Članak 5.

U komisiji mora biti najmanje 5 članova, trojicu postavlja kralj, ukazom, na predlog ministra narodne privrede, i to jednog šumara — ekonomu — jednog inženjera i jednog sudiju, a drugu dvojicu bira iz svoje sredine občinski odbor onih občina, u čijim se atarima budu šume ograničivale.

Občinskim odborom izabrani članovi komisije, dužni su predhodno pred svećenikom, a u prisustvu ostalih članova komisije zakletvu položiti.

Predsjednik je komisije po položaju najstariji činovnik, a najmladji po položaju vrši dužnost delovodje.

Članak 6.

U ime dijurne davat će se članovima komisije koje kralj postavlja, pored podvoznih troškova, koji će im se računati prema zakonu i satnom odstojanju po 8 dinara, na dan iz državne kase.

Članovima komisije, koje občinski odbor bira, plaća po 6 dinara dnevno dijurne občinski sud iz občinske kase.

Članak 7.

Radu komisije prisutni su i sobstvenici ili njihovi zamjenici baština, koje se u državnim ili občinskim šumama nalaze, ili se sa ovima graniče, i dužni su podneti komisiji dokaze o pravu svojine onih zemalja, koje oni za svoje smatraju.

Članak 8.

Osim uobičajnog načina, načelstvo će okružno i preko zvaničnih novina obznaniti vrijeme, kad će se i igdje ograničavanje šuma odpočeti i pozvati za interesovane, da komisiji predstanu.

Koji bi polagao ma kakvo pravo svojine, ma budi koji dio šume ili zemlje, a nebi komisiji za vrijeme njenog rada na licu mjesta sam ili sredstvom zastupnika predstao, ne može poslje činiti nikakve primjetbe, niti pak kakvo pravo polagati.

Članak 9.

Komisija rešava na osnovu pribavljenih data većinom glasova, kako u pogledu granica, tako i u pogledu svojine, gdje se ova ne bi urednom tapijom dokazivala.

Članak 10.

Šume (zabrani) i druge zemlje občinske ili privatnih lica, odnosno sela i zaseca, koje bi se u sredini državnih šuma nalazile, a bile bi na smetnji obdelavanju i administraciji državnih šuma, komisija može uzeti u razmenu za drugu državnu šumu, ili zemlju, koja po prostoru mora biti u najmanju ruku ravna zauzetom zemljištu.

Isto tako oni okrajci i okuke od državnih šuma, koje bi zaokruživanje i izpravljanje granica, a i nadzor otežčavale, kao i oni zasebno odvojeni dielovi državnih šuma i šumskog zemljišta, na kojima se prema veličini i položaju nebi moglo trajno šumsko gazdinstvo voditi, može komisija dati u razmenu za drugu obćinsku ili privatnu zemlju, ili šumu, koje stoje u vezi sa državnom šumom, a može ih ministar narodne privrede i prodati.

Članak 11.

Obćinama, koje ne bi imale svoji šuma ni zemljišta za podizanje istih i koje bi sa ispuštima stišnjene bile, a nalazilo bi se u njihovom ataru ili u blizini istih državnih šuma i šumskog zemljišta, ministar narodne privrede na predlog komisije može od državne šume i šumskog zemljišta izvestan prostor odvojiti i obćini u svojinu ustupiti.

Članak 12.

Ko bi bio nezadovoljan sa odlukom komisije odnosno razmene zemlje u smislu gornjeg člana, može se žaliti ministru narodne privrede u roku od 15 dana, računajući od dana, kad mu se komisijsko rješenje dostavi.

Članak 13.

Kad komisija svoj rad oko ograničavanja pojedinih šuma svrši, odma sastavlja granični protokol u kome moraju biti granice šume i njena prostornost označena. Granični protokol podpisuju svi članovi komisije, a predsjednik sprovodi isti nadležnoj policijskoj vlasti, koja će ga u roku od 15 dana saobćiti svima susednim i zainteresovanim licima.

Članak 14.

Ako bi tko poslje svršenog i obznanjenog ograničenja šume polagao pravo sobstvenosti na koji prostor šume ili zemlje, u novo postavljenim granicama državnih ili obćinskih šuma, ili bi nezadovoljan bio sa datim mu u zamjenu zemljištem (čl. 10) može se žaliti ministru narodne privrede.

Članak 15.

Žalba se podnosi za 15 dana, od dana, kad mu se protokol komisijskog rada saobći.

Ako je žalba na vrijeme podneta, ministar narodne privrede prema podnetim dokazima riešit će, da li je žalba umestna ili nije.

Ako ministar nadje da je žalba umestna, naredit će, da se nepravilnost izpravi; u protivnom slučaju žalbu će odbaciti, i o tome žalioca rješenjem izvjestiti.

Članak 16.

Ko nebi bio zadovoljan sa riešenjem ministra narodne privrede može putem redovne parnice kod nadležnog okružnog suda, svoje pravo dokazivati, i ovo ima učiniti u roku od 3 meseca računajući od dana primljenog rješenja ministrovog.

Članak 17.

Onaj koji bi u obsegu novo postavljenih granica državnih ili občinskih šuma i dalje sa zasebnom imovinom ostao, dužan je na istu u roku od 6 meseci redovnu tapiju izvaditi i sudom potvrditi.

To isto dužne su učiniti občine, odnosno sela odnosno njihovih šuma i šumskih zemljišta.

Ko od dana svršenog ograničenja pa za 6 meseci ovo ne učini, ne može docnije polagati pravo sobstvenosti ni na kakvu šumu ili zemlju, koje bi se u obima novo postavljenih granica nalazile.

Članak 18.

Podela i ograničavanja šuma u Srbiji, ima se izvršiti u što kraćem vremenu, a najdalje za 5 godina, od dana, kad ovaj zakon stupi u život.

II. Šumska uprava i ustanove.

Članak 19.

Ministar narodne privrede prema zakonu o ustrojstvu ministarstva za narodnu privredu, najviša je upravna vlast u poslovima tiućih se šuma.

Članak 20.

Pored šumarskog odeljenja, koje pri ministarstvu narodne privrede postoji (čl. 3. toč. 2. zak.), a kome spada u dužnost starati se: da se šume u Srbiji celishodno, državnim potrebama dosljedno, a zavremenoj ekonomnoj nauci saglasno obdržavaju, podižu, njeguju i upotrebljuju, — ustanovljavaju se:

A. Okružne šumarske uprave.

Na čelu okružnih šumarskih uprava, stoje okružni šumari sa potrebnim brojem šumarskih pomoćnika i čuvara šuma.

Okružne šumare postavlja kralj, ukazom, na predlog ministra narodne privrede, a iz reda onih, koji su svršili bivšu zemljodeljsku šumarsku školu kod nas, ili drugu kakvu šumarsku školu kod nas ili na strani.

No i one državne šumare, koji se sada kao državni šumari u službi nalaze, a koji su više godina svojim radom i ponašanjem u službi i van ove odlikovani, može ministar narodne privrede predložiti za ukazna zvanja i postaviti ih za okružne šumare, i ako nisu redovnim putem svršili šumarsku školu.

Okružni šumari, dele se na četiri klase, sa godišnjom plaćom, od 1260, 1600, 2000 i 2526 dinara.

Šumarske pomoćne i čuvar šuma, postavlja i plaću im određuje ministar narodne privrede, a iz reda onih, koji su svršili šumarsku školu ili praktični šumarski kurs i izpitom dokažu, da su za tu službu sposobni.

Okružni šumari i čuvari šuma, dužni su, ako ministar narodne privrede

za nužno nadje, držati konja, u kom slučaju pored sistematične plaće dobivaju u ime naknade 360 dinara godišnje.

Šumarski pomoćnici i čuvari šuma, državni su zvaničnici, koji pri stupanju u državnu službu polažu zakletvu propisanu za činovnike građanskog reda, i njihovi izkazi, u koliko se na službene poslove odnose, imaju silu pravnog dokaza.

Svi šumarski činovnici, njihovi pomoćnici i čuvari šuma, kao javna straža, dužni su nositi odielo i oružje, koje im ministar narodne privrede propiše. Pored plate, okružni šumari, njihovi pomoćnici i čuvari šuma, imaju bezplatan stan i ogriev.

B. Šumarska škola.

Članak 21.

Ova se škola izdržava o trošku šumarskog fonda.

Članak 22.

Šumarska škola stoji pod vrhovnim nadzorom ministra narodne privrede, a pod neposrednom upravom svoga upravitelja.

Članak 23.

Upravitelja, profesore i ostale zvaničnike ove škole, postavlja kralj na predlog ministra narodne privrede.

No za upravitelja i profesora, ne može biti postavljen niko, ko svjedočbom školskom ne dokaže, da je svršio šumarsku školu ili drugi koji poljo-privredni viši zavod.

Članak 24.

Učenje u šumarskoj školi, traje tri godine. No program predavanja ima se tako udesiti, da se posljednje (treće) godine, učenici izključivo upotrebljuju na praktične radove.

Članak 25.

U ovu školu primaju se svake godine do 20 učenika, koji su svršili s dobrim uspjehom najmanje četiri razreda gimnazije ili realke, a dobrog su vladanja. Oni će se izdržavati o trošku državnom. No osim ovih redovnih učenika, mogu i drugi posećavati ovu školu, izdržavajući se o svom trošku, a za učenje nisu dužni ništa plaćati.

Članak 26.

Za redovne učenike ove škole, neće se primati mlađji od 16, ni stariji od 24 godine, a zahtieva se, da su telesno razvijeni i bez ikakvih telesnih mana.

Članak 27.

U ovoj školi, predaju se ove nauke:

I. Obće predmeti.

1. Matematika,
2. fizika s klimatologijom,

3. hemija u obće, sa hemijskom tehnologijom,
4. mineralogija s geologijom,
5. zoologija,
6. botanika,
7. crtanje i
8. jedan stran jezik.

II. Stručni predmeti.

1. Nauka o podizanju i njegovanju šuma,
2. nauka o upotrebi šuma sa šumarskom tehnologijom,
3. nauka o uredjenju šuma,
4. nauka o čuvanju šuma sa šumarskom policijom,
5. lov,
6. šumarska matematika sa zemljo-mjerstvom,
7. poznavanje osnovnih zakona zemaljskih,
8. osnovi narodne ekonomije,
9. praktični radovi, i
10. enciklopedija poljske privrede.

Svi pobrojani predmeti obvezatni su za sve učenike ove škole.

Članak 28.

Osim teorijske nastave, učenici ove škole imat će praktično vježbanje u šumi školskoj, po svima pravcima šumarske ekonomije.

Članak 29.

Radi većeg praktičnog usavršavanja, učenici će sa svojim profesorima putovati u određeno vrijeme po otačestvu.

Članak 30.

Radi unapredjenja nastave i naučnog obrazovanja, postojat će pri školi biblioteka, potrebne zbirke, razna orudja, sprave i mašine za praktičnu pouku.

Članak 31.

Dužnosti upravitelja, profesora i drugih zvaničnika ove škole, propisat će ministar narodne privrede. Isto tako on će propisati nastavni plan i pravila za održanje unutrašnjeg poredka u zavodu, i sve to ukazom kraljevim obznaniti, što će silu zakona imati.

Članak 32.

Redovni učenici ove škole, imaju od države kroz ceo trogodišnji tečaj bezplatan stan, potrebnu hranu, odelo, na slučaj bolesti i njegu, kao i sve drugo, što im je za učenje nužno.

Članak 33.

Upravitelj i profesori ove škole imaju sva prava, kao i ostali profesori, i po tome dobivaju periodično povišavanje plaće, kao i profesori gimnazija.

Pored plate, svi zvaničnici šumarske škole, imat će bezplatan stan i ogriev.

Članak 34.

Na kome će se mjestu i kada, ova škola otvoriti, odrediti će se kraljevim ukazom, na predlog ministra narodne privrede.

C. Praktični šumarski kurs za čuvare šuma.

Članak 35.

Pravila o bližem uredjenju ovoga kurza, propisat će ministar narodne privrede i ista ukazom kraljevim obznaniti.

D. Šumarski fond

Članak 36.

Šumarski fond obrazuje se:

1. iz prihoda dobivenih od prodaje drva i ostalih šumskih proizvoda;
2. prihoda dobivenih od novčane kazni za dela, u ovom zakonu izložena, kuda spadaju i disciplinarne novčane kazni činovnika i zvaničnika šumarskih; i
3. taksa dobivenih za podizanje strugara, žeženje potaše i podizanje fabrika za preradu šumskih proizvoda.

Članak 37.

Šumarskim fondom rukuje uprava fondova i stavlja ministru narodne privrede na raspoloženje nužne svote odobrene šumarskim budžetom.

Članak 38.

Šumarski budžet prihoda i razhoda za svaku računsku godinu, podnosi ministar narodne privrede, narodnoj skupštini na rješenje.

Propisi zakona, koji se odnose na upotrebu odobrenih kredita, a tako isto i svi zakonski propisi i pravila o vodjenju i podnašanju računa, važe i za račune ovoga fonda.

Članak 39.

Prihodi šumarskog fonda, ne mogu se ni na što drugo upotriebiti, no samo na cijeli podpomagaća i razvića šumarstva.

III. O postupanju sa šumama.

A. Državnim.

Članak 40.

Sa državnim šumama postupat će se i ove obdjelavati i njegovati po odredbama privrednih planova, koji će se za pojedine šume prema njihovim prirodnim osebinama, a što cijeli shodnijem podmirenju potreba i održanju šuma, propisati.

Članak 41.

Sva gola, jako preredjena i nepodpuno obrasla mjesta u obće, a naročito po vrletim i kamenitim stranama i obzorcima državnih šuma, stavit će se postupno u zabranu i što pre pošumiti.

Članak 42.

Sječa u državnim šumama počimlje 1. novembra, i traje do konca februara. Izuzimaju se:

- a) izdanačne šume, podignute za proizvodnju gore za strojarstvo;
- b) slučaju preke potrebe, kao kad kome izgori i odnese voda kuću i druge staje za obitavanje; i
- c) viša planinska mjesta, u kojima se za vrijeme strožijih zima može gorosječa produžiti.

Članak 43.

Osečena drva, kuda spadaju i ovršci, grane i kora, imaju se do konca mjeseca aprila iz šume iznieti. No ako se zbog lokalnih odnošaja izvlačenje odsečenih drva ne bi moglo u označenom vremenu izvršiti i drva bi morala i dalje u šumi ostati, to će se onda na sečištu ili drugom kom mjestu, koje šumar odredi, u šumi složiti, a ako su četinjari ili liščari u mezgri osečeni, imaju se i od kore oljuštiti i ova izgoreti, ili iz šume iznieti.

Na drva, koja se poslje ovog vremena u šumi nadju, ne može nitko pravo polagati i državni će ih šumar popisati, na izvesno mjesto složiti, i ministru narodne privrede predložiti, da se prodadu.

Članak 44.

Sječenje drva u državnim šumama, svagda će se vršiti čistim i postepenim sječama.

Probirno (nepravilno) sječenje, dozvolit će se samo u onim šumama, u kojima položaj i oblik zemljišta nebi drugačije dozvoljavao.

Isto tako ne mogu se čistom sječom šume sjeći i panjevi krčiti na zemljištima nestalnim, plitkim i usprtim stranama i obroncima, na kojima bi se time održanje zemljišta u opasnost dovelo, ili druge kakove hrdjave posljedice izazvati mogle.

Članak 45.

Na kojim će se mjestima godišnje sječe u državnim šumama preduzimati, odredjivat će prema privrednom planu, okružni šumar.

Isto tako, on će odredjivati način sečenja i izvoženja odsječenih drva, sam ili sredstvom šumarskih pomoćnika i čuvara šuma, bilježiti drva, koja će se sjeći.

Zig za beleženje drva propisat će ministar narodne privrede.

Članak 46.

Svako drvo ima se što niže do zemlje odsjeći, tako da panj nebude veći od 5 cm. Izuzimaju se nestalna zemljišta, na kojima se mogu ostavljati panjevi i do 1 metra visine.

Članak 47.

Niko ne sme iz državnih šuma odsječena drva izvući, dok ih šumar ne žigoše, pa bilo da ih je za domaću potrebu ili špekulaciju uzeo.

Članak 48.

Osječena drva svaki je dužan iznositi i izvlačiti iz šume, odredjenim za to putevima, a na način, kako bi se iznošenjem što manje kvara zemljištu i zaoštavšoj šumi učinilo.

Članak 49.

Ako bi ko hteo, da drva ili druge šumske proizvode pored odredjenih puteva drugim kakvim putem kroz šumu transportira i izvlači, pa bi želeo, da nove puteve, sprave i zgrade na državnom zemljištu podiže, ustave i ovom podobno na vodama u državnim šumama namešta, ima se toga radi s molbom obratiti, okružnom šumaru dotičnog šumarskog okruga, u kojoj će točno naznačiti, što i na kom mestu želi podizati. Okružni šumar, dužan je ovakove molbe sa svojim mišljenjem, najdalje za 8 dana sprovesti ministru narodne privrede na odobrenje.

Članak 50.

Drvo, kao glavni šumski proizvod, prodavat će se iz državnih šuma po taksi i licitacijom.

Članak 51.

Po taksi, koju će prema upotrebnoj vrednosti drveta svake godine odredjivati ministar narodne privrede, prodavat će se drva za domaću potrebu, licama, koja občinskim uverenjem dokažu, da im je tražena količina drva za ista za domaću potrebu nužna; a da ovu potrebu ne mogu iz svojih, a ni iz občinskih šuma da podmire. Taksa će se odredjivati na kubni metar.

Članak 52.

U domaću potrebu spada, drvo za ogriev do 30 kub. metara, pravljenje kuće za sobstveno obitavanje, ambara i koša.

Članak 53.

Onim majstorima, koji izradjuju vile, lopate, vejalice, držalice, kosila, četke, drvene klince, obučarske lubove i obode za sita, podavat će se drva u pola odredjene takse.

Članak 54.

Prijave za seču u državnim šumama za domaću potrebu, podnose se okružnoj šumar. upravi onog šumarskog okruga u kome se želi gora seći, najdalje do konca oktobra svake godine.

Docnije prijave neće važiti izuzimajući slučaje u čl. 42. pod b) ovog zakona navedene.

Članak 55.

Po taksi kupljena drva, ne smeju se prodati, niti na što drugo upotrebiti, van na ono, radi čega su uzeta.

Članak 56.

Licitacijom prodavat će se drva za sečenje gradje, za pravljenje spekulativnih zgrada, ili za spekulaciju budi koje vrste u zemlji, ili za izvoz na stranu.

Samo, ono, što se ni po taksi ni licitacijom nije moglo prodati, može ministar narodne privrede narediti, da se proda izpod ruke.

Članak 57.

Onim sirotnim familijama, koje obćim uvjerenjem dokažu, da prema njihovom imovnom stanju nebi mogle novcem nabaviti potrebnu količinu drva za ogriev i druge čisto domaće potrebe, dozvoljavat će se u državnim šumama bezplatno kupljenje suvih po zemlji ležećih drva, a u nedostatku ovih i sečenje sirovih, ako ovo iz obćinskih odnosno iz seoskih šuma nebi mogli dobiti.

Uživaoci ovog blagodjejanja, dužni su se točno pridržavati pravila, koja ministar narodne privrede za njih propisao bude, i ono, što na ovaj način od države dobiju, ne mogu prodati, u zamenu dati ni na drugog prenieti, niti pak na što drugo upotriebiti. U protivnom slučaju, ministar narodne privrede može im ovo blagodjejanje oduzeti, a može ih i kazniti (član. 122. ovog zakona).

Članak 58.

Dozvoljenja i objave za sečenje drva za domaću potrebu i sirotinju, daje okružni šumar, a propisnu taksu naplaćivat će srezke i okr. oblasti.

Način vođenja protokola za gorosečne i računskih knjiga, propisat će ministar narodne privrede.

Članak 59.

Ko bi želeo, da u drž. šumama, na držav. zemljištu ili vodi, podigne stružnicu, fabriku palidrvaca ili drugu kakvu radionicu, za preradjivanje drveta, da podiže furune za pečenje kreća, gipsa, katrana, žeženje uglja i potaše, da otvara majdane zemlje, kamena, peska i ovim podobna preduzeća, mora za tu radnju, tražiti naročito odobrenje od ministra narodne privrede, a preko okružne šumarske uprave onog šumarskog okruga, u kome želi da to preduzima, i naznačiti, gdje šta želi preduzimati i pod kakvim uslovima.

Ministar narodne privrede ovakve će molbe odobravati; a u svakom odobrenju označit će se izvestno mjesto, na kome se stružnica ili drugo kakvo preduzeće podiže, i vreme za koje odobrenje važi.

Ni jedno odobrenje neće se dati na vreme duže od 15 godina.

Taksu za sečenje drva, upotrebu zemljišta i izvadjenog materijala, propisivat će ministar narodne privrede.

Članak 60.

Preduzimač u gornjem članu navedenih poduzeća, za koga se dokaže, da je goru sekao protivno odredbama ovoga zakona, ili da je kome išao na ruku, da goru nedozvoljenim načinom seče, ili budi šta iz šume iznosi i preduzima, ili da je pokradena ili na nedozvoljen način u obće, pribavljena drva kupovao ili izradu uzima, ili se u obće nebi pridržavao propisanih pravila u, datom mu

odobrenju, ministar narodne privrede kaznit će ga pored naknade štete sa 100 do 600 dinara, a može mu oduzeti odobrenje, koje mu, je za strugarsku ili drugu koju radnju dato.

Članak 61.

Za štete, koje bi služitelji, radnici ili nastojnici na šumama i šumskom zemljištu nanjeli, odgovorni su gospodari istih.

Članak 62.

Bez znanja i odobrenja šumarske vlasti, niko nesme u državnim šumama drva prevršivati i zasecati, ljuštiti koru, brati lišće, cveće i plod sa šumskog drveća i šibja za farbanje, skidati lub i liku, vaditi smolu, seći, pruće i metle, kopati kamen, pesak i zemlju, brati žir i ostalo šumsko semenje i plodove.

Članak 63.

Skidanje like i lubova, ljuštenje kore, branje lišća, cveća i plodova sa šumskog drveća i šiblja za farbanje i štavljenje koža, odobrvat će ministar narodne privrede i taksu odredjivati.

Članak 64.

Po suvim i plitkim, mršavim i usprtim zemljištama, kao i u obće po svima bez razlike šumama, koje će se kroz tri godine u podmladu staviti, a koje će uvijek vidljivim belegama obeležene biti, kupljenje lišća, četinja, šešarica, mahovine i ostalog šušnja, zabranjeno je sasvim.

Članak 65.

Sečenje brsta i lisnika za izranu domaće stoke, za vrieme gladnih i oskudnih godina, dozvoljavat će se samo licama sirotnog stanja, ako ovo nebi mogla iz iz občinskih šuma dobiti. No pri sečenju brsta i lisnika, nesmeju se drva prevršivati niti više od jedne trećine debljeg granja sa jednog drva oseći.

Sečenje lisnika i brsta, odobrvat će se mjeseca augusta, samo u onim delovima šume, koji nisu lako pristupni, te se stoga na kakvu koristniju ciel, ne mogu upotrebiti, ili sa drva sećom oborenih, ili koja će se prve iduće godine seći.

Članak 66.

U državnim šumama zabranjeno je loženje vatre, palenje klada, panjeva i neoborenih drva.

Pastirima, radnicima i ostalim licama koja bi se spravom po šumama nalazila, dozvoljeno je loženje vatre i pravljenje koliba samo na onim mestima, koja im zato državni šumar ili čuvar šuma odredi.

Članak 67.

Za vreme velikih i dugotrajnih suša, može okružni šumar loženje vatre po šumama u obće zabraniti; no ovu svoju zabranu dužan je preko dotičnih občinskih vlasti gradjanstvu obznaniti.

Članak 68.

Svaki, koji u šumi ili na kraju iste vatru neugašenu primeti, dužan je po mogućstvu istu ugasiti. Putnici, koji bi prolazeći pored šuma opazili, da šuma gori, dužni su o tome izvestiti prve usputne občinske vlasti i seoske starešine, a pastiri i radnici, koji bi se u istoj šumi zatekli, dužni su u svakom slučaju odma kmetovima okolnih sela i občina za požar javiti, koji su dužni svoje gradjane na gašenje požara krenuti.

Zanemarena prijava požara, kaznit će se u prvom slučaju sa 10 do 60, a u notornom sa 20—120 dinara.

Članak 69.

Štetu, koja se gašenjem požara tudjoj šumi ili zemljištu nanese, ima naknaditi onaj, u čiju je korist gašenje izvršeno, osim ako je sa gašenjem i sam se oštećeni od većih šteta izbavio.

Članak 70.

Pravo na lov pripada sobstveniku šume. Prema tome niko nemože bez odobrenja u državnim i občinskim šumama u njima nalazećim se rekama i potocima divlje životinje i ribu loviti.

Odobrenja za lov, za vreme, dok se lovljenje divjih životinja naročitim zakonom neuredi, davat će za državne šume dotični okružni šumari, a za občinske, kmetovi, prema pravilama, koja za to propiše ministar narodne privrede.

B. Občinskim odnosno seoskim.

Članak 71.

Občinske odnosno seoske šume i šumska zemljišta, shodno članku 2. ovoga zakona, podleže državnom nadzoru. No neposredni nadzor vode nad ovima, državni okružni šumari, onih šum. okruga, u čijem se ataru občinske šume budu nalazile.

Članak 72.

Postupanje sa občinskim i seoskim šumama i šumskim zemljištem, ima se kretati u granicama nepretrznog-trajnog-gazdovanja. U toj cieli občine, odnosno sela, dužne su od dana, kad ovaj zakon stupi u život, pa za pet godina, sredstvom stručnih lica izvršiti obći i posebni opis šuma i šumskog zemljišta, napraviti provizorne deseto-godišnje privredne planove, i iste podneti ministru narodne privrede na uvidjaj i odobrenje.

Uputstva, po kojima će se ovo vršiti, propisat će ministar narodne privrede.

Članak 73.

Sva ogoljena, suviše prorodjena i šumom nepodpuno obrasla mesta u obće, a naročito po vrletnim i kamenitim brdinama i stranama občinskih i seoskih šuma, kojih se voda naglo sliva i okolne putove i zemlje kamenom i peskom zasiplje, a naročito ona planinska ili močvarna mesta, koja se iz klimatskih, higenijskih i drugih kojih obzira moraju u pošumljenom stanju održavati, občine

odnosno sela će odma, kad god okružna nadzorna šumarska oblast za nužno nadje u zabranu staviti, i po uputstvima okružnog šumara najdalje za dve godine pošumiti. Isto tako i svaki novo izsečeni deo šume, ima se u roku od 1—5 godina podmladiti.

Članak 74.

Obćinske i seoske šume i šumska zemljišta, ne mogu se deliti, krčiti i njihovo zemljište na što drugo, osim proizvodnje drveta upotrebljavati.

No u onim obćinama i selama, u kojima bi se nalazilo dovoljno šume, a nalazilo bi se pod šumom zemlje, koja bi se prema, položaju i kakvoći mogla trajno, kao njiva, livada ili vinograd obdelavati, a bilo bi u obćini ljudi, koji su po nuždi i nevolji osiromašili i bez baštine ostali, ili nikad i ništa nisu ni imali, koji su se u zadruzi umnožili i spram umnoženog društva, u zemlji oskudni postali, a dobri su radnici, može ministar narodne privrede odobrit, da im se prema njihovom imovnom i zadružnom stanju od obćinskog odnosno seoskog šumskog zemljišta izvestni prostor na uživanje ustupi i pismeno na to izda.

Na ovaj način dobiveno zemljište, ne može se za 15 godina prodati, niti kome pokloniti niti u razmenu dati, ili drugim kojim načinom odtudjiti, niti na posledku dugom obteretiti. Tek po izteku ovoga vremena, može uživaoc zahtievati, da se na isto ubaštini i okružni sud po predhodnom odobrenju ministra narodne privrede, izdat će mu tapiju kao pravom sobstveniku.

Članak 75.

Bezplatno sečenje drva za gradju u obćinskim i seoskim šumama, vršit će država za potrebe državne, a i obćine za podmirenje obćinskih poslova.

Osim toga bezplatno sečenje drva u obćini i seoskim šumama za domaću potrebu, kuda spadaju potrebe u čl. 30. ovoga zakona napomenute dozvoljavat će se sirotnim gradjanima dotične obćine i sela, kuda spadaju i oni, koji ne plaćaju podpuni danak, ili zbog sirotnog stanja i ne plaćaju

Imućnijim gradjanima dozvoljava se goroseća za domaću potrebu u obćinskih i seoskim šumama po taksi, koju odbor obćinski odredi, a koja ne može biti manja od polovine takse odredjene za goroseću u državnoj šumi istog šumarskog okruga.

Članak 76.

Ko želi da u svojoj obćinskoj ili seoskoj šumi seče drva bezplatno, ili po taksi, dužan je toga radi prijaviti se predsjedniku obćinskog suda odnosno kmetu svoga sela, najdalje do 15 oktobra, a označiti koliko mu i kakvih drva treba.

Dobivene prijave pregleda za obćinske šume odbor obćinski sa okružnim šumarom, a za seoske, seoski kmet sa dva gradjanina i državnim šumarom, i prema veličini zadruge molioca i njihove potrebe, te prema veličini i stanju obćinskih šuma, moliocima odobrava seču, označavajući šte se kome i koliko odobrava.

Članak 77.

Mesta, na kojima će se godišnje seće u občin, i seoskim šumama vršiti, određuje državni šumar sa predsjednikom občinskog suda.

Isto tako i svako drvo, koje će se oseći, obiležava občinski šumar sa kmetom ili njegovim pomoćnikom, i određuje puteve za izvoz.

Članak 78.

Za sečenje drva osim domaće potrebe u obćinskim i seoskim šumama, važe naredjenje čl. 56. ovoga zakona, a nesme bez znanja nadzorne šumarske vlasti izvršiti.

Članak 79.

Prihodi obćinskih šuma, pribiraju se i sa njima razpolazu obćinske oblasti, kao i sa ostalim obćinskim приходima; a iz seoskih šuma, seoski kmet sa dva gradjanina, koje selo izabere, ako ne bi bilo kakvog ranijeg sporazuma sa dotičnom obćinom odnosno uživanja zasebnih seoskih šuma i šumskih zemljišta.

Članak 80.

Uživanje sporednih šumskih koristi a naročito popaše i žiropače u obćinskim i seoskim šumama, vršit će se saobrazno naredjenjima ovoga zakona, i nesme se tako daleko razprostirati, da se time održanje šuma i proizvodnja drveta sprečava.

Članak 81.

Za vršenje zakonskih naredjenja i čuvanja šuma, obćine odnosno sela. dužna su, od dana stupanja ovog zakona u život, pa za dvie godine dana za svoje obćinske odnosno seoske šume postaviti onaj broj šumara i čuvara šuma, koji ministar narodne privrede prema veličini šume odredi.

Obćinske šumare i čuvare šuma za obćinske šume bira obćinski odbor; a za seoske, seoski kmet sa dva gradjanina, na 5 godina, i platu im određuje, no koja ne može biti manja od plate određene ovim zakonom za državne šumare i čuvare šuma.

Članak 82.

Za obćinskog odnosno seoskog šumara i čuvara šuma, nemože biti postavljen niko, ko ne izpuni propisane uslove u čl. 20. ovog zakona za državne šumare i čuvare šuma.

Članak 83.

Kad koji obć. odnosno seoski šumar umre, ili iz službe izstupi, obćinski sud odnosno seoski kmet, dužan je za 8 dana o tome izvestiti okružnog drž. šumara, a upražnjeno mesto šumara ili čuvara šuma, najdulje za dva meseca popuniti.

Članak 84.

Ako bi šuma neke obćine ili sela bila izpod 20 hektara, pa ne bi koristno bilo naročitog šumara odnosno čuvara šuma za istu postaviti, ministar narodne privrede može narediti, da dotična obćina u dogovoru sa jednom ili više obližnjih obćina zajednički postavi jedno ili više lica za šumara odnosno čuvara šuma.

Članak 85.

Obćinski i seoski šumari i čuvari šuma, stoje pod neposrednim nadzorom državnih okružnih šumara, a pri vršenju dužnosti imaju se upravljati po pravilima, koja za njih propiše ministar narodne privrede.

Članak 86.

Ako bi se pojedine obćine i sela zbog sirotnog stanja ili iz budi kakvih drugih razloga uzdržavale od blagovremenog vršenja pojedinih naredjenja ovog zakona, nadzorna vlast opominjući ih, pozvat će ih, da u izvestnom roku to učine. U protivnom slučaju, ministar narodne privrede naredit će, da se to sredstvim državnih organa ili drugog kakvog lica, a na račun dotične obćine izvrši; ili dotična šuma odnosno šumsko zemljište po obrazcu člana 10. zakona ovoga, od obćine oduzme.

Članak 87.

Naredjenje čl. 42, 43, 44, 46, 48, 64, 65, 66 i 68 ovoga zakona važe i za obćinske šume.

C. Manastirske odnosno crkvene šume.

Članak 88.

Manastirske odnosno crkvene šume i šumska zemljišta, nad kojima prema članku 2. ovoga zakona država vodi nadzor u pogledu postupanja sa istima, vodi okr. šumarska uprava onog šumarskog okruga, u kome se manastir odnosno crkvene šume nalaze.

Članak 89.

Bezplatnu seču drva u manastirskim i crkvenim šumama, vrši država za svoje — državne, manastir odnosno crkve za svoje crkvene potrebe.

Članak 90.

Prodaja drva i ostalih šumskih proizvoda, kuda spada žiropača i popaša. odobrava ministar narodne privrede; a dobiveni odtuda novac ulazi u manastirsku odnosno crkvenu kasu. Po 5% od istog, ulazi u šumarski fond.

Članak 91.

Naredjenje čl. 42, 43, 44, 46, 48, 64, 65, 66 i 68 ovoga zakona važe i za manastirske odnosno crkvene šume i šumska zemljišta.

D. Privatne šume.

Članak 92.

Privatne šume sobstvenost su njihovih gospodara, sa kojim imaju ovi neograničeno pravo razpolaganja. No one privatne šume, i šumska zemljišta, koja se nalaze:

a) po stranama i visovina planinskim, odkuda ustoka, jaki vjetrovi i olujine dolaze;

- b) po kamenitim brdima, stranama i obroncima, na kojima šuma ima da sprečava naglo odticanje vode, spiranje i odnošenje zemlje, obrazovanje vododerina i poplava; i
- c) po svima nestalnim i močvarnim zemljištima, naročito letećem pesku, — podleže nadzoru šumarske uprave.

Članak 93.

Sobstvenici, zakupci i uživaoci u prednjem članu pod, a, b i c pomenutih šuma i šumskih zemljišta, imaju se pri postupanju sa ovima povinovati propisima i ograničenjima, koja ministar narodne privrede u interesu održanja okolnih šuma, drumova i drugih baština za njih propisao bude.

Članak 94.

Ako sobstvenici, zakupci i uživaoci, u čl. 92. spomenutih šuma, nebi hteli, ili nebi u stanju bili, da se pri postupanju sa šumama i šumskim zemljištem pridržavaju zakonskih naredjenja i na osnovu zakona propisanih pravila, ministar narodne privrede može narediti, da im se dotične šume i zemlje po obrazcu čl. 10. ovoga zakona u raznemu oduzmu.

IV. O popaši i žiropači.

Članak 95.

Uživanje popaše i žiropače u državnim šumama, mogu imati samo oni sirotni građani, koji prema njihovom imovnom stanju ne bi mogli ove potrebe na drugi način da podmire, a u njihovoj občini odnosno selu, ne bi bilo obćinskih ni seoskih šuma i izpusta.

Državne šume ne mogu se u buduće nikakvim novim uživaljima ili drugim kakvim teretima (službenostima) opterećivati.

Članak 96.

Na uživanje popaše i žiropače u obćinskim, odnosno seoskim šumama imaju podjednaka prava svi stanovnici dotične obćine odnosno sela.

Članak 97.

U svima onim slučajima, gdje postoje ranije izdate presude sudske, kojima je uzajamno uživanje šuma i izpusta izmedju obćina i sela, manastira, odnosno crkve uredjeno drugačije, ta uredjenja ostaju i dalje. No u ovom slučaju, dotične obćine odnosno sela, čija prava službenosti baziraju na presudama sudskim, dužne su snositi srazmerni deo troškova oko podizanja, negovanja i čuvanja šuma.

Članak 98.

Uživaoci popaše i žiropače, mogu samo svoju stoku, koja mu služi za obradjivanje polja i domazlug, puštati u šume na popašu i žir, a nikako stoku tudju, kupljenu trgovine radi.

Članak 99.

Po šumama i šumskim zemljištima, koja su stavljena u podmladu, ili koja

će se kroz tri godine imati da pomladjuju, kao i po svima u čl. 64. i 73. ovoga zakona navedenim mestima, nemože se popaša i žiropača uživati.

Članak 100.

Popaša počinje od 1. maja i traje do konca septembra; a žiropača od 1. oktobra i traje do konca februara.

Članak 101.

Uživaoci popaše i žiropače, odgovaraju uzajamno za sve štete, koje bi njihovi čobani ili stoka u šumama počinili.

Članak 102.

Pre izlaska sunca, ne može se stoka u šumu puštati, ni poslje zalazka sunca u šumi zadržati. No ako bi stoka iz budi kakvih uzroka morala u šumi počivati, to mesto za podizanje torova, obora i plandišta odredjuje šumar. Tako isto šumar će odredjivati puteve, kojima će se stoka u šumu i na pojišta terati.

Članak 103.

Općine, čiji stanovnici prema čl. 95. ovoga zakona, mogu imati bezplatnu popašu i žiropaču, dužne su svake godine za popašu do gjurgjeva dana, a žiropaču do 1. augusta podneti okružnom šumaru spisak lica, u kome ima točno naznačeno biti, koliko i koje stoke ko ima, kao i koliko je kome prema jačini zadruge potrebno drva za griev.

Članak 104.

Okružni šumar prema broju i vrsti stoke, odredit će u državnim šumama mesta, u koja će se stoka na popašu i žiropaču puštati.

Bliža naredjenja odnosno uživanja popaše i žiropače, propisat će ministar narodne privrede.

V. Iztraživanje krivaca i naknade štete.

Članak 105.

Iztraživanje i hvatanje goresečaca i drugih šumskih štetočina, vršit će po zvaničnoj dužnosti na dostave okružne šumarske uprave one policijske i općinske vlasti, u čijem je području kaznivo delo izvršeno, u svemu, po postojećim pravilama, kao što se ostala kazniva dela izvidjaju, u koliko to ovim zakonom ne bude drugčije naredjeno.

Članak 106.

Policijske vlasti dužne su svako dostavljeno im po ovome zakonu kaznivo delo, odmah u postupak uzeti i čuvarima šuma u pogledu hvatanja goroseča i drugih štetočinja, brzo i bez odlaganja ukazivati.

Članak 107.

U svima slučajima, krivac pored ovim zakonom propisanih kazni, osudjivat će se i na naknadu štete.

Članak 108.

Naknada štete odredjivat će se prema vrsti šumskog drveća i uzrastu istih.

U ovom pogledu, šumsko drveće deli se u dve klase. U prvu klasu dolaze: hrast, jela, smrča, bor, jasen, kesten, javor, orah, mečja, leska, grab, bukva, brest, lipa i sve strano drveće, koje bi se sa strane prinelo i u našim šumama podizalo. U drugu klasu: jova, breza, topola, vrbe i ostalo šumsko drveće i važnije šiblje.

Članak 109.

Za svako osečeno, podbeljeno, zasečeno ili na budi koji način osušeno drvo prve klase od 5—10 cm. u prečniku debelo naplaćivat će se 3 dinara, a na svaki 5 cm. dalje po 3 dinara više.

No ako je crni orah, medja lieska, pitomi kesten, ili drvo, koje sa strane donešeno naplaćivat će se duplo.

Za drva druge klase od 5—10 cm. u prečniku, naplaćivat će se po 1 dinar a za svakih 5 cm. dalje opet po 1 dinar.

Izuzimaju se slučajji, kad bi se kome uz put kola slomila ili druga kakva nesreća dogodila, pa bi morao drvo da oseće. No ako bi tom prilikom kakvu štetu šumi učinio, odgovarat će za istu.

Članak 110.

Debljina drveta u celi naknade štete, uvek će se meriti na panju u visini najviše 1 metra od zemlje.

Članak 111.

Za sečenje, čuvanje, ili na budi koji način satirenje drva izpod 5 cm. ako su drva sadjena ili sejana, naplaćivat će se za svako drvo prve klase 1 dinar, a od druge po 25 para.

Isto tako i za svaki ar prirodnih podmladaka — samonikla do 10 godina stara, stokom, vatrom, ili budi čime uništenih, po 25 dinara.

Članak 112.

Za drva za ogriev, koja bi kogod sam u šumi sekao ili osečena iz šume odvukao, naplaćivat će se u ime naknade:

Za jedna kola, saonice ili drugu zapregu sa dva konja ili vola 10 dinara.

Za jedna kola, saonice ili drugu zapregu sa jednim konjem ili volom 6 dinara.

Za jedan tovar drva na konju 4 dinara.

Za jedan čovječji naramak (breme) 2 dinara.

Članak 113.

Za naknadu šteta, koje bi šumama počinili radnici, sluge ili deca, odgovaraju njihove gazde, odnosno roditelji.

Članak 114.

Sikire, testere, kosiri i ostala sečiva, koja se kod goresečaca nadju, odzet će se od istih, i u korist šumar. fonda prodati, pa bila ona njihova ili ne.

Tegleća stoka sa zapregom, kojom bi se gorosečci služili, kao i stoka, koja se nadje izvan mesta za popašu i žiropaću određenih, oduzet će se i najbližem občinskom sudu na čuvanje predati.

Uzapčena stoka služi za zalogu za učinjenu štetu, i ako se sobstvenik iste ne bi za 15 dana javio, onda će se ista prodati u korist šum. fonda.

VI. O kradji.

Članak 115.

Pod kradjom, u smislu ovoga zakona, razume se kradja izvršena u šumi ili na šumskom zemljištu, pa ma i ne bilo šumom pokriveno, i to:

Drva od stabla i zemlje još ne odvojenih;

Drva osečenih za ogriev ili budu kakvu japiju;

Drva budi kojim slučajem oborenih ili osušenih; i

Sadnica, šišarke, šumskog semenja, vadjenje smole i sokova.

Članak 116.

Za kradje šumskih proizvoda i drugih po ovome zakonu kaznivih dela, može se krivac osuditi na zatvor i novčanu kaznu.

Članak 117.

Kradje i ostale krivice po ovome zakonu, kojih bi šteta iznosila 40 dinara, a u povratu preko 20 dinara, kaznit će se zatvorom od 1 meseca do 5 godina, ili pod blažijim okolnostima od 150 do 1000 dinara.

Ostale manje krivice, koje će suditi policijske vlasti, a kod kojih bi šteta iznosila do 40 dinara zaključno ili u povratu do 20 dinara, kaznit će se zatvorom do 30 dana ili novčano do 150 dinara.

I pokušaj ovakvih krivica, kaznit će se kao i svršeno delo.

Članak 118.

Novčana kazna za krivice po ovome zakonu, a i naknada štete, dosudjivat će se ako je delo izvršeno u občinskoj šumi, u korist občinske kase, a u državnoj u korist šumarskog fonda.

Članak 119.

Ako osudjeni na novčanu kaznu, ne bi bio u stanju ovu platiti, onda se ova može zameniti zatvorom, uzimajući 5 do 10 dinara na dan zatvora.

Ovako će se isto postupati, ako bi ko hteo, da zatvor zameni novcem.

Članak 120.

Za otežčavajuće okolnosti pod kojima učinjena krivica, svagda će se strožije kazniti, uzimaju se ove:

1. Kad je krivica izvršena u nedeljne i prazničke dane;
2. Kad krivac upotrebljuje sredstva, da krivicu sakrije;
3. Kad se krivac pri kradji bude služio sikirom ili drugim kakvim oštrom;
4. Kad se krivac uzteže, da izda orudja, koja se pri njemu nadju;

5. Kad se krivac pri kradji za odnošenje ukradenih predmeta služi teglećom marvom i zapregom budi koje vrsti;
6. Ako se krivac uzteže, da svoje ime i mesto življenja izkaže, ili isto kaže pogrešno;
7. Ako je krivica izvršena u onim delovima šuma i na šumskim zemljištima, koja su u podmladu stavljena ili u razsadnicima;
8. Kad je krivica učinjena pre izlaska ili poslje zalazka sunca;
9. U društvu od dva i više lica;
10. U nameri, da se ukradeno drvo ili iz njega izradjeni predmeti prodaju;
11. Kad krivac pri vršenju krivice bude imao pri sebi pušku ili drugo kakvo smrtonosno orudje;
12. Razvaljivanjem, provaljivanjem, razbijanjem, provlačenjem i preskakanjem zatvora i ograda;
13. Kad krivac uhvaćen na delu, pozvan da stane, počne begati, ili na šumarsko osoblje nasrtati i omalo važavati ga;
14. Kad se krivac u vremenu kad je krivicu izvršio, bude u šumi nalazio kao radnik, nadzornik, ili kao uživaoc popaše i žiropače;
15. Kad krivac oduzeto mu orudje i druge predmete ukrade; i
46. Kad je vadjenje smole i sokova, skidanje kore, branje lišća, cveća, gra nja šišarke, šešarica, i ostalog šumskog semena i plodova izvršio sa drva još neoborenih.

Članak 121.

Zatvorom od 1 meseca do 5 godina, da se kazni:

Onaj koji državnu ili občinsku zemlju i šumu zahvati i na njoj šumu krči i zatire, zauzeto zemljište, da mu se oduzme, a naknada štete naplati po opredeljenjama čl. 108., 109. i 111 ovoga zakona;

Občinski kmet, ili njegov zastupnik, koji bi pri izdavanju uverenja odnosećih na goroseču ili uživanje, budi koje vrste, zasvedočili nešto, što nije istina, pa makar to nenamerno ili samo iz nebrige uradio

Članak 122.

Za ostale istupe učinjene protivu pojedinih naredjenja ovoga zakona, pored naknade štete kaznit će se:

Sa 5—60 dinara ili zatvorom od 1—12 dana, onaj:

koji pre ili poslje određenog vremena spomenutog u član. 42. o. z. bez odobrenja drva seče;

koji pri seči visoke panjeve ostavlja, ili iste krči (čl. 45.);

koji osećena drva iz šume nežigosana odvuče (čl. 47.);

koji drva i ostale šumske proizvode neizvlači putevima, koji su mu za to određeni (čl. 48.);

koji se pri kupljenju suvih drva ne pridržava propisanih pravila za to (čl. 57.);

koji sa šumskog drveća i šiblja ljušti koru, bere lišće, cviet ili plod za farbanje, skida lubove i liku, vadi smolu, sokove i peče katran, seče pruce i metle, bere žir, šišarku i ostale plodove (čl. 63.);

koji po zemljištima navedenim u članu 64. skupi lišće, četinje, ili pušta stoku na popašu;

koji seče brst i lisnike protivno naredjenju čl. 45.;

koji tudju stoku, ili onu, koja mu ne služi za domazluk, pušta na pašu i žirenje (čl. 99.)

koji prvo ili poslje odredjenog vremena pušta stoku na izpašu i žirenje, (čl. 100);

koji bi stoku pre izlaska ili poslje zalazka sunca, pustio u šumu ili pri dogonenju i odgonenju iste, ne bi išao odredjenim mu putem; kao i onaj, koji po šumama bez znanja i odobrenja šumara i sa otvorenim lulama ili cigarama puši;

koji po šumama kvari, preskače i razvaljuje ograde i kvari šanceve;

koji samovoljno pravi po šumi puteve i staze, ili izvan putova i staza jaše, ide ili zapregu vodi;

koji u šumi i na šumskom zemljištu peče kreč i žeže ugljen; koji u šumi skida i vadi rojeve;

koji po krajevima od šuma i putova ili proplancima kosi i žnje travu;

koji samovoljno upotrebljava šumske kolibe, torove, ili na polju ostavljena orudja, ili ista prikriva i kvari, ili klupe i ostala napravljena za odmor mesta, kvari;

koji kvari jazove, kanale, ribnjake, ili druge kakve naprave za odvodnjavanje i utvrđivanje obala, napravljene;

koji pozvan da požar gasi, ne bi hteo doći, ili bi došao, a ne bi hteo odredjeni posao raditi;

koji u podmladcima izdanačkih šuma u zemlji zaostavše panjeve i žilje cepa, krči, ili pretrpava i time izbijanje izdanaka osuječava;

lovci, koji bi po šumama sa psima jurili, pucali, divljač plašili ili bi zgrade razvaljivali, i

čobani i druga lica, koja bi sa sikirama a uzaludno po šumama išla.

Članak 123.

Sa 60—120 dinara, ili zatvorom do 20 dana, poreč naknade štete onaj:

koji drva prevršuje, ili podbeljuje, (čl. 62.);

koji seče drva izvan za seču odredjenog mesta, ili seče druga, a ne ona drva, koja mu je državni šumar obeležio, (čl. 45.);

koji drva, koja su mu po taksi za domaću potrebu data, proda (čl. 55.);

koji ostavljene u prirodnim podmladcima semenjake oseče ili podbela i osuši;

koji razsadnike razvali, zasejane leje porazi, rasturi ili izniknute sadnice budi kojim načinom potre;

koji vatru u šumi loži, pali panjeve i klade;

kmetovi i njihovi zamjenici, koji se pri vršenju zakona ne bi pokoravali naredbama izdatim na osnovu ovoga zakona, ili bi u obće o dužnosti u pogledu čuvanja šuma bili nebrizljivi;

onaj, koji samovoljno od strane vlasti postavljene znake i belege kvari i mrlja, ili granične znake uništava.

Članak 124.

Lovci, koji bi u državnim šumama protivno točki 1, § 379. kaznenog zakona, zabranjenu divljač lovili, kaznit će se sa 60—150 dinara, a pored toga imaju za svaku ubijenu divljač da plate naknadu štete, koju ministar narodne privrede pravilima za lov odredio bude.

Članak 125.

Sobstvenici stoke, koja se nadje izvan puteva odredjenih za progon stoke ili izvan mesta odredjenih za popašu i žiropaču, kaznit će se pored naknade štete, i to:

Za jednu kozu, kravu ili vola 1 dinar.

Za jednog konja 80 para.

Za jedno svinjče starije od 6 mjeseci 60 para.

Za jednu ovcu, jagnje ili tele 50 para.

Za pernatu živinu u obće, od komada po 20 para.

No ako se stoka nadje u podmladcima mladjim od 10 godina, ili u mestima, koja su u podmladu stavljena i beljegovana obeležena (čl. 64.) kazna će se svagda udvojiti.

Članak 126.

Prestupljenja po ovome zakonu učinjena, zastarevaju za tri godine, a izstupljenja za jednu godinu dana.

U ostalom u pogledu zastarenja, važe naredjenja § 396. i 397. krivičnog zakona.

Članak 127.

Pravila i uputstva za izvršenje ovoga zakona propisat će ministar narodne privrede i ista kraljevim ukazom obznaniti.

Članak 128.

Zakon ovaj stupa u život od dana, kad ga kralj podpiše, i tada prestaju važiti: Šumska uredba od 4. Aprila 1864. g. (Zbornik 14. str. 59.).

Zakon od 9. Oktobra 1872. g. (Zbornik 25. str. 1.).

Zakon od 18. Januara 1879. g. (Zbornik 34., str. 128.).

Ukaz od 9. Oktobra 1839. g. (Zbornik 1., str. 127.).

Rešenje od meseca Marta 1858. g. (Zbornik 11., str. 52.).

Uredba od 29. Marta 1857. g. (Zbornik 10., str. 26.).*

Opazka uredništva. Nepoznavajući potanje šumarsko-gospodarstvene, obće narodno-gospodarstvene, kao ni agrarno zakonske odnošaje kraljevine Srbije, nismo naravno ni u stanju, da netom spomenuti nacrt šumskog zakona podvrgnemo stručnoj kritici, u onoj mjeri, kako to sama važnost predmeta zahtieva, nu već i samo razglabanje osnove te, omogućuje nam zaključiti, da će se šumarstvo srbsko, na temelju tuj označenom moći liepo razvijati, samo ako se provedba zakonskih ustanova bude povjerila doraslim rukam, te budu li se i svi odnosno faktori i držali istih, svakako pako učinit će se time temelj, na kome se bude uspješno dalje raditi moglo, i s toga stajništa radostno bilježimo, taj najnoviji korak na polju šumarsko-zakonodavnog napredka u posestrimi kraljevini.

K preustrojtstvu uprave imovnih občina.

Piše M. Starčević, šumar.

Pozivom na okružnicu visoke kr. zemaljske vlade od 13. veljače 1884. broj 6245. postavio je potpisani šumar imovne občine gjurjevačke, nakon svestranog i točnog pretrisa te iztraživanja svih onih faktora, koji na našu šum. upravu uplivaju, sledeći predlog, koga u interesu u tome predmetu, jedinstvenog rada omogućenja u celosti saobćujemo.

Uzev u obzir, da su šume imovne občine gjurjevačke, naročito pako one u Podravini vrlo pristupne i kulturi otvorene, zatim da većim delom same mlade šume tvore temelj gospodarstvu, zatim da je vrednost drvah i inih užitaka kao paše, žirovine, iznajmljivanja čistinah i t. d. velika i znatna, naročito pako, da su šume imovinske vrlo razštrkane u omanjih kompleksih, te da je po tom vrlo teško ili bolje rekuć nemoguće šumara u sredini šumarije smjestiti tako, da bi mogao uvedenjem intenzivnog i lukrativnog gospodarstva produciranjem raznih glavnih nuzgrednih i među užitakah šumskih koristi prihod svojeg vlastelina umnožati, od potrebe bi bilo bar još jednoga šumara uzpostaviti, nu lih kao mjernika, te iste dobro situirati pošto bi jedva tada moguće bilo odgovoriti potrebi i zahtevu gosp. uprave kao i potrebi i zahtevu samog šumarskog osoblja.

Ako se u ostalom punim pravom traži, da šumar bude inteligentan čovjek — koj je svestrano proniknuo zvanje svoje struke, te da nesmatra struku kojoj se je posvetio uvjetom materijalne koristi već zadatkom života, od potrebe je, da mu se pruži toliko vrelo prihoda, da nemora varati i nedostojan život voditi — pak da po tom dohvat uzvišenih idejah kao što ih sadržaje narodno gospodarstvo, pojmi i obdržaje.

„Ljubav k službi i samopouzdanje mora rad lugarskog osoblja bodriti“ — a to je možno samo onda, ako lugarsko osoblje bude imalo toliko plaće, da im ne bude potrebno za domak potrebnih sredstvih služiti prevarom na štetu službodavca.

Pošto su pako imovinske šume naročito one u Podravini sa svih strana lahko pristupne — a uz to u omanjih kompleksih nadzor vrlo tegoban, to za uzmoći valjano vršiti nadzor, od potrebe bi bilo pružit lugaru toliko vrelo prihoda, da može jednog jahaćeg konja držati; nu da nebi troškovi ponarasli, imali bi se srezovi reducirati, te tako što sad dva lugara pješice hodajuć težkom mukom nadziraju — mogao bi jašeći jedan lugar lasno nadzirati.

Probit ustrojstva jašućih lugarah sastojala bi se u tome, što se nebi do- tični lugar tako brzo umorio, što bi mogao potrebnom hitrinom štetočinca uhi- titi, te što bi pred navalom lahko uzmaći mogao.

Lugarsko osoblje moralo bi osim toga imati moć oružništva, pa bi se kao takovi namjestavati imali lih izsluženi podčastnici providjeni lugarskim izpitom uz bar, jednogodišnju praksu kao pomoćnik lugara.

Zaključujuć svoju o berivih činovništva i službeničtva ove imovne občine spomena vredna neka bude ona čuvenag J. Wesely-a: „Možemo sigurnošću pro- ricati, da ako nebudu šumarsko-upravni i čuvarski organi porazmjerno dobro

plaćeni, to si država nebude nikada za ovaj delikatni posao vrstne ljude pribaviti mogla, ili ako si ih iznimno dobije, neće ih moći trajno vezati.“

*Naputak a.**

Uzev u obzir, da je ustanovami zakona godine 1881. koli vanjsko toli unutarnje rukovanje pri šumarijah i gosp. ureda komplicirano tako, da je provedba istog bez ogromnih troškova i mnogobrojnog osoblja nemoguća — lasno se mora uviditi, da je pri lošom financijskom stanju većine imovnih obćinah upitni zakon neuporabiv, te da nije kadar niti najmanje odgovarati raznolikim gospodarstvenim odnosajem, te tako udovoljiti narodnjim željam i potrebam kao i svrhi inštitucije svih imovnih obćinah.

§ 5. imao bi se tako preinaćiti, da predsjednik može službovanje gosp. ureda kad god ga volja nadzirati, a uz to sjednice sazivat i istim predsjedat, podnipošto pako, da svaki spis službeni uz nadšumara podpisuje.

U § 6. govori zakon samo o plaćah šum. činovnikah, doćim je na lugare skroz zaboravljeno, te tako gradeć kuću početo od krova mjesto od temelja.

Obće je priznato, da o valjanom nadzoru ovisi veća ili manja šteta šume, da pako toli težku napornu službu lugarstva bez valjane plaće i osegurane budućnosti vršiti moći nije, o tom suviše dalje dokazivati.

Uzev nadalje u obzir, da je lugarsko osoblje nižeg stupnja naobraženja — osoblje, gdje je pojedinom povjeren čestokrat preko milijun forintah vrednosti na čuvanje — osoblje koje je najviše izvršeno tentacijam raznolikih ljudi — osoblje koje potiče iz siromaštva, te neima prečesto osegurane budućnosti — uztvrdit je uslied toga, a i izkustvo dokazuje da je većina držeć se one: „čuvaj bele novce, za crne dane“ nastojalo iz otvorenog dobra — šume — budućnost osjegurati, te tako sebe i svoju obitelj u ponor nepoštenja strmoglaviti, a vlastniku šume silne štete nanesti.

S toga hoće li se šuma valjano nadzirati, a po tom i uzgojište uspešno osjegurati, od neobhodne je potrebe, pružiti lugarskomu osoblju toliko vrelo prihoda, da može svoje potrebe podmiriti, a uz to budućnost mu ma i najmanjom mirovinom osjegurati.

Osim navedenog imala bi se bila u upitnom §-u navesti kolićina putnog paušala, pošto nam izkustvo pruža dostatni broj dokazah, da je isti kod nekih imovnih obćinah nerazmjerno malen za uzmoći obaviti potrebiti vanjske poslove.

Za udovoljiti s toga koli potrebam naroda i svog zvanja, toli takodjer za umiriti svoju savjest izvršbom propisanih dužnostih imao bi se svakomu šumaru dati godišnji paušal za uzdržavanje dvajuh konjah i sluge, osim toga za svako putovanje izplatiti pripadajuća dnevica za prehranu.

Time bi se postigla pravićnost te bi marljiv i revan šumar za svoj rad bio bar donekle nagradjen, doćim sadanjim izplaćivanjem leni i marljivi jednaku nagradu dobivaju.

Paragrafom 8. tog zakona, naime imenovanjem činovnikah i službenikah

* Vidi: List zemalj. uprave za hrv.-slav. vojnu Krajinu od 16. srp. 1881. Komad XI.

po zemaljskoj vladi, okrnjena je autonomija imovnih obćinah — a osim toga nije ustanovljeno, dali i šumar kao prvi odgovorni poglavar lugarskog osoblja — ima pravo prigodom naimenovanja lugarskog osoblja svoju reći.

Ustanova § 9. glede položenja jamčevinah u koliko se sjedne strane pričinja shodnom za preprečiti proneverenje i razne zloporabe — u toliko sdruge strane nemože jednogodišnja plaća pružiti dostatne garancije za polučenje naimenjenog cilja zakonodavca, već jednostavno onemogućivati zasjednuće kojeg mjesta siromašnijem šumaru.

Jedno nalazi se kod te ustanove plemenitog, da će onako siromašni šumari pod stare dane krvavom mukom i trudom imati zasluženu prištednjom krajcaru.

Ustanova, da imovne obćine nisu dužne ukamaćivati položene jamčevine u gotovom skroz je nepravedna, pa bi se imala promeniti tim više, što bi tečajem duljeg možda 30—40 godina službovanja šum. činovnika uložena jamčevina od 1000 for. ma i uz obične štedioničke postotke mogla se po četverostručiti, te tako sjedne strane većom glavnicom moguću tražbinu imovine kao službodavca bolje osecurati, s druge pako strane uložitelju omogućiti, da uložena glavnica nosi nekakovu korist.

Ustanovom o tom u ostalom prikraćen je svaki šumar bezkamatnim uloženjem glavnice u mogućem prihodu kamatah — zakon pako osnovan na zdravom i čvrstom temelju, nesmiye nikada krnjiti bez potrebe prava drugoga, a naročito svrha svakomu valjananomu zakonu mora biti osjegurat obadve stranke, te tako nijedne stranke bezpotrebno u njezinu pravu nekrnjiti.

Na strani V. izdaje se naputak za provedbu u § 4. zakona od 8. lip. 1871. o odkupu šumskih služnostih odredjenoga uredjenja načina i mjere zajedničkoga uživanja šumah i šumskoga tla za pravoužitnike po pukovnijskih kotarih — pa dočim jur u § 1. otag naputka pod slovom b) ubraja med pravoužitnike „crkvene obćine“ bez oznake dali rimokatoličke, pravoslavne, izraelitske i t. d. te dočim kod nekojih imovnih obćinah nije uzet obzir na rimokatoličko svećenstvo prigodom diobah šumah — te dočim je istomu vazda davala država iz svojih šumah koli za ogriev, toli za popravak i uzdržavanje crkve, župnog stana i k tomu pripadajućih gospodarstvenih sgradah, te dočim patronatsko pravo vrši ban u ime Njeg. Veličanstva kralja, a narod neima niti slovca prosborit prigodom naimenovanja rimokatoličkog svećenstva — to se pravednošću bar nebi smio taj toli veliki teret naprećac narodu naprtiti. Svećenstvo pak, upiruć se na ustanovu gornjeg paragrafa, traži vazda drvo od imovnih obćinah držeć borbu državom mnogo težjom a čestokrat i upravo nemogućom — pošto su državne šume od nekojih župah po 30—40 klmtr. udaljene, pa po tom je izvoz otegoćen i preskup.

Upitna ustanova imala bi se stoga razjasniti, te prama raznim odnošajem preudesit a napokon pako navesti, da je država dužna (ako hoće da imovne obćine drvne potrebe župnih uredah podmiruju, gdje se drvo prije nedavaše kao lukno — dodeliti imovnim obćinam odgovarajući dio šume, a osim toga za naknadu prouzročene dosad štete davanjem bezplatnim drveta u svrhu uzdrža-

vanja crkvh, župnih stanova, gospodarstvenih sgrada i t. d.) platiti u gotovom novcu pripadajući iznos za svekolike rimokatoličke župe pojedinih imovnih obćinah — gdje drvo kao lukno župljani davati nemoradoše.

U §. 2. otag naputka govori se ali nejasno, da je pravo servitutno na šume moći prodati. — Svatko pako koj poznaje siromaštvo našega naroda, zaključiti će, da će to pravo dozvolili se prodaja za kratko vrieme preći u ruke boljarah — židovah i inih bogatašah — pak da će ovi zakupiv što više takovih pravah tražiti moći, a i hteti izlučenje pripadajućeg diela šume — te tako iz oširomašenog i onako naroda rad kradje drveta u svrhu podmirbe svojih potrebstinah, postati sami lopovi i tati. — Ta zar nebijaše u Krajini slučajevah, gdje se nije moglo sastaviti obćinsko vieće, buduć je bilo mnogo ljudih obtuženo, da su krali drva. Nadalje, da bi imovne obćine dozvolom prodaje servitutnog prava na skoro s obzorja izćezle, držim da netreba dokazah.

U § 4. ustanovljuje se, da kotarska oblast rješava utoke stigavše sbog neuvrštenje u kataster po gruntovnoj oblasti kojeg pravog servituta imajućeg člana; — držeć pako, da je to vrlo važno tko da bude uživao prava drvarenja i inih pogodnostih pravom servituta skopćanih, pak da bi istomu paragrafu imalo dodati „kotarska oblast uz intervenciju imovinskog zastupnika“.

Ustanova u ostalom, da rještba o jednom te istom predmetu pripada sad sudbenoj sad političkoj osblasti unikum je u zakonarstvu, pa bi se obzirom na važnost same stvari imalo pravo rješavanja utokah predati lih sudbenoj oblasti.

U § 5. ustanovljuje se nadalje, da povjerenstvo sastojeće iz jednog izaslanika imovne obćine kao predsjednika, zatim šumarskog činovnika, te jednog gradjevne struke vještaka imade ustanovit poprječnu godišnju potrebu drva za gradju i goriva za sve pravoužitnike.

U koliko nam je izkustvo pružilo nebrojenih dokazah nišetnosti podvata ustanovljivanja takovih potrebstinah za vrieme krajiške uprave, u toliko s druge strane nemože se ničim opravdati prisustvovanje kod tog posla imovinskog izaslanika. — Čemu da taj uzalud bere plaću i globi i onako siromašnu blagajnu imovne obćine? — Zar nije dosta, ako već to mora biti, da bude šumar i gradjevni vještak? Zar će on kao predsjednik bez znanja a možda i pomanjkanja društvene uglađenosti uplivati moći, osim štetonosno na samo uredovanje?

U § 6. pod točkom e nije ustanovljena količina učiteljem pripadajućih drvah kao ni to, da li istima pripada drvo ako ne uživaju stana u naravi — a ošim svega tog pripada li ogrievno drvo orguljašem ili tako zvanim školnikom, te u kakovoj mjeri?

Ustanove § 20. i 21. su potrebite i opravdane, pošto punovlastno žiteljstvo kupujuć raznoliko gradivo drvo popustom, preprodaje isto izpod ruke neovlaštenikom i inim obrtnikom — koji bi si potrebito drvo bez popusta na javnoj dražbi kupiti morali.

Utanovom § 27. da se unišli utržak za prisiljenu načetu šumsku glavnicu (u novac pretvoreni diel šumske glavnice) ulože u državne papire ili u prioritete takovih željeznica, koje od austro-ugarske države zajamčepe kamate

imadu, uzkraćeno je suvlastniku posuditi, ma kakov nepokretni imetak posjedovao, iz imovinske blagajne potrebitu za poboljšanje svog gospodarstva glavnica, a osim toga nosila bi na nepokretnine privatnikah uložena glavnica mnogo veće i sigurnije, uz providbu intabulacije, kamate — dočim uloženjem u državne papire, te austro-ugarske željeznice, uz to, što su kamate preneznatne, nepruža se niti dostatna garancija za uloženu glavnica a kamo li kamate.

Osim toga mi znademo da lihvari i ini guljari naroda posudjuju seljakom uz prevelike kamate novac tako, da s vremenom seljak na prosjački štap doći mora — pa zašto nebi imovna občina — taj novi izum za narodnje vlastelinstvo ako joj je pri ruci razpoloživa glavnica, seljaku kao suvlastniku, mesto bog zna komu u pomoć priskočila.

U ostalom tom ustanovom prikraćen je seljak ili ini suvlastnik u uživanju pripadajućeg mu prava — koje je jednostavnom ustanovom drugomu dodieljeno, bez da se je on kao vlastnik ote glavnice ikada bud sam bud kroz svoje zastupnike toga prava odrekao.

O naputku 6. za izmjeru procjenu te uredjenje šumah izjaviti je, da uzev u obzir propise, koje taj naputak propisuje u § 38. morala bi biti formula tako zvane poboljšane kameralne taxacije, nu da je ta metoda točna za gojitbu po sječah i za proračunavanje prihoda — to je dvojbeno — jer se obćenito znade, da ta formula imade samo historičku vrednost.

Tko nebi tvrdnji ovoj vjerovao neka pogleda u Judeichov „Forsteinrichtung“ na strani 326 gdje se izrično kaže, da je ta metoda iz gospodarstvenih obzira negativne vrednosti i lih tamo uporabiva, gdje se bezobzirno mlade šume seči mogu u pomanjkanju seči dozrelih starih sastojinah dočim se potonjim dozvoljava čekanje bez svakog prirasta makar i 100 godinah ili čitavu obhodnju — a to sve za postići normalnu zalihi, koja se može i tamo nalaziti, gdje su šume na najstrašniji način poharane na pr. pol šume je sasvim posječeno, nekultivirano, te puka golet u 120 god. obhodnji — druga polovica sastoji se iz starih podpunog obrasta 120 god. normalnih sastojinah, daklem po toj metodi tuj je normalna zaliha — ili su sve sastojine na $\frac{1}{2}$ poharane 120 god. stare i tuj je norm. zaliha.

Iz tih navodah vidi se, da takova metoda za valjano uredjenje šumarsk. gospod. uporabiva nije — a to dokazuje i to, što je ta metoda svud zabačena. izim u onih pokrajinah gdje drvo neznatnu vriednost nereprezentira kao što je Galicija, Bukovina i t. d. a gdje se je god rabila, prouzročilo je konačno haranje odnosno izsječenje šumah.

U § 39. navedena Hundeshagenova formula za potrajnu prebornu gojitbu još je neznatnije vrednosti od prvašnje — jer je to obćenito poznato, suvišnim se čini dalje o tom govoriti.

Kod nas najbolja bi bilo, bar gdje su šume od veće vrednosti, uporabiti saksonsku methodu t. j. razdeljenje polag površinah (Flächenfachwerk) koja imade temelja, te koja bi kadra bila pružiti vlastniku šume jasnu garanciju o valjanom uredjenju. Osim toga razmjerno bilo bi otom methodom laglje i jeftinije uredjenje no prije navedenim.

*Naputak c.**

Dočim je obćenito priznato, da rad strukovnjaka oceniti može jedino drugi iste vrsti strukovnjak, te dočim je iskustvo dokazalo, da neumjestnim uplivenjem nekih vladinih povjerenikah u strukovne, njemu skroz nepoznate stvari otegoćuje se uspeh službovanja, osim toga što se pošiljanjem službenih spisah kroz vladina povjerenika prouzroćuje nepotrebna pisarija, to bi se ustanova § 1. tiuća se vladinih povjerenikah imala protegnuti lih na skupštine imovinskih zastupstvih i reviziju blagajnah — podnipošto pako na činovništvo i osoblje gospodarstvenog ureda, a to tim više, pošto se nemože predmevati, da bi ne-strukovnjak kadar bio, nekoji lih strukovni predmet toli duboko proniknuti da bi mogao valjanu odluku stvoriti, te na temelju iste pravedno razsuditi krivnju ili nekrivnju njemu na razsudbu danog čina.

Vrhovni nadzor imao bi vršiti jedino mjesto dosad obstojećeg šumskog nadzorništva, posebni strukovni šum. odsjek kod zem. vlade.

Uzev u obzir u § 3—8. navedene dužnosti i delokrug nadzorništva naročito onu u § 4. imalo bi se za svake 2 do 3 imovne občine sistemizirati jedno mjesto šumarskog strukovnog nadzornika, koj bi bdio da se propisane ustanove glede uprave i uzdržavanja koli državnih toli občinskih i privatnih šumah kao i točno obdržavanje gosp. osnove izvadja, dočim bi u djelokrug šumarsko-strukovnom odsjeku pripadao sveukupni nadzor nad šumskim gospodarstvom, te rešenje parbenih i dvojbenih pitanjah šumarskog zakonarstva, zatim izdavanje dozvolah i odlukah svih trajno označenih šumah.

Naročito pako imao bi taj odsjek odobravati godišnje proračune, revidirati izdatke, odobravati drvosječne i gojitbene osnove, nadzirati šum. gosp. učilište Križevačko, bditi nad državnimi šum. izpiti, izim svega toga izdavati naredbe i naputke pojedinim posjednikom šumah stojećih bud pod posrednim, bud pod neposrednim nadzorom vlade.

Ustrojstvo šumarskih strukovnih nadzornikah tim je opravdanije, što bi isti preuzeo dužnosti dosadanjih vladinih povjerenikah kao i sad obstojećeg šum. nadzorništva donekle — pošto se ni pomisliti nedade, da bi obstojeće nadzorništvo rad premalog osoblja za toli ogromnu šumsku površinu uz rešavanje stigavih podnesakah uspešno vanjski nadzor vršiti moglo.

U ostalom, obstojećem nadzorništvu nemoguće je upravo upoznati se toli raznolikimi gospodarstveni napremicami celokupnog obsega obstojećih imovinskih obćinah — pa se usled toga tim veća potreba uzpostave istih ukazuje.

Pošto je §. 9. predano nevještaku razsudjivati rad vještaka — to bi se ta moć imala dopitati novo ustrojiti se imajućim nadzorništvam pojedinih imovnih obćinah.

Ustanova u § 10. točka 6. imala bi se tako preudesiti, da se izrazi načelo nerazdeljivosti imovinskih šumah — pošto je delitba istih na pojedine občine ili čak sela skopčana znatnimi troškovi, koji bi možda i glavnica do temelja

* Vidi; List zemaljske uprave za hrvat, slav.vojnu Krajinu od 16. srp. 1881. Komad XI.

progutali — naročito pako otvorilo bi se novo vrelo zaslužbine natezačem paragrafah — advokatom — kao i mjernikom, te šumarom.

Osim pomenutog oglobljenja štetno bolje rekuć ubitačno bi bilo razdeljenje oto i sbog gospodarstvenih napremicah, pošto već samo gospodovanje te potreba i odnošaji pučanstva iziskuju nerazdeljivost istih.

Nadalje razdiobom otom ostala bi nekoja sela bez kusa drveta (same mlade sastojine) dočim bi druga obilovala starom, a oskudevala mladom šumom.

Da je dioba šumah po samo gospodarenje i uzdržavanje šumah ubitačna imamo živ primjer kod urbarijalnih obćinah provincijalnog dela Hrvatske — gdje rad naplate zaostalog dužnog poreza visi istim danomice nad glavom Damoklov mač poreznog činovnika.

Po svem širokom svetu priznato je u ostalom načelo udruživanja kao koristno i po obstanak društva spasonosno — pa kako da to obće priznato pravilo nebi vredilo i za imovinsko šumsko-gospodarenje. Poznavajuć nadalje siromaštvo i nemogućnost plaćanja poreza, te pokrića tekućih dužnostih pojedinih obćinah — suditi, je, da bi se za podmirbu svih tih potrebstinah latilo u prvom redu šume, saseklo i ono malo drveća, što je danas još preostalo — te tako prouzročio gotov poraz narodnje budućnosti, sreće i blagostanja.

Usljed navedenih činjenicah jest dioba šumah koli sa financijalnog toli iz gospodarstvenog gledišta štetna i ubitačna, te za sam obstanak šumah smrtonosna.

Nadalje imalo bi se § 10. dodati ustanova, kojom imade činovnike i ino osoblje i nadalje zastupstvo izabirati — pošto se ogledišta pravednosti nemože zahtievati od naroda, da prepusti svoje pravo koje mu kao vlasniku šume pripada.

Pošto u § 18. nije predsjedniku nikakov posao opredeljen, osim stavljati jednostavno ime na papir uz nadšumara, osim toga što je obćenito priznata tužba lošog financijalnog stanja zemlje, nadalje pako što obstanak živovanja iziskuje to veću štednju — isto tako što je radi kontrole postavljen odbor, zastupstvo, vladin povjerenik i šumsko nadzorništvo — naročito pako što je koli za vanjsko toli za unutarnje službovanje odgovoran upravitelj gosp. vreda — nije od potrebe, da predsjednik neprestance sjedi u gospodarskom uredu i svaki dopis podpisava — nu slobodno mu ima biti u svako doba zaviriti koli u vanjsko toli u nutarnje poslovanje, te tako se, kao reprezentant vlasnika, osvjedočiti o shodnosti uprave i tako svojedobno odbor, zastupstvo, šum. nadzornika ili čak samu vladu o opaženih možebitnih nedostacih izvješćivati.

Ustanova § 23. točka 6. i 7. izkazuje se skroz neshodna, pošto vodjenje dvojih zapisnikah o jednom te istom predmetu nije ničim opravdano — pa bi se imala svesti na jedan — kako to u istinu i jest uvedeno kod gjurgjevačke i križevačke imovne obćine. U koliko pako koji stupac otog novog registra manjka, imade se u starom otvoriti i tako u podpuniti stari kazneni registar.

Namješteno pisarničko osoblje kod imovnih obćinah nije smagalo vremena ni dosad uneti toli ogromni broj prijavnicah u jedan upisnik — kako da to istom bude moguće u dve knjige unašati.

Ustanova § 41. da svaki radnik imade svojom rukom potvrditi prijetak

nadnice, a nepismeni podkrižati pred dva svedoka jest u praktičnom životu neizvediva, pošto šumske radnje kao sadnja sjemena, pljevljenje i t. d., većinom obavljaju devojke i ine pismu nevešte žene — uz to izplata obavlja se obično u šumi — bez stola — te bi trebao dva dana za samu izplatu od 200—300 težakah. —

Upitna gornja naredba imala bi se s toga tako preinačiti, da se sve radnje jeftimbom izvadjaju — ili pako ako iste imovna občina u vlastitoj regiji izvadja, tada je dovoljno, da upitnu izplatnicu podpiše šumar, lugar, te dva skroz vjerodostojna svjedoka.

Podnašanjem po § 45. ustanovljenih žirovinskih izvještajah zemalj. vladi, jest nepotreban i suvišan, pošto u imovinske šume utjeravaju na žirenje većinom domaći pravovlastnici, koji plativši po zastupstvu odmjereni u proračun uvršteni pristojbu, žire svinje dok žira imade — razumeva se samo po sebi — da si prije gospod. ured nabere potrebito za sadnju sjeme.

Skrižaljku 24. jest istinito nemoguće sastaviti — pa kad bi tko i pokušao bacit se na taj toli nezahvalni imaginarni posao — nebi ciela ta radnja imala smisla niti ikakove praktične vrijednosti.

Ustanova u § 47. glede podnašanja mjesečnih izvještajah od šumarijah podnešenih, jest isto tako suvišna, te nas sjeća na stari graničarski „raport“, koj se regimenti podnašao — nu koj već tada nije imao nikakove praktične valjanosti — pa se je sam od sebe ukinuti morao. Sastavak takovog izvještaja iziskivao bi u ostalom mnogo truda i vremena — a kotar. šumari jesu i onako odveć pisarijom zabavljeni tako, da je celo poslovanje šumarah spalo na jednostavni bureokratički inštitut — za koj se može utvrditi, da je dvojbene koristi, koj nije vredan niti neznatnih sadanjih troškovah, što imovina troši — usljed čega biva sadanja uprava i narodu na teret, a ne podporom blagostanja — od tud i obćenita graja na šumare i poznata tvrdnja svih skoro klasah pučanstva: „odkad imamo šumare, neimamo šumah“.

Pošto je radi neprekoračenja preliminar uzpostavljen jur vladin povjerenik i pošto se ne može predmevati, da bi upravitelj gospod. ureda radio proti ustanovam jasnog slova zakona i pošto šumarski nadzornik i onako običi mora sve šume imovne občine bar dva put na godinu — kojom sgodom lasno se može osvjedočiti o točnom obdržavanju preliminar, to se suvišnim pokazuje podnašanje prepisa blagajničkog dnevnika i izvadak doz. zap. kako nò to § 48. ustanovljuje.

§ 83. uvrstiti valja med dužnosti šumarah takodjer prisustvovanje kod glavne skupštine iz sledećih razlogah:

„Šumari bo obavljati moraju sve vanjske poslove, kao procjene, doznake, voditi iztrage proti lugarskom osoblju, sastavljati gojitbene i drvosječne osnove i t. d. jednom rječju, šumar je najbolji poznavalac stanja šumah i celokupnog gospodarstva svojeg kotara — pak je od neobhodne potrebe i probiti po imovnu občinu, da isti u skupštinah prisustvuje i tako stranom svoje predloge osobno pred zastupstvom zagovarati, stranom pako na moguća zahtjevanja upite i interpelacije zastupstvu izvješćivati mogu.

Šume imovne ove občine toli su raztrešene kao i gospodarstvene napremice toli raznovrstne, da je upravitelju gospodarstvenoga ureda nemoguće bez informacije od strane šumarah sve štetno i hasnovito uplivajuće faktore razpoznati — pa je zato od neobhodne potrebe, da šumari naoboružani znanjem zastupstvu izvješćivaju ustmeno — pošto odsutjem istih u skupštinah — nagomilat će se i naprtit šumarijam i gospodarstvenom uredu toliko pisarije — da će iste biti nemoguće svladati.

Ne može se u ostalom pravednošću zahtjevati, — da toliki imetak bude upravljen i rukovodjen sâmo po jednoj osobi bez uticaja ostalih strukovnjakah — zastupstvo u ostalom može samo nakon saslušanja mnenja više vještakah valjanu odluku stvoriti. U ostalom i visoka kralj. zemaljska vlada jest odpisom svojim od 6 veljače 1883. br. 33.347 nakon svestrano iztaknutih obrazloženjah potrebu prisustvovanja kod skupštinah potrebnim priznala.

Ustanova § 83. da šumar sva stabla, koja se doznačivaju uz podpunu pristojbu sam doznačuje i premjerava jest neshodna, pošto to dvokratno često-krat po 30—40 kilm. odaljeno putovanje prouzrokuje više troškovah za putovanje potrebnih, no je sam unos prodatog drveta — osim toga, kod takovih premjerbah događaju se prečesto nečisti poslovi — naročito pako pošto šumaru nedostize vremena niti doznaku, a kamo li premjerbe obavljati — s toga imalo bi se drvo za gradju po dosađanjem običaju procieniti i namerivati, po odobrenju vlade pako na najavljena stabla dražba i doznaka zajedno, lih na domaće žiteljstvo obdržavati i tako jalnim putovanjem t. j. na troškovom i vremenu prištedit koli skupocjeno vreme, toli takodjer lišit imovinsku blagajnu troškovah neopravdana putovanja, kao i odstranit nepotrebne pisarije.

Kod te dražbe imalo bi se izrazit principiелno, da se nijedno stablo nemiје izpod ustanovljene jur prociene prodati.

Pravo dražbovanja imali bi samo oni, koji su svoju potrebu za vremena najavili. —

Ostatak tako neprodanih stabalah imao bi dražbom na veliko putem oglasa u službenih novina unovčiti.

Za prodaju u svrhu podmirbe gorivnih potrebštinah ustanovljena količina stabalah imala bi se tako unovčiti, da se stablo po stablo putem dražbe najvećemu nudiocu izdade.

Ustanova § 84. točka 15. jest glede podnašanja mjesečnih izvještaja suvišna, te prouzrokuje mnoge uzaludne pisarije, pa bi se imala skroz izostavit; dočim je vodjenje ostalih u tom paragrafu navedenih zapisnikah neobhodno nužno, izuzam pod točkom 2. i 10. navedenih zapisnikah, koji sbog toga skroz odpasti mogu jer se drvo jedino dražbom prodaje.

Imade se dodati § 87. Za (u škici dolazi pod § 35.) neprekoračiti go-dišnji sječivni etot, kao i za uzmoći pravedno svakom pravoužitniku njegovu pripadnost porazdieliti, osim toga za ujednostručenje posla imade se za svako selo naposeb za sve pravoužitnike zajedno ogrjevno drvo odkazati.

Odkazano drvo imade načelnik po. občine zapisnički preuzeti, po žiteljih istog sala izraditi dati, te u hvate složiti, a nakon toga imade se premjerba i buletanje obaviti i načelniku rad razdiobe podnieti.

Pokaže li se manjak, tada se imade još doznačiti, bude li višak, tad se isti može, bud za buduću godinu zaračunati, bud dražbom unovčiti.

Dosadani način doznake ogrevnog deputatnog drveta za svakog žitelja na poseb prestaje posve.

Za svladati pako te toli mnogobrojne pisarije kod šumarijah od potrebe je da se kod svake ponamjesti po jedan pisar, koj bi podjedno neovlašteni uvoz drvah nadzirati imao.

§ 90. Ne ima dvojbe da je popis marve za uživanje paše potrebno, da se obavlja po samih šumarih. podnipošto pako po dosadanjem običaju, da selski poglavari novce pobiraju, koje i čestokrat potroše, i tako s jedne strane nedužna seljaka u globu dovedu, s druge strane imovnu občinu kao vlasnika šume neuplatom paševinske pristojbe u dohodku prikrate.

Obzirom na to pako, što imovna občina gjurgjevačka imade samo dva šumska kotara i što je svaki od tih kotarah razprostranjen preko 21 četvornu milju — nemoguće je seljaku, za jedno na pr. marvinče putovati kroz takovu daljinu, pak bi se imao taj §. tako preudesiti, da se popisavanje pašarije obavlja po šumaru u sjedištu obč. poglavarstva, a kod većih selah u samom selu. Dan popisavanja imao bi se tri tjedna uzastopce proglasiti, za da si svatko za vremena za novac pobrinuti uzmogne.

Potvrde vrhu uplaćene pristojbe imadu izdavati šumari, nu u istih valjalo bi točno označiti za koliko komadah i kakove vrsti jest paševinska pristojba uplaćena. To je nužno sbog toga, što će se tim izbjeći svako drugo nepotrebno piskaranje, prigodom obavljanja razpravah i dosudjivanja šumskih štetah kao i moguću izgovori štetočine proti lugarskom osoblju.

To isto valja za §. 91. glede upisa krmadi u žirovinu.

§§ 92. i 93. Za odstraniti nepotrebne uzaludne pisarije i putovanja, kao: toli rado šumarom u grieh upisujuću slabost podmitljivosti, imade se u buduće sve drvo dražbom prodavati, izuzam letve, prutje i kolje, koje se može putem prorede na temelju izkazah sastaviti se imajućih po kot. šumaru ili njegovom zamjeniku izdavati.

Imade se s toga § 92. tako preinačiti, da se samo u oplodnih sječinah stabla za pravoužitnike sumarno obilježe, dočim u čistih sječinah samo sječina odkaže i nakon izradbe i složenja cepanih drva ista premjere i prebuletaju.

§ 93. odpada posve, pošto § 94. se drvo dražbom prodavati imade.

Pošto je kot. šumarom nemoguće svakoj dražbi sbog ogromnih putnih troškovah prisustvovati i pošto se drvo čestokrat radi pogibelji zatezanja, bezodvlačno prodati mora, to bi se § 94. imalo dodati:

„Lugar vlastan je prodati konfiscirano drvo ili od vibra oboreno, ako je vrednost stabla izpod 5 for. ako je vrednost preko 5 for. ili ako je više stabalah, kojih vrednost preko 5 for. iznaša, tada mora lugar, nadlugaru odnosno

šum. pristavu procjene radi objaviti, koj imade procjenu obaviti te dražbu nakon proglasa kroz obč. poglavarstvo obdržavati“.

Nadilazi li vrednost u pogibelji stojećeg dražbenog predmeta 20 for., tada se imade procjene i prodaje radi kot. šumariji prijaviti.

U svakom slučaju ako je iole moguće imade se dražbeni predmet pri kot. šumariji prijaviti. Ova povlast vredi samo za slučaj dokazane pogibelji u otezanju i to ako je stablo vihom oboreno ili kroz štetočinje posječeno, te nikako od kradje nije možno nadzirati i ako doprema drvetu do sigurnog mjesta $\frac{1}{3}$ vrednosti stabla nadilazi, ili ako je pogibelj vode.

Svaka ovako prešno izvedena dražba imade se odmah kot. šumariji dojaviti uz izvješće, kada te iz kog' uzroka jest dražba izvedena. Svaku po lugu ili nadlugu, šum. pristavu izvedenu prešnu dražbu imade šumar i nadšumar na panju sgodom kontrolirati.

Za poveće dražbe preko 50 for. imade se dozvola od gospodarskog ureda zatražiti.

Dražbe kojih pojedini dražbeni predmeti procjene od 10 for., a ukupna procjena svih dražbenih predmetah 50 for. nenadilazi, može, ako je procjena polučena, i ako su novci uplaćeni šumar na licu mjesta odobriti.

Dražbe pako, kojima se u takovih slučajevih nebi bar procjena polučila, može gospodarski ured polag okolnosti odobriti ili pako novu procjenu razpisati.

Sve dražbe kojih pojedini predmet procjenbenu vrednost od 10 for., ili procjenbena vrednost svih predmetah 50 for. nadmašuje, imadu se ako se kod njih procjena nepoluči visokoj kralj. zemaljskoj vladi na odobrenje predložiti.

§ 95. dodati valja:

Svaki posjednik gradivog bud gorivog drveta imade se na upit osoblja šumske obrambe izkazati, da li je drvo zakonitim putem nabavio, — s toga imade isti prigodom kupnje preuzeti od prodavaoca i izvoznicu — u protivnom slučaju dužan je kupac i prodavaoc solidarnu štetu vlasniku šume nadoknaditi.

Primjetba ova tim je nuždijia što obrtaici, gostioničari, trgovci kao i ini nepravovlastnici nekupuju potrebita drva za ogrev i gradivo od vlastnikah šume, već takova od pravovlastnikah kriomice prekupljuju, i timi na prekomjerno pravljenje šumskih štetah žiteljstvo upravo bodre.

Pošto je naredbom visoke kralj. zemaljske vlade od 11. ožujka g. 1879. broj 3720 preprodavanje drvah dotičnim ovlaštenikom zabranjeno, nadalje što ovlaštenici samo toliko ogrevnih drvah dobivaju, da jedva svoju potrebu podmire i što od iste ništa prodati nemogu, bez da si nebi za svoju potrebu šumskom štetom nadomješćivati morali i time šume haraćili, nadalje pošto je u interesu uzdržavanje šumah i zaštite šumskog vlastništva u interesu narodnoga gospodarstva i javnoga morala neobhodno potrebno, da se to kriomčarenje i preprodaja drvah zabrani i haranje šumah prepreči, osim toga što se takovim preprodavanjem bave većinom onakovi žitelji, koji nikakova gibiva niti negibiva imetka neposjeduju, — te potom makar i prijavljeni, nisu kadri vlasniku šume štetu nadoknaditi.

Nemože se u ostalom vlasniku šume oduzeti pravo pripadajuće svakomu inomu državljanu glede stičenja vlastništva tim više, što je šumu zbog raztresenosti i svestranog lakog pristupa od toli mnogobrojnog pohlepnog pučanstva najteže bolje rekuć nemoguće upravo občuvati. —

§ 96. otpada skroz, pošto se drvo imade jedino dražbom prodavati.

§ 97. iza točke *f* imade se još dati: da lugar mora nositi sobom crvene ili plave krede, te čekić, uz to službenu knjigu i mieračku vrpцу.

Cekić i kreda su zbog toga nuždni da njima nepovlastno podsječeeno drvo i panj obilježi.

§ 98. jest nejasan i nepruža vlasniku šume odnosno njegovu čuvaru-lugaru nikakovog zakonitog sredstva, kojim bi kadar bio nepoznatog štetočince razpoznati, te po tom štetu odkriti, i vlasniku šume zadovoljštinu pružiti.

Isto tako valjalo bi potanko označiti ta prisilna sredstva kojima je vlastan lugar štetočince prisiliti, da natovarena drva do najbližeg obč. ureda odveze.

Za lugarsko osoblje valjalo bi s toga u krepost staviti sve one zakonske ustanove i povlastice, koje uživa oružništvo. —

§ 99. jest gotova nesmisao, pošto su šume većinom toli daleko od obćinskih poglavarstvih udaljene, da je gotova nemogućnost poslužiti se pripomoći obćinskih poglavarstvih.

Osim toga valjalo bi u zakonu poblize označiti kada nastaje slučaj pravedne obrane — pošto je ta reć preširokog znamenovanja, te daje natezačem paragrafah priliku zaslužbe, a ubogo lugarsko osoblje dovadja u sto neprilikah.

U § 102. imade se dodati iza točke *d*: „Lugari obvezani su izim toga svako po šumaru ili upravitelju šumsko-gosp. ureda preduzeto nadziranje i pregledanje njihovih svezovah kao i ino službovanje u službenu knjigu ubilježiti.

Ustanova § 106. glede prepisa prijavnicah i podnašanja u izvoru i u prepisu gospod. uredu jest neopravdana tim više, što se takovim prepisavanjem prouzrokuje šumarom toli ogromna i neodoljiva pisarija, kojom bi zaprečen bio skupoceno vreme na vanjske mnogo važnije poslove obratiti — stoga se ista ustanova imade skroz izpustiti, a dosadanji jednostavni postupak prijavnicami o prekršajih suprot sigurnosti šumskog vlastništva prdržati.

Ustanova § 107. glede vodjenja bilježnicah i zapisnika o naknadi šumskih štetah skroz je suvišna i nepotrebna, pak se s toga oba ta zapisnika imadu ujednostručiti polak sada u uporabi nalazećih se kaznenih registrah kod ovih imovnih obćinah.

Ustanova § 109. glede nadležnosti oblasti za razpravljanje prijavah o naknadah šumskih kvarovah imade se sljedećim načinom promieniti;

U nadležnost suda spada:

- a) ako efektivna vrednost ukradenog stabla ili zlobnog oštećivanja kulturah prouzročena šteta nadmašuje 25 for.
- b) tko ukrade već izradjeno drvo za uporabu ili prodaju,

- c) zločin sačinjava šumska krađa ili zlobno oštećivanje u kulturah ako li je vrednost ili šteta i izpod 25 for. ako u tom pogledu koja od onih predleži, usled kojih krađa ili zlobno oštećivanje u smislu kaz. zakona (§ 174., 175. i 176.) zločinom se smatra,
- d) ako je krivac u 5 godinah bar 3 put kažnjen bio radi prekršaja suprot sigurnosti šumskog vlastništva, tada postaje običnim šumskim kradljivcem te bez obzira na iznos vrednosti sačinjava svakim ma i najmanjim prestupkom zločin krađe (§ 175. k. zak.).

Obćinska poglavarstva vlastna su razpravljati prekršaje sbog nepovlastnog ugonu marve na pašu i žirenje u otvorene šume polak zakonskog članka o poljskom redarstvu od 14. siečnja 1873. Svi ostali prekršaji suprot sigurnosti šumskog vlastništva podpadaju u nadležnost polit. oblastih t. j. podžupanijah ili kotarskih uredah.

Tom sgodom nemože podpisani propustiti, da nespomene i sve one faktore koji rade obručke u zatoru šumah a ti su:

- a) Za podmirbu podvostručenih sada diobom zadrugah potrebštinah pravovlastnog žiteljstva izdaje se koli ogrevno toli gradjevno drvo svemu kolkomu žiteljstvu pravoslužnosti na šumsko dobro imajućemu.
- b) Za podmirbu troškovah uprave i poreza prodaju se veći kompleksi šumah.
- c) Seljaci naviknuti sve svoje potrebštine iz šume podmirivati kao sol, obuću, porez, globe, namet i t. d. — krađu i preprodaju drvo na domaće nepravovlastnike, paromline i t. d. — naročito pako ovdje u grad Koprivnicu i Belovar — kod kojeg nedjela podupiru neuko seljačtvo odnosna gradska poglavarstva.
- d) Neurednim razpravljanjem šumskih štetah, kao i prekasnim istom za 5—6 godinah utjeravanjem odštetah, bodri se seljačtvo na posvemašnje devastiranje zasadjenih šumskih površinah tako, da su mlade branjevine sve popašene, biljke od marhe prevršene, te mladice do zemlje odrubljene — jednom rečju, uz ovakov postupak sudbenih i političkih oblastih izgubljena je svaka nada ma i uz najveći napor činovništva i lugarskog osobja očekivati uspeh budućeg uzgoja visoke šume.

Rado u ostalom priznati moramo, da jedan činovnik uz ostale svoje službene poslove kod kr. podžupanije Belovarske ma i uz najveću revnost i marljivost nije kadar podnešene prijavnice o prekršajih suprot sigurnosti šumskog vlastništva niti razpraviti, a kamo li dosudjene odštete ovršenim putem uterati — od preke bi stoga potrebe bilo, da vis. kr. zemaljska vlada izvoli rad pospješenja razpravah i dosudjenja odštetah dodeliti podžupaniji još jednog činovnika.

- e) Obraslim 10—20 godinah starim branjevinam nemila ruka nerazboritog seljaka podmetne u proleću vatru samo da mlade biljke posahnu i tako se isti dočepa valjane paše.

Navedenih pet faktorah uzdrмали su do temelja obstanak imovnih obćinah — te nestane li se istim — naročito kradnji drveta i devastaciji, pašom branje-

vinah — za dobe na put, sjećat će se današnje uprave potomstvo suzuima očima poput kršnih Primoracah — i Dalmatinacah, koji proklinju nekadanje gospodarstvo Mletčanah.

Razglobiv dosad navedeno, razabrati se mora, da se upitne ustanove zakona od godine 1881. bez preobilnog činovništva i lugarskog osoblja a po tom ogromnog troška provesti nedadu, naročito pako da fizička snaga šumara nedosiže, da naprćenim dužnostim udovoli; osim svega toga da je obzirom na lošo financijalno stanje imovine, pisarničko, blagajničko i vanjsko rukovanje i službovanje preobsežno, nepotrebno i preskupo.

Prigodom izpravka upitnog zakona sbog podneska na razsudbu zemaljskom saboru, umoljava se visoka kr. zemaljska vlada, da blagoizvoli obzirom na iztaknute činjenice upitni zakon sljedećim preinačiti odnosno nadopuniti:

§ 5. U 12 liniji počam od reči: „Sve dopise do godišnja nagrada“ izpustiti posve.

§ 6. Iza reči u drugoj liniji imovne obč. šumskih činovnikah dodaj: „i službenikah t. j. lugarah i podvornikah“. Osim toga dodaj §-tom, „svakomu šumaru imade se odmjeriti paušal za uzdržavanje dvajuh konjah, a osim toga izplaćivati pripadajuća dnevnicah za uzdržavanje, odnosno prehranu“.

§ 7. Posle reči činovnici u 6 liniji dodaj „i službenici t. j. lugari i podvornici“.

§ 8. Imenovanje činovnikah i službenikah kao i premještaj obavlja se izborom po zastupstvu imovnih obćinah, na temelju predloga upravitelja gosp. ureda, odnosno za lugarsko osoblje, kotarskog šumara sporazumno upraviteljom.

Imenovanje može biti samo pod istimi uvjeti, što su propisani za naimenovanje činovnikah i službenikah državne šumske uprave. Izbor činovnikah gospodarstvenog ureda imade se zemaljskoj vladi podnašati na potvrdu.

Na strani IV-toj § 9. liniji 6—12 promieni ovako: „Imovne obćine dužne su ukamaćivati službovne jamčevine u gotovo položene, po kamatnom mjerilu prve hrvatske štedionice u Zagrebu, te takove na zahtev uložitelja koncem svake godine izplaćivati.

Isto tako dozvoljava se od položenih u ime jamčevine vrednostih papira prispele coupone rezati. K naputku za provedbu u § 4. zakona od 8. lipnja 1871. o odkupu služnostih te uredjenja zajedničkog uživanja.

§ 1. Slovo *b* dodaj, „crkvene obćine u koliko je na njih prigodom diobe šumah obzir uzet.

§ 2. Dodaj: „Pravo na uživonje šumskih služnostih nije moći prodati. Ako koja pravovlastna obitelj izumre, njezino pravo pripada zajednici živućih imovnih članovah“.

§ 5. od pada, jer cela ta dosta skupocjena radnja neima nikakova smisla, a ako bi i imala, to nije od potrebe, da prisustvuje imovinski izaslanik.

Za označit godišnju potrebu dostatno je držat se ustanovah § 20 i 21. otog naputka.

§ 6. dodaj: „Učiteljem ni orguljašem, koji neuživaju stan u naravi nepripada ogrevno drvo.

§ 18. Mjesto da šumari pobiraju limitne takse za ogrevno drvo imade taj posao obavljati obč. načelnik.

§ 27. u 4-toj liniji odozdo, mjesto uloženjem glavnice u državne papire ili u prioritete takovih željeznica imalo bi se dodati: ili posudbom uz provedbu intabulacije na nepokretni imetak pravovlastnog žitelja.

K naputku za izmjeru, procjenu te uređenje šumah.

§ 38. dodaj: „Gdje su šume od veće vrednosti rabiti valja za uređenje gospodarstva saksonsku methodu t. j. razdobno razdelenje polag površinah (Flächenfachwerk).

K naputku za službovanje i gospodarenje kod imovnih obćinah.

§ 1. imao bi ovako glasiti: „Vrhovni nadzor nad ovimi šumami vrši zemaljska vlada. U tu svrhu imade se ustrojiti poseban strukovni šumarski odsjek kod zemaljske vlade, kao i šumarsko nadzorništvo, mjesto dosadanjih vladinih povjerenikah.

§ 23. ima glasiti:

U djelokrug šumarsko-strukovnog odsjeka pripada;

- a) sveukupni nadzor nad šumskim gospodarstvom,
- b) rešenje parbenih i dvojbenih pitanjah šum. zakonarstva,
- c) izdavanje dozvolah i odlukah svih trajno označenih šumah.

Naročito pako imade taj odsjek: odobraviti godišnje proračune, revidirati izdatke, odobravati drvosječne i gojitbene osnove, nadzirati šum. gosp. učilište Križevačko, bditi nad drž. šum. izpitom; — izim svega toga izdavati naredbe i naputke glede šumskog gospodarenja pojedinim posjednikom šumah stojećih bud pod posrednim bud pod neposrednim nadzorom vlade ter u obće rukovoditi šumarsku upravu u zemlji.

§ 8. Šumarski nadzornik imade bditi, da se propisane ustanove glede uprave i uzdržavanja koli državnih toli privatnih i obćinskih šumah kao i točno obdržavanje gosp. osnove izvadja, osim toga preuzima šumarski nadzornik dužnosti vladinih povjerenikah u § 8. navedene, kao i one sadanjeg šum. nadzorništva, koje nisu pod § 2. i 3. označene.

§ 9. Polag gore navedenog imade biti u prvoj liniji „Šumarski nadzornik“ mjesto „Vladin povjerenik“.

U § 10. mjesto točke 6. imade biti:

„Šume imovne obćine nije dozvoljeno dieliti niti na pojedine pol. obćine, niti sela, a još manje na pojedine pravoužitnike“.

§ 18. imao bi se ovako promjeniti:

Kraj obćenitih dužnostih, što ih predsjednik u svom svojstvu kao član zastupstva imovne obćine i gospodarstvenog odbora vršiti imade, obvezan je isti saživati članove odbora i imovinskog zastupstva sbog zasedanja i viećanja, te istim predsjedat, kao i čestjekrat osvedočiti se koli o vanjskom, toli o nutarnjem službovanju gospodarstvenog ureda, te o tom zastupstvo prigodom posielu izvješćivati

§ 20. dodaj: Upravitelj gospodarstvenog ureda imade vazda i smije jedino u prisutnosti šumara ili njegova zamjenika vanjske poslove, naročito doznake ili pohvalbe radnjah obavljati.

U § 23. točka 2. vođenje zapisnika o doznačivanju drva, podjedno mjerbenog zapisnika odpada, pošto se drvo jedino dražbom prodavati imade; —

točka 6. i 7. imade se polag priloga pod I. ujednostručiti tim više, što se taj način kod gjurgjevačke i križevačke imovne občine eminentno uporabivim pokazao.

§ 25. odpada, izpod § 23. navedenih razlogah.

§ 28. proteže se lih na ujednostručeni kazneni upisnik.

§ 35. Prve četiri linije ostaju, ostalo imade ovako glaziti:

Pripislate izkaze potrebštinah po pojedinih mjestnih občinah ako pravovlastnici besplatno gradivo drvo dobivaju, šalju se šumariji uz kratki nahrbrteni nalog, na odkaz jur procjenjenih i numeriranih stabalah.

Šumar doznaku obavi, te opet naledjičnim izvješćem izkaz radi pohrane gospod uredu povrati. Ako se za drvo plaća pristojba tada šumar dobiv izkaz potrebštine putem obč. ureda proglasi dražbu med pravovlastnici koji su potrebu najavili, na za prodaju izlučena procienjena stabla.

Izpod procjene nije dozvoljeno drvo izdati kao i nijednomu pravovlastniku preko dokazane potrebe više drveta kupiti. Izkaz sa ubranom svotom pošalje šumar tada gospod. uredu. Ostatak neprodanih, za prodaju izlučenih stabalah, prodaje se posle putem dražbe nakon obnarodovanje u službenom glasilu.

Prema tomu postupku imade se u opazki obrazca ili u otvorit se imajućem stupcu priloga 8. naputka a § 20. upisati kod imena dotičnika kupljeni broj stabla te dostatna svota.

Gorivo drvo imade se prodati putem javne dražbe.

Odkaz deputatnog drveta pravovlastnom žiteljstvu sledi na temelju katastra za ušumljenje pojedinih občinah sumarno. Obćinski načelnik dužan je nastojati da pravoužitnici u naznačeno vreme, po naputku šumskog osoblja odkazano drvo usjeku i uvitlaju, nadalje, da poslje obavljene premjerbe i biljegovanja množinu uvitlanog drveta primi na temelju odnosne doznačbe i katastra za ušumljenje isto porazdeli, te ozbiljno nastojati, da tečajem ustanovljenog vremena iz šume pravoužitnikom izvezu. Osim toga dužan je obč. načelnik da limitne takse za gorivo drvo od suužitnikah pobere i gosp. uredu prije doznačivanja uruči, pak je prama tomu i § 18. naputka a promenjen.

Obrazloženje nalazi se pod § 87. i 92.

U § 39. navedene ustanove protežu se lih na izdavanje paševnicah i žirovnicah — pa se stoga ustanove glede izdavanja doznačnicah na drvo skroz izpustiti mogu.

§ 41. Glede načina izplate radnikah imao bi se tako preinačiti, da se sve šumsko-gojibene radnje obavljaju jeftimbom, te samo u izvanrednih slučajevih u vlastitoj regiji — kod prvanjeg slučaja pako da je dovoljno, da izplatnicu podpišu šumar, lugar, te dva skroz vjerodostojna svedoka.

§ 45. Podnašanje žirovinskih izvještaja zemaljskoj vladi jest skroz su-
tišno, pa se imade upitna ustanova sasvim izpustiti.

§ 47. Isto tako imade se izbrisat ustanova glede podnašanja mjesečnih iz-
vještaja od straue šumarijah putem gospodarstvenoga ureda zemalj. vladi.

§ 48. Isto tako suvišan — izpustit.

§ 83. Imade se dodati: „Prigodom svakog službovanja šumara u šumi
imade prisustvovati lugar, osim toga med službene dužnosti šumara spada i pri-
sustvovanje u glavnih imovinskih skupštinah“.

§ 87. Valja u sklad dovesti polag § 35.

§ 90. Imade se dodati: „gdje su velika sela i gdje šumski kotar raztrešen,
imade šumar bar tri nedelje unapred proglasiti, kada će u istom selu paše-
vinske pristojbe pobirati. Osim toga imade se u potvrdi još naznačiti vrst i
broj marve, za koju je paševinska pristojba plaćena.

Za § 91. vredi isto.

§ 93. odpada, jer se drvo dražbom prodavati imade.

§ 94. imade se polag u razjašnjenju navedenog promeniti i nadopuniti.

§ 95. valja dodati: „svaki posjednik bud građivog bud gorivog drveta
imade se na upit šumarskog osoblja, te javnih stražah izkazati, dali je drvo
zakonitim putem nabavio — s toga imade isti prigodom kupnje preuzeti i iz-
voznicu — u protivnom slučaju dužan je kupac i prodavaoc solidarno štetu
vlastniku šume nadoknaditi.

§ 96. odpada — jer se drvo dražbom prodaje.

§ 97. dodaj: „Lugar mora nositi sobom — crvene ili plave krede, čekić,
službenu knjigu i mjeračku vrpцу.

§ 98. jest čisto nejasan, valjalo bi s toga točno označiti „prisilna sredstva“
kojimi se smije lugar u slučaju potrebe posluživati.

§ 99. Valjalo bi točno označiti kad nastaje slučaj pravedne obrane“.

§ 102. iza točke d dodaj: „Lugari obvezani su izim toga svako po šumaru
ili upravitelju gospod. ureda kao i inog predpostavljenog preduzeto nadziranje i
pregledavanje njihovih srezovah kao i ino službovanje u njihovu knjigu ubilježiti.

§ 106. preinačuje se time, da se prjavnice nakon ubilježbe u kazneni
registar u izvoru podnašaju gospod. uredu, ovaj opet iste ubilježi u svoj re-
gistar, odstupi nadležnoj oblasti. Oblast nakon razprave gosp. ured ubavjesti —
ovaj u posebnom stupcu to zabilježi.

§ 107. Vodjenje bilježnice i kazn. registra jest suvišno, s toga se taj
paragraf sa 106. imade ujednostručiti polag dosadanjeg postupka pri imovinah
Gjurgjevačkoj i Križevačkoj.

§ 109. imade se polag u tumaču navedenog promeniti.

§ 113. tako preinačiti, da i od službenikah t. j. lugarah uplaćene globe
teku u mirovinsku zakladu.

Time sam najbitnije točke promenit se imajućih ustanovah zakona od
god. 1881. u celosti iztaknue prama ovdašnjim odnošajem, u čvrstoj nadi, da
iste prigodom sastavka novog zakona nebudu ostale glas vapijućeg u pustinji.

Različite viesti.

Ovogodišnji šumarski sastanak u Novoj gradiški. Drago nam je, da si već danas u stanju sudrugovom našim javiti radostnu viest, — da je zaključak upravljaćeg odbora, da se ovogodišnja glavna skupština obdržaje u Novoj-Gradiški — n išao u tamošnje imovne občine i šumara na neočekivano radostan odziv. Te ne san da je nadšumar imovne občine g. Herzl svom pripravnošću primio poslove mjestne poslovodje društva, no i sama je skupština gradiške imovne občine, z dne 10. svibnja stvorila jednoglasni zaključak, da se za doček šumarskog društva, znatna svota od 500 for. iz imovinske blagajne posebnom u tu svrhu ustrojenom odboru, na dispoziciju stavi. U odnosni odbor za doček društva izabrana su p. n. gg.: Beić kao predsjednik, Dragosavljev kao podpredsjednik, ter odbornik gosp. Vinčić.

Kao što radosno bilježimo tu viest — isto se tako nadamo, da će se članovi društva u što većem broju odazvati pozivu odbora, kao i gostoljubnih naših domaćina. Odnosi potanji program objelodanit će predsjedništvo kasnije.

Sjednica upravljaćega odbora. Upravljajući odbor obdržavao jest na dne 11. svibnja odborsku sjednicu u prisutnosti p. n. gg. članova upravljaćeg odbora M. Durst, A. Soretić, M. Vrbanić, J. Ettinger, E. Rosipal, F. Rosipal i F. Kesterčanek.

Nakon pročitavanja odpisa vis. kr. zemaljske vlade, kojim bi upravljaćem odboru šumarskog društva povjereno posredovanje medju pojediniimi izložitelj šumarske skupštine na Budapeštanskoj izložbi g. 1885. i visoko istom bude na predlog predsjednika u smislu jur prije stvorenog zaključka upravljaćeg odbora odnosno poslovanje povjereno, članu upravljaćega odbora g. F. Kesterčanku, a podjedno zaključni odbor, na ime društva, za rečenu izložbu eventualno prirediti podpunu kolekciju djelah hrvatske šumarske književnosti.

Umrli. Dne 30. travnja t. g. umro je u Ostelatu kod Ferare u Italiji, poznati strukovnjak i bivši mnogogodišnji i prvi ravnatelj kr. šumarsko gospodarskog učilišta u Križevcih vitez reda Franje Josipa — Dragutin Lambl. Pokojnik bio jest prigodom preustrojtva zavoda križevačkoga g. 1876. umirovljen, te je od onda živio većinom u Pragu, nu zato bi ipak češće bio i opet zalazio u Hrvatsku, a naročito i u Križevce, gdje kroz toliko godina službovao bio. Prigodom novoustrojtva našeg šumarskog društva g. 1872. bio je pokojnik takodjer medju tadanjimi osnivači društva, bio je nadalje utemeljitelj hrvat. slavonskog gospodarskog društva, a njekoč i urednik „Gospodarskoga lista“, za križevački zavod stekao si je nedvojbenih zasluga, a isti mu protivnici priznavahu obsežnu naobraženost i zauzimanje za napredak hrvatskoga naroda. Ime Dragutina Lambla slovilo jest i medju gospodari Česke.

Dne 8. lipnja preminuo je u Dugojresi Jakov Lach, šumarski vježbenik imovne občine otočke. Pokojnik bio je dobar Hrvat, te izvrstan strukovnjak, a preminuo je u 27. godini svoga života, nakon što je tek pred godinu dana svršio odličnim uspjehom šumarske nauke na kr. šumarskom učilištu u Križevcih, kojemu je zavodu bio jedan najodličnijih i najvrstnijih pitomaca. Tjelo zakopano mu je na župnom groblju u Dugojresi. Činovnici otočke imovne polože na lie. pokojnika prekrasan vijenac napison „Dругovi — drugu“ —

Dne 3. svibnja t. g. preminuo je c. kr. povjerenik šumske procjene u Banjaluci Vaelav Žemlička u 55. godini dobe svoje. — Pokoj im duši!

Naši šumarski državni izpiti. Približuje se vrijeme, kad no se po običaju, kod naše kr. zem. vlade, obdržavaju t. z. višji državni izpiti za samostalnu šumarsku upravu. O tih je izpitih g. 1881. u ovom listu bilo dosti razpravljano. Izpiti, koji se pod gornjim naslovom, u nas svake godine obdržavaju, žali bože, nedokazuju ma baš u ničem praktičnu sposobnost kandidatah za šumarsku službu i samostalnu šumarsku upravu. Šumarsko društvo, duboko uvjeren o pogubnih posljedica, koje po stališ i

struku, podržanjem dosadanjeg, u celosti zastarjelog, nevaljalog i osudjenog načina, nastati moraju, jur je prije četiri godine, visokoj kr. zemalj. vladi podnielo gotovu osnovu nove takove naredbe, za polaganje tih državnih ispita, uz smjernu molbu za čim skorije svrsi shodno provedenje. — Mi nebismo toga iznovično spominjali da neznamo, da je društvo rečenu osnovu izradilo po želji same vlade, te da se nebojimo, da će i ovogodišnji državni ispiti, na najveći uštrb stvari, biti po starom običaju obdržani, ter da nejmamo uvjerenje, da bi se jednostavnim obnarodovanjem rečene, jur svestrano pretresane naredbe, jednoj najvrućih naših želja i potreba udovoljiti moglo. Znajući to, nadamo se, da će bar ove godine, rečena želja šumarskog društva biti svrsi shodno oživotvorena.

Lugarski ispiti. Pod predsjedništvom kr. šumarnika Ivana Magjarevića, povjerenikah: Šandora Perca nadšumara imovne občine, te kr. šumara Mije Mikešića, obdržani su od 23. travnja do 2. svibnja t. g. kod kr. okružne oblasti u Gospiću lugarski ispiti. Od 57 pripuštenih kandidata, položilo je ispit s odlikom njih 2, s dobrim uspjehom 12, a 36 nedovoljnim uspjehom, dočim je 6 kandidata odstupilo još prigodom izpitah, a jedan prijavši se nije ni došao izpitu.

Prinos poviesti šumskoga katastra u Hrvatskoj i Slavoniji. Pod ovim naslovom, objelodanio jest, netom, začasni član šumarskog društva, te poznati strukovnjak, visokopoštovani ravnatelj dobara preuzv. baruna Prandau-a g. Adolfo Danchevsky, na hrvatskom, njemačkom i magjarskom jeziku, knjižicu, koja pozornost svakog strukovnjaka zaslužuje u podpunoj mjeri. G. Danchevsky poznati protivnik postojećeg sustava katastralne procjene šuma, uzeo si truda, da u prenavedenom djelu, potanko oriše i karakteriše rad katastra u Hrvatskoj i Slavoniji. Na 38 tiskanih strana, u velikoj osmini, nalazimo oštro i vrstno iztaknute sve najglavnije činjenice odnoseće se na kataster. Pobjijajući ponovno temelj, današnje katastralne procjene, žigoše oštro toli način koli i radnju iste. Na temelju nepobitnih fakta predočuje nam se tuj sva golotinja postupka, i užasne posljedice istoga. Spomenuta se knjižica imade nadalje smatrati, i obćenitim prosvjedom prvih hrvatskih velikaša, u koliko bo isti supodpisaše, izjavu g. Danchevskog. Hrvatski se šumarski stališ može ponositi, tim najnovijim proizvodom svog odličnika, a mi se nadamo, da mu neće i taj puta ostati glas — glas vapijućega u pustinji. Knjižica dobiva se u svih knjižara uz cieniu od 80 nč.

Opet šumski požar. U posljednjem broju jur iztaknusmo množ ovogodišnjih sumskih požara, koji kan da još ni sada nejmaju kraj, tako bje dne 4. svibnja, kako nam se javlja, iz zlobe šuma zvaua „Ludvić“ kod Samobora zapaljena, a samo brzom i bezodvlačnom gašanjju, po sakupljenom okolišnom žiteljstvu, zahvaliti je, da požar nije počinio velike štete.

Dne 2. travnja o g. upališe pastiri šumu „Babina greda“ u udbinskom kotaru. Sakupljeno seljačtvo stalo je vatri na put, te štete nije bilo više od 220 for.

Previšnje lovište u obedskoj bari nedaleko Kupinova. Občina Kupinovo n Srijemu, poklonila jest u svoje doba, sa svoje ptičje faune, obće poznato bogato lovište, na Obedskoj bari Njeg. Veličanstvu, koje i opet pred koju godinu isto ustupi prejasnom prestolonasljedniku kraljeviću Rudolfu. Lovište se ovo odlikuje riedkih ptica močvarica radi, koje se u razno doba godišta tamo nahadjaju, poimence droplje, čaplje itd. Dne 14. svibnja pohodio jest rečeno lovište Njeg. Veličanstvo kralj Milan, u društvu austro-ugarskog poklisara grofa Khevenhüllera, te inih kavalira. — Da je Obedska bara, po svakoga lovca nedvojbeno jedno od najzanimivijih lovišta u Europi, to nam još g. 1859. g. Josip Ettinger u svome „Šumarskom kalendaru“ toli poučno i zanimivo predočio bio.

Dvadeset i pet godišnjica hrvatskog šumarskog učilišta. Piše nam štovani prijatelj: Dne 19. studena 1860. otvorilo se šumsko gospodarsko učilište križevačko; a dne 19. studena 1885. biti će tomu 25 godina. Kako je to po narodno-

gospodarstveni razvoj naroda hrvatskoga učin veleznamenit — valjalo bi da se isti i svrsi shodno i dostojno proslavi. — Za postići pako tu svrhu — neka nečase oni, koji su tomu zvani, da čim prije započnu predradnjama, za svečanost otu — jer razdobje je kratko i brzo će proći — a polje djelatnosti veliko je. Osobito pako mislimo, da nebi bilo zgorega, da se čim prije u tu svrhu, ustroji oveći odbor bivših slušalaca kao i prijatelja zavoda, koji bi onda imao poduzeti dalnje ka realizovanju te namisli“. —

Izkaz javnog šumarskog osoblja u Hrvatskoj. U starom provincijalu namješteno je ukupno 37 javnih šumarskih činovnika, (izuzam one državne šumarske uprave) i to, 7 žup. nadšumarah, 23 t. z. kotarskih urbano-obćinskih šumara i 7 obćinskih šumara (gradskih i plemićkih obćina). Kod krajiških imovnih obćina pako namješteno je ukupno 69 šumarsko-upravnih činovnika i to: 1 šumarnik, 10 nadšumara, 10 protustavnika, 6 šumarskih procjenitelja, 28 šumara, 2 pristava, 5 šumarskih vježbenika, 2 šumarska oficiala i 5 šumarskih akcesista — konačno valja tomu još pribrojiti 5 šumarsko-upravnih činovnika, namještenih kod visoke kr. zemaljske vlade u Zagrebu.

Godišnji troškovi plaće i stanbine tog osoblja iznašaju sveukupno okruglo 93,000 fr.

Lovačke crtice. G. M. O. šumar u D. — daleko slovi kao lovac. Lov najmilija mu zabava iza napornog šumarskog rada. — Mnogogodišnja praksa — učini ga lovcem vele izkusnim — a zato ga i svatko rado sluša, kad počme pričati zgode i nezgode, koje je preživjeo u šumi, u lovu, — Boraveći nedavno kod njega, pobilježih sljedeće crtice, koje mi isti gospodin iz svoga pametara saobćio: „Svršivši šumarsko učilište, bio sam šumarom u K—. Jednog se dana odputih sa gradjaninom i prijateljem lova B. P. — u lov, u obližnju šumu gradsku „Župetnicu“. — Jedva što dodjismo tamo — poče pas goniti. — Mi se odma ponamjestimo — čekajuć zeca. — Ja sam stajao nedaleko zakrčljalog ostarog, krošnjatog graba. — Pas sve to bliže k meni goni zeca — a ja čekam — na jednom stane pas — al zeca ja nevidim. — Pas stoji pred grabom — laje — gleda — traži i opet laje. — Gledam i ja — a nut u tu mi oko zape na krošnji spomenutog graba — kad imam šta gledati. — U sried krošnje skućio se zec — samo mu ušesa nemirno vire uz hrbat izmedju grana. — Nišaniti — prask — i zec se protegnu — sve to se zbilo u tren — ja ubih zeca na stablu!

Bilo je g. 1877. pod kasnu jesen — imadosmo lov u „Cvetkovačkom lugu“. Vrieme vlažno — šuma močvarna. — Stojec na štantu, sjetih se nebi li mi možda patroni puške bili vlažni — ter ih uzeh prenabijati. — Al kad tamo jedna mi patrona neće nikako u ciev — nabijam ja simo — nabijam tamo — kad najednom prekinem jedan kokotâ na puški — bez da sam ipak mogao naboj u ciev utierati — i neprestane mi drugo — već morah odrezati patronu — samo da uzmognem zatvoriti pušku — pa da mi tako bar jedna cievih bude spremna. — Jedva što ljutit nad zbivšim se — zatvorih pušku — eto ti tri srne — kako jure spram mene. — Bila rulja, jedan srnjak i dvije srne. — Ja dignem pušku na srnjaka — pogodim ga oštro, a on se sruši — dočim srne odjuriše šumom. Videć, da srnjaka neusmrtilih sasma, od metnem pušku, skočim do njega — i kleknem nanj, da ga nožem do kraja ubijem. — Al gle nevolje — jedva se ja na njega smestim, kad se on digne — a ja jašim — nasta borba. — Srnac svom snagom teži napred — baca se i bori — a ja držeć ga za rogove i glavu — sjedim što jače mogu — i jašim na srnjaku kroz bare, blato i trnje — dok se nezaustavimo, da borbu nastavimo — dok ga napokon, krvav i blatan ipak neshrvah! učiniv tako kraj toj srnećoj jašnji i borbi po obstanak!

Godine 1878. zimi tjerasmo u „Krčih“ lisice. — Moj pas naišao na lije. Nasta hajka — preko oveće čistine — mi stojimo na jednome kraju — a pas lisicu tjera na drugom — čekajuć da nam lije na puškomet dodje — gledamo tjeralicu — al kad imamo i gledati šta — sustavi se lisica — kraj trčka — digne rep — a moj pas — umjesto da na nju navali — boje se šnjom sveže. Mi skočismo da ih raz-

tjeramo nebi li ipak zaskočili liju — al bilo nam predaleko — a lisica ode. — Čuo sam jur češće pripoviedati, da se vuk sa kujami pari — nu da bi se pas sa lijom svezao, do onog dana ni pomislio bio nebi.

Godine 1880. odoh s jednim znancom u lov na zeceve. — Mi čekamo — a psi gone — on na jednom vrhu briega a ja na drugoj strani niže. — Na to pas digne zeca — al ga i opet izgubi — nu vidim ga ja kako bježi do prijana — uz brdo vinogradom — bez da bi ga on opaziti mogao. Za da ga upozorim, dozovnem mu on mi se odjavi — i time uplaši zeca, da se isti opet vraćao k meni. — Kad mi se dosta približi — opalim ja — a on se provrne dva tri puta i nestane ga medju borovicom. — Misleć da je gotov, otrčeah do mjesta gdje je imao ležati — nu došav tamo skoči iz grma moj zec van — al ja nebudi lien — opalim iz druge cievi a on se sruši. — Idem ja spremi ga — a dodje i prijatelj — al nuto dok on kraj grma gdje je zec, kad ja prvi put pucah, pao — čuje jecanje — i nadje ranjena posve — prvoga moga zeca. — Morao je dakle prvi zec pasti u grmlje, gdje je drugi kog ubih baš imao svoj ležaj.

God. 1882. bio sam u Domagoviću na divje patke. — Digne se pred menom racak, ja opalim — nu kako mi bio dosta daleko samo sam ga dobro rano — nu ipak već je padao zrakom — kad se iznebuha poput striele iz visi spusti jastreb, ter mi izpred nosa odnese plien t. j. racaka — bez da sam mu mogao zabavu kratiti, jer me u tom priečila šikara“.

Bilo bi nam vrlo milo, kad bi nam i ostali drugovi — loveci saobčivali u takovih erticah svoje lovnne zgode i nezgode! —

Kako se ustanovljuje prirastni postotak? Postotak priraštaja njeke sastojine, moći jest sljedećim načinom proračunati: Označimo li prvobitnu drvnu gromadu sa v , prirast pako sa z , to je onda sadanja drvena gromada $V = v + z$, — u koliko nam pako V predočuje n kratnu konačnu vriednost od v , naći ćemo prirastni postotak p po obličku:

$$p = 100 \left(\sqrt[n]{\frac{V}{v}} - 1 \right)$$

A iz toga i opet sledi, ako je $V = 509$ jedrih met., $v = 354$ jedrih met., a $n = 20$ godina, da je

$$p = 100 \left(\sqrt[20]{\frac{509}{354}} - 1 \right) = 1.832$$

Za izbjeći logarithmovanju, objelodanio je Pressler sljedeći obći obličak (Näherungsformel), koji za obične slučajeve prakse posvema odgovara:

$$p = 100 \frac{V - v}{V + v} \times \frac{200}{n}$$

Te bi prema tome prirastni postotak, računajući sa prijašnjimi brojkami, iznašao

$$p = \frac{509 - 354}{509 + 354} \times \frac{200}{n} = 1.796$$

U koliko se pako računajući po Presslerovom načinu, dobiva premaleni iznos, to je prof. Kunce u svojoj „Dendrometriji“ sljedeći obličak, za proračunavanje prirastnog postotka objelodanio.

$$p = \frac{V - v}{V(n-1) + v(n+1)} \times 200$$

Po čemu i opet računajući, prijašnji primjer dobivamo:

$$p = \frac{509 - 354}{509(20-1) + 354(20+1)} \times 200 = 1.812$$

Nova šumarska škola u Magjarskoj. Čitamo u „Oesterreich. Forst Zeit.“ da ministerijalni savjetnik g. Bedš, kani ustrojiti nižju šumarsku školu u južnoj Ugarskoj, nedaleko Temišvara. Zavod biti će državni, a imat će uzgojiti valjane nadlugare.

Žaloštni pojavi. Piše nam prijatelj: U novije doba, čula se žali bože u javnosti prečesto glasovi, da su među našim šumarsko-upravnim osobljem žali bože zavladaali odnošaji, po moralui ugled vrlo štetni i žalosni. Prigovori, pritužbe i iztrage radi pronevjerjenjah i inih kojekakovih nepodobština u službi nečuvanim se načinom umnožavahu — a što je pri tom najgorje, prigovori ti nisu bez temelja bili, kako to iz odnosnih razprava proizlazi. — Ove me okolnosti ponukahu na raznoliko razmatranja ob uzrocih njihovih, pa sam tom prilikom došao također i do sljedećih rezultata: Od godine 1880. do danas, poznato mi je ukupno 43 slučajeva iztrage, u gori iztaknutom smislu proti šumarsko-upravnom osoblju u nas, služećeg što u državnoj što u občinskoj službi. Izpustivši imena spomenuti je još sljedeće: Tečajem trijuh godina podpalo je disciplinarnoj iztragi 20% sveukupnog našeg šumarsko-upravnog osoblja. Napose pako 13% sveukupnih državno-šumarskih 44% imovno-občinskih šumarsko upravnih činovnika. Od svih 43 pod obtužbu stavljenih bilo 23 tuđinca, a 20 hrvata, 44% svršilo je inostrane srednje škole, (a naročito one u Eulenburgu, Weisswasseru i t. d.) a 44% nauke na šumarskoj školi u Križevcih, 16% pako svršilo je strukovne nauke na visokih škola i akademija. (Od sveukupnog šumarsko upravnog osoblja u Hrvatskoj i Slavoniji služećeg svršilo je tek 30% više šumarske zavode, 60% srednja učilišta, a 10% otpada na empirike). — Od onih 43 pod obtužbu stavljenih, bude nadalje usljed toga otpušteno 18% — riješeno od obtužbe bez daljnje kazni 3%, dočim su ostali disciplinarno kažnjeni bili, bud premještenjem, bud osudom na platež oštete i t. d.

Spomenuti nam ostaje konačno jošte i to, da nam je pisac tih redaka naročito označio i zgode i imena pojedinih prekršitelja, ter da je uzeta za temelj gornjih izkazah obstojnost, da broj šumarsko-upravnog osoblja Hrvatske i Slavonije iznaša 210, da u državno-šumarskoj upravi namješteno 64, a u imovno-občinskoj 70 činovnika. Žalostne te istinite i nepobitne činjenice, nedvojbeno zaslužuju pozornost mjerodavnih faktora — upućujući na potrebu radikalnih mjera, na polju naše šumarske uprave.

Sabirajte koru žutikovine. Da se kora korena žutikovine (*Berberis vulgaris*, *Berberizenstrauch*) za bojadisaue na žuto upotrebljuje poznata je stvar, da ista pako i u nas može postati vrielom privrede, dokaz tomu, da žitelji u okolišju Samoborskom tu koru skupljaju, suše, ter kilo iste sa 20—24 novč. prodavaju, privredši si tako mnogi njih na dan po 1 for. a. vr Koru tu kupuje agent njeke trgovačke kuće iz Tarvisa. — Naši pašnjaci i živice hvala Bogu obiluju tim korovom, a naša pastirčad mogla bi bezdvojbeno liepu svoticu godimice privrediti, skupljajući i sušeći koru žutikovine.

Riedki pojav. Žitelj Stojanović iz Tuka u občini Severinskoj, imade kozu, koja redovito dvojke imade, nu ljetos okozila se ista trojci, što je nedvojbeno, dosta riedki pojav u koze.

K statistiki šumarstva. Vadimo iz izvješća podžupanije riečke za god. 1883. — „U svrhu dobave šumskih biljkah za pošumljenje krša, posijano je u občinskih baščah: 10 kila crnoga bora (*Pinus austriaca*), 10 kila bieloga bora (*Pinus silvestris*), 5 kila morskoga bora (*Pinus maritima*), pol kile kanarskog bora (*Pinus canariensis*), pol kile mutavoga bora (*Pinus strobus*), 5 kila javora (*Acer pseudo platanus*), 5 kila pajasena (*Ailanthus glandulosa*), 10 kila kopriviše (*Celtis australis*), 5 kila jasena (*fraxinus excelsior*), 5 kila jesika (*fraxinus ornus*), 20 kila bagrena (*Robinia pseudo accacia*), 20 kila lovorike (*Laurus nobilis*), sve ovo šumsko sjeme dobro je niklo, te dobite od tuda biljke dobro stoje.

Sa šumskimi pako biljkami, dobitimi od sjemena prijašnjih godinah posijanoga nasadjeno je:

a) u občini Grobnik 2½ jutra krša sa 4050 komada jagnjeda, 1645 komada crnoga bora i ¼ jutra sa ruskom vrbom (*Salix uzalensis*). Jagnjed dobro stoji, ostalo je stradalo od žege.

b) u občini Hreljin 10 jutara u predjelih „Lukovo i Bilina“ sa 26400 komada crnog bora, 12000 komada jagnjeda i 470 kom. bagrema;

c) u občini Grižane 22 jutra u tamošnjih vododerinah sa 12 vagana primorskoga hrastovoga žira, 20500 biljka bagrema, 27300 kom. jagnjeda;

d) u občini Novi popunjen je prošlogodišnji nasad u „Lukavicah“ na površini 6 jutara sa 1200 biljkah jagnjeda, 860 crnoga bora, 650 pajasena. Na novo je tamo nasadjeno 1 jutro sa 1260 biljka crnoga bora, 630 pajasena i 849 jagnjeda“.

Vadimo nadalje iz izvještaja kr. podžupanije jastrebarske za god. 1883.: U području te kr. podžupanije imade do 100.000 jutara hrastove i bukove šume. Veći dio šuma pripada vlasteli, a manji je dio vlasništvo upravnih, imovnih, poveljenih i urbarskih obćinah. Sve te obćinske šume podpadaju upravi trijuh t. z. kotarsko-obćinskih šumara. Vladajuća vrst drveća je hrastovina i bukovina u smjesi sa inimi vrstini drveća.

Pošto se šumski kvarovi u njekojih šumskih predjelih sve više množe, to se je nastojalo, da se naredba vis. kr. zem. vlade, od 25. listopada 1876. br. 20761 radi zaprećenja prekomjerne sječe šumah točno vrši, a tako isto i podžupanijska naredba od 29. svibanja 1877. br. 2564., kojom se sečnja u zadružnih šuma bez dozvole obćinskoga poglavarstva strogo zabranjuje, a tako isto i prodavanje makar i vlastitoga drva bez posebne pismene dozvole obćin. poglavarstva. Nu sve to nije imalo željeni uspjeh, jer šumske štete nisu s pomanjkanja radnih sila, brzo razpravljene, ni krivci osuđjeni i pravomoćne osude odmah iza pravomoćnosti ovršno provedene, odnosno šumske štete utjerane.

Tečajem g. 1883. prodano je dozvolom vis. kr. zem. vlade samo u šumi imovne obćine Desinec—Prhoć, 4000 hrastovih stabala za 25405 for. radi porezne i privatne dugovine dotičnih ovlaštenika. — Osim toga dozvolila je vis. kr. zem. vlada, da se u šumi imovne obćine Volavje prodaju hrastova stabla u vrijednosti od 1400 for., jerbo da je rečena obćina imala toliki novčani iznos doprinjeti za sagradjenu školu u Petrovini.

Izlučenih lovišta imade u obsegu te podžupanije ukupno 20, i to: 8 obćinskih, 12 privatnih, obćinska data su u najam za 307 for. 90 novč.

Prijavah o prekršajih proti lovnom zakonu i nepovlaštenom nošenju oružja tečajem g. 1883. podnešeno bi 27, od ovih je riešeno 25, neriešeno ostale su 2. Lovne karte izdane su tri, dozvolah za barut 146.

Vadimo iz izvještaja kr. podžupanije križevačke: U području ove kr. podžupanije, i to u starom gradjanskom dielu podieljeno je 5481¹/₄ prostornih metarah goriva, te 19·29 kub. met. gradje na ovlašteno žiteljstvo upravnih obćinah Vrbovec, Vojakovec, sv. Petar, Sudovac i Raven; u urbarskoj obćini Bisag, veliki i mali Potočec i Ivanec, dodieljeno je gorivo od preostalih odpadakah od prodanih 1000 hrastova, u Bisagu i od hrastovah danih u zamjenu u vel. i malom Potočcu i Ivancu. Ova sva četiri posla vrlo su povoljno izpala po dotične, jer je u urb. obćini Bisag raztrešenih 1000 hrastova, koji stoje na površini od 1200 ralih prodano za 6125 for. Ova prodaja bje prvobitno utanačena izpod ruke izmedju urb. obć. Bisag i kupca za svotu od 3500 for. nu visoka kr. zemaljska vlada uzkratila je na predlog ove kr. podžupanije tomu poslu odobrenje, a posledak dokazuje da je podžupanija tu u prilog urb. obćine Bisag radila, jer je putem javne dražbe unišlo za celih 2625 for. više nego li onom prodajom izpod ruke.

Urb. obćina mali Potočec dala je Albertu Rechnitzeru 360 hrastovah, vrijednih 1440 for., a ovaj dao je u zamjenu pod vlastelinskim vinogradom, šumu dolnje Ravnice u površini od 111 ralih 409 □⁰, koja je procienjena u 3504 for., razlika u korist urb. obć. m. Potočec iznaša dakle 2064 for.

Urb. obćina v. Potočec dala je Albertu Rechnitzeru 350 hrastovah, procienjenih na 2345 for. 13 novč., a on njoj u zamjenu šume „Pod vlaške Gorice“, „Bjelovina“, „Kapelašina“ u poreznoj obćini veliki Potočec i šuma „Gajek“ u poreznoj obćini

Majurec, koje sve 4 vriede po odnosnoj procjeni 4795 for. 13 novč. Razlika u korist urbar. občine v. Potočec iznosi 2450 for.

Urb. obć. Ivanec dala 250 hrastovah, procijenjenih po izaslanstvu na 1250 for., a Albert Rechnitzer dao je u zamjenu za ovo hrašće svoje šume „Ribnjačina“ i „Buče“ porez. obć. v. Potočec, koje su procijenjene na 2469 for. 20 novč., razlika u korist urb. občine Ivanec iznosi dakle 1219 for. 20 novč.

Potonja tri posla gotova su u toliko, što je gruntovni bezteretni prenos na dotične občine obavljen, te občine ove šume u fizičnom i faktičnom mirnom posjedu i vlasništvu uživaju tako, da će se njihova zamjena plodonosnom za občine ukazati, jer će obilovati šumom i pašnjaci, te su ovlaštenici s tim podpuno zadovoljni. Iz navedenih brojevah, vidi se da je glavica šumska ovih trijuh urb. obćinah uzrasla sa 6228 for. 70 novč., a to je svakako povoljan posljedak. — Osim spomenutih prodajah i zamjenah u kotaru križevačkom prodano je 40 hrastovah iz šume mjestne občine Mlaka uprav. obć. Vrhovec za 230 for., ovim iznosom kao i onim urb. obć u buduće na porezu nezaostaju vrši kr. ova podžupanija kontrolu nad uplaćivanjem, tražeć koncem svake godine izkaze od pojedinih obćinskih poglavarstvah.

Pošumljenje obaviti će se sada u obćini Vrbovec presadivanjem sadjenicah javora i omorike iz šumskoga vrta u šumah urb. obć. ležećih. Primjetiti valja ovdje da je šumski vrt u Vrbovcu napušten, jerbo je slabo uspjevao, te da je takav vrt ustrojen za cijelo područje u bašći, pripadajućoj županijskoj kući br. 13 u gradu Križevcih, od koje bašće je u tu svrhu zapadni dio odstuplja? Na tom dielu na površini od 103.5 □⁰ zasijana je omorika, ariž i javor prosti, i to od svakoga po jedna tabla, a samo je radi pokusa na trećoj tabli kraj javora na dva sloga i opet omorika i ariž posijan.

U čuvanju šumah prijavljeno je god. 1883. ukupno 426 prekršajah, i 11 krađah sa odštetnim iznosom od 3066 for. 76 nvč.; od toga je dosudjeno koncem godine 1883. šumskih štetah 248 i 1 krađja ukupno sa odštetnim iznosom od 1848 fr. 18 nvč. Od ove dosudjene svote i prijašnjih starijih utjerano je do konca 1883. godine ukupno 904 for. 34 nvč. Od te svote najviše je utjeralo obćinsko poglavarstvo vrbovačko i to 667 for. 60 nvč. a najmanje Raven (21 for. 37 nvč.). Pokraj toga mora se taj posljedak smatrati dosad najpovoljnijim, a pripisati se ima većoj enerziji obćinskih poglavarstvah i znatnoj boljoj ljetini god. 1883., ponajglavnije pako okolnosti, što je početkom ožujka 1883. namješten kot. šumar za šumsko upravni kotar križevački, u kojem su do tada šumske štete manjkavo se prijavljivale, te bi sbog toga šume bez valjana nadzora bile opustošile. Ako se i u buduće prestupitelji što strožije budu kaznili, podići će se šume u kratko vrijeme.

Promjene u šumarskom osoblju kr. podžupanije bile su razlogom da su u g. 1883. gospodarske osnove samo za šume urbarskih obćinah: Gaj, Kalnik i Boškovec, te za župu Rakovac sastavljene. Ovdje se napominje, da se mora po drugiput preraditi gospodarska osnova Gaj, dotim su ostale jur odobrene.

Žirovina nije bila znatna osim urb. občine Lojnica i Peskovac, koja je na površini od 788 ralih dobre hrastove šume vriedila 182 for., od toga je unišlo do danas 174 for. 20 nvč., tako da je na dugu zaostalo 7 for. 80 novčićah.

Iz izvještaja županije varaždinske vadimo: Šumske štete, umnožale su se opet, u području te kr. podžupanije. U obćinskim šuma, bijaše 265 slučajeva štete prijavljeno, koji su svi riešeni. U privatnih šumah bilo je 76 slučajevah štete, od kojih su neriešena ostala, samo još 3 slučaja.

Na temelju naredbe kr. zemalj. vlade od 25. srpnja 1883. br. 28626 izdana podžupanijska odredba, od 11. kolovoza 1883. br. 6671 u tom smjeru, da se prodavaoc drvah ima izkazati potvrdom občine o vlasništvu drvah, priedi vrlo dobro šumske štete, pošto su se one u drugom poljeću lanjske godine malo ne za $\frac{3}{4}$ umanjile.

Prieka nužda zahtjevala je namještenje novoga šumara u kotaru ivanečkom, da kotarski šumar izdašnije dospjeva na šumske poslove nadšumara, pošto je županijski nadšumar još sveudilj u Osieku pridieljen, ter se osjeća nedostatak kod poslovah šumarstva županijskoga, jerbo kotarski šumar nemože dospjeti, da nadgleda šumarstvo u čitavoj županiji varaždinskoj, i da sastavlja osnove gospodarstvene.

Šumarska izložba u Edinburgu. Pod naslovom „The International Forestry Exhibition“ otvorit će se na dne 1. srpnja t. g. u Englezkom Edinburgu internacionalna izložba. Osim inog biti će tuj izloženo: podpuna sbirska svijuh na zemlji u porabi stojećih vrsti sjekira služećih za obaranje stabalja, zatim izložba raznog orudja za preradjivanje drva, izvještaji i publikacije svijuh na svijetu u nalazećih šumarskih učilišta, zatim kolekcije gospodarskih osnova, šumarskih nacрта, slika glasovitih stabala itd. tako da se je pravom moći nadati, da će ta izložba biti ne samo vele zanimiva, no i vrlo poučna.

Kongres lovoobranbenih društva. Sazvan jest po predsjedništvu doljno austrijskog lovozaštitnog društva grofu Coloredi u Beč, za dne 7. i 8. srpnja t. g. Po pripremah sudeći biti će taj sastanak vrlo važan pogledom na lovozaštitna društva i napremice u monarkiji.

Gorivost nekijh vrsti drveća. Gorivost suhe drvenine iznaša u kalorija izražena za 1 klg. tvari; kod hrasta 4520, jasena 4711, graba 4728, bukve 4775, breze 4771, jele 5035, smreke 5085.

Bukovi šliperi. Da se bukovi šliperi, za željezničke podvale osobito u Francuzkoj i Belgiji uspješno upotrebljuju poznata jest činjenica, u najnovije doba počese međjuto bukove željezničke podvale takodjer i kod njemačkih željezničkih društva u veliko uporabljivati. Kod uporabe istih, valja ipak osobito na to paziti, da se isti još u svežjem stanju t. j. kratko iza izradbe, svrsi shodno impregniraju.

Stogodišnjica streljačkoga društva u Osieku. Gradjansko streljačko društvo u Osieku, slaviti će 7., 8. i 9. rujna o. g. stogodišnjicu svoga obstanda. Proslavi tog svečandana pozvana su sva streljačka društva monarkije.

Hrvatsko planinsko društvo. Društvo, to imajuće svrhu „obćenitog spoznanja zemlje i domaće prirode, a imenito i laznu po gorah i planinah“ nedvojbeno mora da svakom hrvatskih šumara bude na srcu i umu. Ono broji već danas u samom Zagrebu 260 članova, vanjskih članova preko 37. Zagrebčani plaćaju na ime članarine 2 forinta, a vanjski članovi samo 1 for. članarine na godinu. Društvo postoji jur od godine 1874., a da se je njegova eksistencija vanjskim vidljivim načinom u domovini našoj samo u nedovoljnoj mjeri pokazivala, uzrok jest žalibože indiferentizam naših prijatelja naravi, a po tome i rezultirajući veoma malen, prihod društva, od tek godišnjih 720 for. 80 novč. Pa ako društvo uzprkos svega toga svoju zadaću, toli častno i koristno vrši, imade se to ponajviše pripisati požrtvovnosti pojedinih članova. Društvo je priredilo za ovo desetak godina svoga obstanda mnogo izletah, te je ljubiteljem izletah mnoge pogodnosti učinilo; sagradilo jest lepu planinsku kuću na zagrebačkom sljemenu, ogradilo i uredilo vrielo, put i igrnu na sljemenu, sagradilo pristanište na samoborskoj Plješivici, put na Klek, Kalnik i t. d.

Djelovanje društva opisa tajnik g. L. Šloser, prekrasno u netom izašloj knjizi: „Spomenica hrvatskog planinskog društva“ (Ciena 80 novč.) koju ovime kao i društvo samo čim toplije preporučana hrvatskim šumaram. Dne 4. svibnja te g. obdržavalo je društvo svoju X. glavnu skupštinu, izabrav za društvenog predsjednika veleučenog g. ravnatelja Josipa Torbara, a tajnikom g. L. Šlosera.

Barbarizam. Jur u posljednjem broju ovoga lista iztaknusmo nekoliko primjera upravo najgadnijeg barbarizma, kojim se pojedini zlikovci služe, za osvetiti se revnom šumarskom osoblju i obćinskim organom, a danas i opet se broj istih umnožao, novim primjerom baš djavolske osvete. Dne 5. travnja najme, izkrčiše i posjekloše zlikovci Ivan Dobrević i Toma Barjavčić, oba iz Barilovca, lugaru Mihajlu Perakoviću iz osvete,

vinograd, nanjevši mu time štete u iznosu od kojih 150 for. Zlikovci predani su ovaj put pravdi, a nadajmo se da će tokovoj biti i zadovoljeno — jer inače potraje li tako i nadalje, već se u nas nitko bolji i umućniji žitelj neće htjeti posvetiti lugarskoj službi.

Nove društvene povelje. Jur u posljednjem broju ovoga lista, izstaknismo da je upravljajući odbor dao u zavodu C. Albrechta u Zagrebu zgotoviti nove povelje za društvene članove. Povelje te jur su gotove — ter pravo remek dielo rečenog zavoda i risara g. Steinbauera. Iste su načinjene po nacrtu društvenog tajnika g. Dra. Kőrös-könyi-a, a izkičene lih domaćini prizori. Čitava povelja predočuje liep niz šumskih priediela. — S desne strane nam se predočuje t. z. Jelačićev brieg, zagrebačkog Sljemena (Nazvan tako na uspomen, jednom u čast bana Jelačića tamo obdržatog lova) 820 m. nad morem, s lieve strane pako prikazuje nam se razvalina starodrevnog grada „Modruša“ u 16. vieku stolno mjesto krbavskih knezova Frankopana, a kasnije stolica krbavskih i modruških biskupa i kaptola, izpod Kapele, ter divni slapovi „Plitvički“. — Svi se ti predjeli oživljuju ukusno razredjenom divljači i zvieradi — čineć tako vrlo liepu harmoničnu ciel. — Pošto te povelje, u svakom pogledu svojom liepotom izradbe i nacerta, daleko nadkriľjuju stare, služiti će sjegurno za pravi ures svake kuće šumarske — pa će i oni članovi koji možda jur stare povelje posjeduju, učiniti dobro, ako takove zamjene novom, iste veličine.

Glas iz Dalmacije o šumarskom društvu i listu. Poznati list „Gospodarski poučnik“ donasa u broju 10. t. g. iz pera samoga urednika lista, članak pod naslovom „Naše šumarsko osoblje“ iz koga sliedeće bilježimo: „Nema tomu davno, što se je kod nas počela shvaćati korist šuma, i što se je počelo nastojati, da se uzćuvaju i uzgajaju šume; opetujemo, nema tomu davno, ipak se liepo mićemo. Nismo, da predamo hvale nikome, al i pojedinci, i občine i pokrajina i vlada doprinjeli su svoju, i mi možemo ponosno doviknuti: mi napredujemo!

Doduše kod nas nema prostranih, doraslih šuma, koje se imadu unovćiti, kod nas su uzke površine, mali gajići, goleti, što se stranom ima da uzćuva od haraćenja, stranom da uzgoji i njeguje, a stranom da pošumi.

Uz takove nepovoljne šumarske odnošaje, imade naše šumarsko osoblje, da uzdigne naše šumarstvo, do onog stepena na kojem je prije 300 godina bivalo.

Stvar je vrlo težka, posao je zamašan, jer uz razmierno mali broj šumarsko, osoblja, iztiće se velika površina zemljišta, nikakova sredstva za komunikaciju, slabog izpravno zemljište, uz najnepovoljnije podnebne odnošaje. — Ijetna žega, uz dugotrajnu sušu to je naš najveći bić!

Boriti se proti elementom, to je najteža stvar; hoće se uztrajnosti, ljubavi, znanja; al zato opet veća slava za polučeni uspjeh!

Nego u svakoj borbi hoće se pomoći, hoće se barem moralne utjehe; a naše šumarsko osoblje ono je tako razćepano i raztrkano, da o izmieničnom predpomaganju nemože biti govora, a opet jih još nema toliko, da se o vlastitom udruženju može, da govori. Od kud, da jim moralne utjehe, znastvene pomoći?

Obstoji preko Velebita Hrvatsko-Slavonsko šumarsko društvo — a u to društvo imali bi da pristupe naši šumari.

Al ćuju se primjetbe, da je to društvo translajtave, a da mi živimo u cislajtavi, pa da starijoj vlasti nebi moglo biti počudno, što se s ove strane u tamošnja društva stupa.

Šumarsko društvo nije političko društvo. Vlastim dapaće je milo, kad se nastoji ma odkud steći što više izobrazbe na savršenstvo svoga roda, i na napredak pokrajine i države.

Šumarsko društvo ima i svoj organ, naine „Šumarski list“. List izlazi šest puta u godini, naine svaka dva mjeseca u svezeih od 60 do 80 stranica. Pun je poućnih ćlanaka i šumarskih viestih. O listu izrazile su se laskavo sve ino i tuzemske novine, a gradivom stoji uzpored francuzkim i njemaćkim novinam šumarske struke, doćim se talijanci nemogu podićiti tako dobrim šumarskim listom.

Što drugo da rečemo? Naše šumarsko osoblje imalo bi postati članom rečenog društva i svojim radom, svojim perom podupirati „Šumarski list“, kojim se može svaki šumar puno i puno koristiti.

Mi radošno bilježimo liepe te rieči, spomenutog lista, a neizmjerno će nas veseliti, nadje li mu poziv, u dalmatinskih šumara odziv, u onoj mjeri, kakobi to interes stvari i struke zahtievaju. Suradnici iz Dalmacije, pako vazda će nam dobro doći.

Nova promjerka. Da obilujemo jur svimi mogućimi sustavi promjerka (Baum-messklupen) poznata je stvar. K dosadanjim sustavom, dolazi eto i opet novi, sustav mehanika Fromma u Beču. Njegova je promjerka nalik Preslerovom drvnom šestilu, načinjena jest iz drva, a mogu se njom mjeriti promjeri do 80 cm. debljine. Ciena iste iznaša 10 for. a dobiva se kod konstruktora, Beč, III. Wassergasse 17.

Lugarski poučnik. Upravljaajući odbor, obratio se na visoku kr. zemalj. vladu molbom, za dopitanje primjerene subvencije, u svrhu omogućenja izdavanja posebnog mjesečnika, za lugarsko čuvarsko osoblje. — Taj bi se list davao lugarom uz vrlo neznatnu odštetu, a imao bi svrhu istim razne šumarsko-gospodarske, kao i čuvarske napremice popularnim i poučnim načinom predočivati. List taj izlazio bi. pod imenom „Lugarski poučnik“ — a imao bi sličan biti „Seoskom gospodaru“. — Svoj odnosni predlog — obrazložio je upravljaajući odbor posebnom predstavkom — a nejma dvojbe da bi isti od velike važnosti mogao postati.

Strukovni zavodi za drvarsku industriju. Dne 27. travnja t. g. otvorena bi u Bozenu strukovna škola za drvenu industriju. — U Hilllesdorfu u Šlezkoj i Vitingau u Českoj otvoreni su strukovni zavodi za pletarstvo — uz pripomoć vlade. —

Kako ćemo povisiti trajnost drva. Za da se trajnost drva povisi, preporučuju među ostalim i sljedeći postupak: Daske se u posebnih kaca slože jedna nad drugom, čitav složaj pokrije se onda naslagom negašena vapna, koje se onda po malo vodom gasi. Drva namenjena za gradnje u rudokopjih ostavljaju se do 8 dana tako ležati, dok se posvema neimpregniraju, u ostale svrhe služeće drvlje netreba toliko vremena. Gradja dobiva tim postupkom čudnovatu čvrstoću i tvrdoću; bukovina na pr. tim načinom preservirana, te uporabljena za držala i ine djelove orudja, dobiva tako, bez da i najmanje na elasticitetu izgubije, veću tvrdoću od hrastovine.

K pitanju riešavanja prijava šumskih šteta. Kr. podžupanija u Osieku, podnašajući visokoj kr. zemalj. vladi po kr. žup. nadšumaru navedene tegobe, u predmetu razpravljanja prijava o šumskih šteta, ter utjerivanja globa, stavila je sljedeći predlog:

- a) da se občinska poglavarstva pozovu, da novčane globe odmah iza dostavljenih presudah točno ućerivati imadu.
- b) da visoka kr. zemalj. vlada zakonodavnim putem nastoji, razpravljanje šumskih šteta prenieti na občinska poglavarstva; jer da bi time razprava mnogo jednostavnija — bržja, a navlastito i mnogo jeftinija postala.

Konstatirajući taj zaključak, slobodni smo dometnuti snaše strane, da kao što prvi zaključak smatramo bezkorisnim, da isto tako drugi smatramo neumjestnim.

Občinska poglavarstva, bo kad bi slušala pozive podžupanije — već bi bile ovako i onako udovoljile svojoj dužnosti i bez tog opetovanog poziva, a dosta je žalostno što kr. podžupanije moraju podređenim organom opotovno nalagati isti učin. —

Što se pako sub b) spomenute predstavke tiće, to nam je spomenuti, da se žali bože razprave ob šumskih prekršajah već i kod kr. podžupanije samo njekom vršću nuzgredne zabave perovodnih vježbenika i pisara običaju smatrati — a još kukavnije bi ih onda riešavale i ovako i onako svim mogućim opterećene občine. Nam se bo uputnije čini, kad bi se uveli ambulantni sudovi podžupanije u tom predmetu, svaki mjesec, i za stanovite dane o trošku krivaca. U ostalom čitav postupak nejma smisla dok se god neće osude i ovršivati — a toga danas žali bože nedoživismo.

Potrošba gorivnog drva grada Beča. Polag godišnjeg izvještaja poglavarstva bečkog uvezlo se u Beč ukupno goriva :

Godine 1879 — 248075 prostornih metara.

" 1880 — 211604 " "

" 1881 — 239035 " "

" 1882 — 226615 " "

Veći dio goriva dovezeno bi u Beč Dunavom i Vinom. Počam od g. 1879 sve se drvo u Beču prima jedino po metričkoj mjeri.

Kao što se počam od god. 1879 dovoz goriva u Beč umanjio, isto se tako za to vrieme umanjila i potrošba goriva u Beču, tako se n. p.

Godine 1879 u Beču potrošilo 450910 m. gorivog drva.

" 1880 " " " 439642 " " "

" 1881 " " " 445549 " " "

" 1882 " " " 438362 " " "

Ciene bijahu g. 1882 po trostorni metar tvrdog drva 4 for. 25 do 7 for. 25 — za mehko 3 for. 30 do 5 for. 75 nvč.

Potrošba divjači u Beču. Divjači se potrošilo i to :

Godine.....	1879	1880	1881	1882	
Jelena.....	1171	839	981	1689	komada
Veprova i lanjadi.....	716	832	756	1017	"
Srna i divokoza.....	7714	5635	5517	10574	"
Zeceva.....	91276	89515	110203	216715	"
Peradi.....	98865	66539	83297	204643	"

Ciene bijahu istodobno, za zeceve 60 nvč. do 2 for. za fazane 1 for. do 4 for. 50 nvč., za jarebice 40 novč. do 1 for. za divje patke 60 nvč. do 1 for. 50 nvč., za prepelice 20 do 50 nvč., za jelenē po kilo 30 nvč. do 1 for., za vepre po kilo 40 nvč. do 1 for. 20. nvč.

Zemaljsko kulturno vijeće i šumarstvo. Zemaljsko kulturno vijeće broji danas ukupno 197 članova — od kojih je medjuto tek samo 6 šumarskih vještaka, a jesu to p. n. g. V. Malin, nadšumar — A. Brozig, šumarnik — D. Czernitzki, nadšumar — A. Danhelovski, šumarnik — L. Stein, šumarnik i g. Bayer, nadšumar — pa ipak imade Hrvatska i Slavonija do dva milijuna rali šumišta!

Imenovanja. — G. Robert Déván do sada kr. ugar. nadšumar u Apatinu imenovan je kr. drž. šumarnikom u Vinkovcib. — G. Eduard Rosipal do sada kr. katastr. šumski nadzornik, kr. drž. šumarnikom u Zagrebu. — G. Vinzenzo Dračar do sada kralj. šumarski kandidat, kralj. drž. šumarom u Čazmi. — G. Vinko Benak do sada obćinski šumar u Čazmi, nadšumarom imovne obćine u Glini. — G. V. Bubak do sada šumar vlastel. Djakovo, kr. srp. šumarom u Majdan Peku u Srbiji. — G. V. Schrems do sada vlastel. šumar u Kranjskoj, nadšumarom gospoštije Djakovo — G. Geza Horvat do sada kr. šumar. pristav u Maji, kr. državnim šumarom. — G. Dragutin Czernicky do sada kr. šumar u Fužini, kr. drž. nadšumarom. — G. Hinko Fürst do sada nadšumar u Schatzlaru, namješten je nadšumarom gospoštije Daruvar-Uljanik i Sirač. — G. Nikola Mihalčić kr. šumarom II. razreda. — G. Mirko Klokočević naslovni kr. šumarski savjetnik, imenovan je pravim šumarskim savjetnikom kod kr. šum. ravnateljstva u Zagrebu.

Nadalje pristupiše društvu:

(vidi stranu 111. i 169. svezka II. i III.)

- a) kao članovi I. razreda: 21. presvietli gospodin Rihard grof Sermage. —
22. gosp. Jakob Jurković, kotarski šumar u Delnicah.
b) kao član II. razreda: 56. Tomo Stilinović, kr. lugar na Visuću u Lici.

P o t v r d a.

Nadalje do sada uplatiše sliedeće korporacije i p. n. gg. članovi u ime godišnjega prinosa za 1884. u društvenu blagajnu pa se time ujedno od strane predsjedništva dotične svote potvrđuju.

Grad Varaždin 10 forinta. — Grad Karlovac 10 forinta. — Presvietli gospodin Rihard grof Sermage 9 forinta. — Jakob Jurković 6 forinta. — Adam Petrović 1 forint. — Gjuro Beyer 5 forinta. — Antun Barčić 6 for. — Mijo Crljenak 3 for. — Franjo Blažinić 1 for. — Stjepan Šprajacek 1 for. — Jovan Paunović 2 for. — Mato Predavac 2 for. Rade Obranović 2 for. — Gjuro Gjuričić 2 for. — Arsenija Rajković 2 for. — Andria Agjaga 2 for. — Martin Perović 2 for. — Petar Šegan 2 for. — Kosta Bunarević 2 for. — Ivan Vugrinović 2 for. — Trivun Sokolović 2 for. — Martin Rac 2 for. — Milan Kovačević 2 for. — Gjuro Škarac 2 for. — Franjo Šepak 2 for. — Stjepan Domitrović 2 for. — Franjo Filipović 2 for. — Nikola Šprajacek 2 fr. — Ivan Katanić 2 for. — Tomo Karašić 1 for. — Nikola Lazić 1 for. — Josip Ribarić 1 for. — Ivan Prnar 1 for. — Mato Kemenović 1 for. — Ivan Kovačević 1 for. — Mirko Sivac 1 for. — Ivan Horvatić 1 for. — Miško Paraga 1 for. — Kuzman Crevar 1 for. — Miško Krušić 1 for. — Simo Bedaković 1 for. — Josip Funtek 1 for. — Ivan Živković 1 for. — Jovan Kranjčević 1 for. — Pero Čoporda 1 for. — Nikola Pavleković 1 for. — Vuk Mirčić 1 for. — Luka Pečina 1 for. — Josip Domitrović 1 for. — Nikola Bradić 1 for. — Josip Jakšinić 1 for. — Stanko Toljević 1 for. — Arsenija Predragović 1 for. — Josip Ettinger 5 for. — Ivan Marković 2 for. 20 novčića. — Sime Grba 1 for. 20 novč. — Stjepan Frkić 5 for. — V. Houvald 2 for. 50 novč. — Andro Ljēvačić 3 for. — Pavao Lončarević 3 for. — Antun Patzak 3 for. — Vencel Starij 5 for. — Petar Krlić 2 for. — Antun Navara 5 for. — August Ružička 5 for. — Tomo Stilinović 3 for. — Dragutin Hlava 5 for. — Vilim Verner 5 for. — Adolf Herzl 5 for. — Martin Hunjeta 2 for. — Franjo Kaurin 2 for. — Pero Kolarac 2 for. — Mirko Slukić 2 for. — Aksa Kovačević 2 for. — Luka Gjureković 2 for. — Petar Švabić 2 for. — Božo Stojanović 2 for. — Oštrivoj Borevkić 2 for. — Ilija Mikičić 2 for. — Mato Filipović 2 for. — Ivan Milinković 2 for. — Simo Zetović 2 for. — Ivan Čordašić 2 for. — Blaž Vincetić 2 for. — Vinko Benaković 2 for. — Mio Čopić 2 for. — Vjekoslav Ivijć 2 for. — Antun Kovačić 2 for. — Simo Jakobovac 2 for. — Antun Matijević 2 for. — Joso Mazalović 2 for. — Antun Čubović 2 for. — Ljudevit Stein 5 for. — Milan Burda 5 for. — Stjepan Opara 1 for. — Elzear Mlinarić 5 for. — Teodor Gelinek 5 for. — Viktor Maisatz 1 for. — Edo Pohl 5 for. — **Ukupno 255 for. 90 nč.**

Novčano rukovodstvo predsjedništva

hrvatsko-slavonskoga šumarskoga društva.

Na strani 172. svežića III. izkazane stavke I. i II. ostadoše nepromjenljive. Kod stavke III. uplatio je gosp. Vaclav Stari u pripomoćnu zakladu 5 for.

Stanje društvene blagajne

od 1. siječnja do 1. srpnja.

Tek. broj		Prihod		Razhod	
		for.	ně.	for.	ně.
1	Primitak od 1. siječnja do konca lipnja	1447	10		
2	Izdatak od 1. siječnja do konca lipnja			856	10
	Ukupno	1447	10		
	Odbiv izdatak od primitka ostaje u gotovini dne 1. srpnja	591			

Milan Durst,
predsjednik.

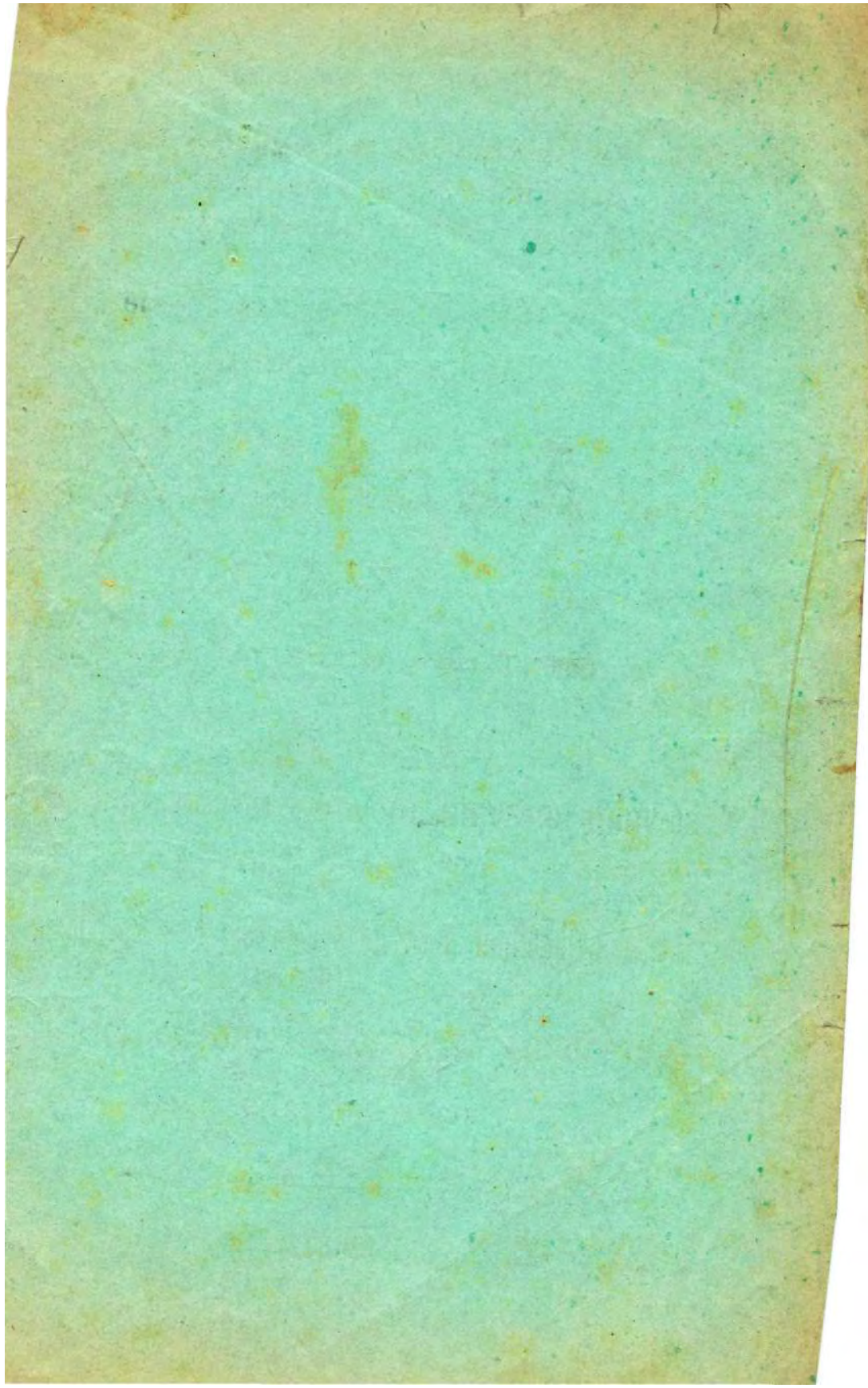
Dr. V. Kőröskényi,
tajnik.

Dopisnica uredništva.

G. F. Z. u Z. (Dalmacija) Pozdravljajuć Vas na povratku — hvalimo Vam na priposlanom. Uvrstba sledi u sljedećem broju. — G. S. T. u O. Žalimo — nu rukopisi se ne vraćaju. — G. I. K. u V. Na poslanom hvala — izčekujemo čim prije konac — uvrstba sledi radi obilnog gradiva sljedeći put. — G. L. K. u P. V. R. u Z. i M. R. u K. Vaša obećana izčekivasko zalud. — G. Š. P. u O. priposlano uvrstismo zahvalnošću — molimo češće!

P. n. onoj gospodi, kojih do 10. lipnja piposlane rukopise neobjelodanismo niti im inače odgovorismo — budi — bez zamjere — rečeno — da im priposlana morasmo spremi u koš. — Ona gospoda pako, koja nas pitahu glede državnog izpita — neka čim prije podnesu odnosne svoje molbe visokoj vladi, a odnosne ubavjesti moći će jim dati koji od gospode članova našeg stalnog izpitnog povjerenstva naime p. n. g. M. Dursta — M. Vrbanića ili F. Čordašića.

Na znanje. Molimo p. n. gg. suradnike lista, da sva pisma, tičuća se uredništva, izvole izravno na osobu urednika odpremati: Zagreb streljačka ulica br. 5.

 Kod predsjedništva našega društva može se k
hektograf sa 38 cm. i 24 cm. velikom pločom
spravom i shodnom uputom za cieniu od 5 fr. a

Tiskara i litografija

C. ALBRECHT

u Zagrebu

 Duga ulica br. 26,

preporučuje se

slavnim upravam imov. občina i kr. šum. ured
za izvedenje

svihkolikih naručbina u crnom i u šarotisku,

priugotavlja

uredovne, trgovačke i obrtne formulare

uz najjeftinije cienne

ukusno i točno.
